

Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubesi

Eğitim Semineri

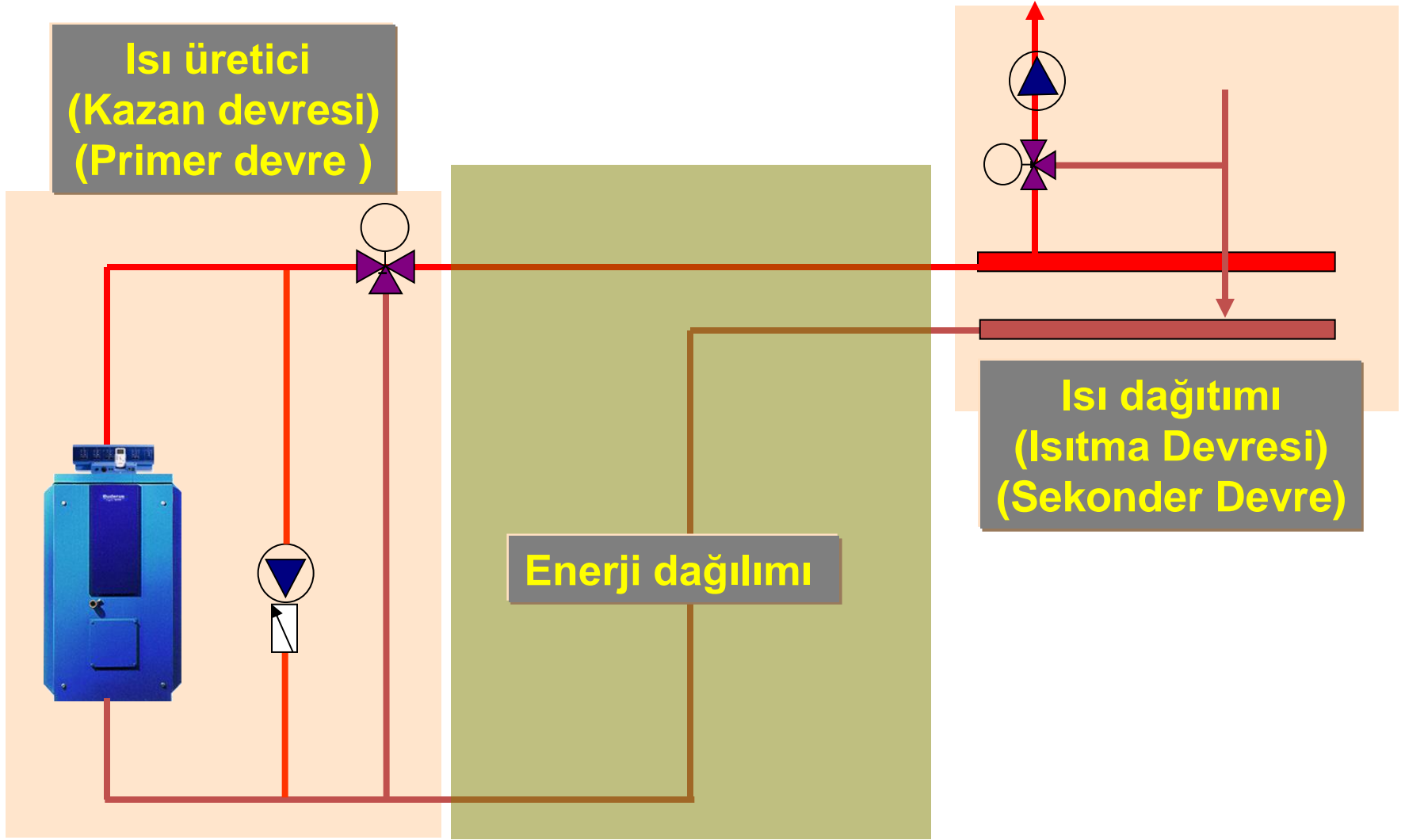
Isıtma Tesisatı Uygulamaları

1.Bölüm

Aytekin ÇAKIR
Makina Mühendisi (A.D.M.M.A /1979)
0 533 711 14 63
aytekincaikir@gmail.com

19 Mart 2014 Çarşamba / Saat:19:00 / Suat Sezai Gürü Salonu

Temel Tanımlar

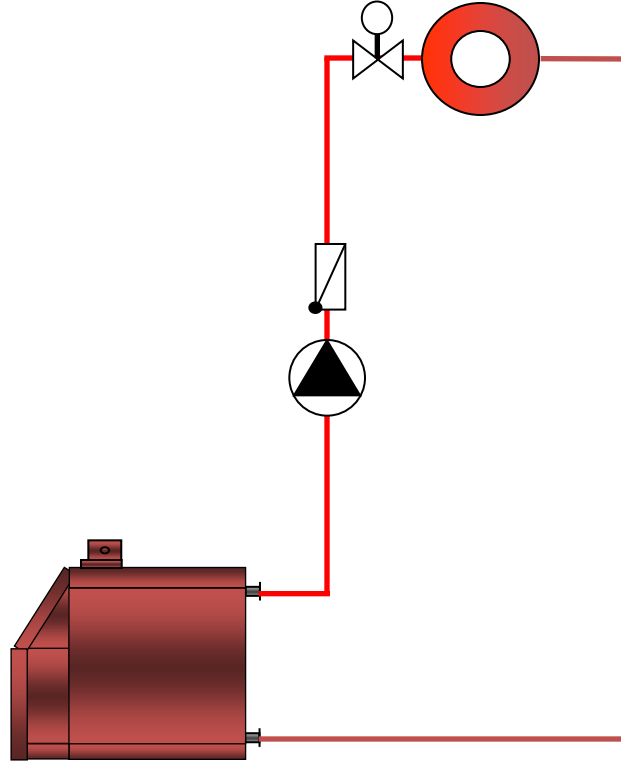

Boru hatlarında çizimlerde belirtilmeyen çakışmalar mümkün olabilir

Isıtma Tesisatında Hidrolik

Isıtma sistemlerinde hidroliğin anlamı ?

- Hidrolik, hareketli akışkanların bilimidir...

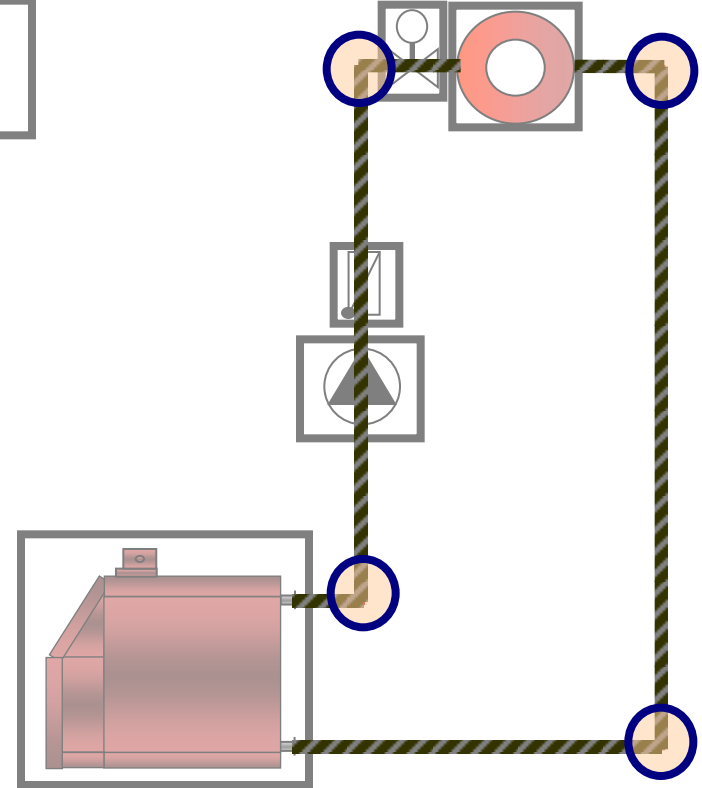
Isıtma Tesisatında Hidrolik

- Enerji taşıyıcı akışkanın (genellikle su) bir yerden bir yere iletilmesi için Harici bir enerji gereklidir (örneğin : pompa)
- Enerjinin bu şekilde taşınması esnasında basınç kayıpları oluşur. Bu kayıpların karşılanması gerekir.

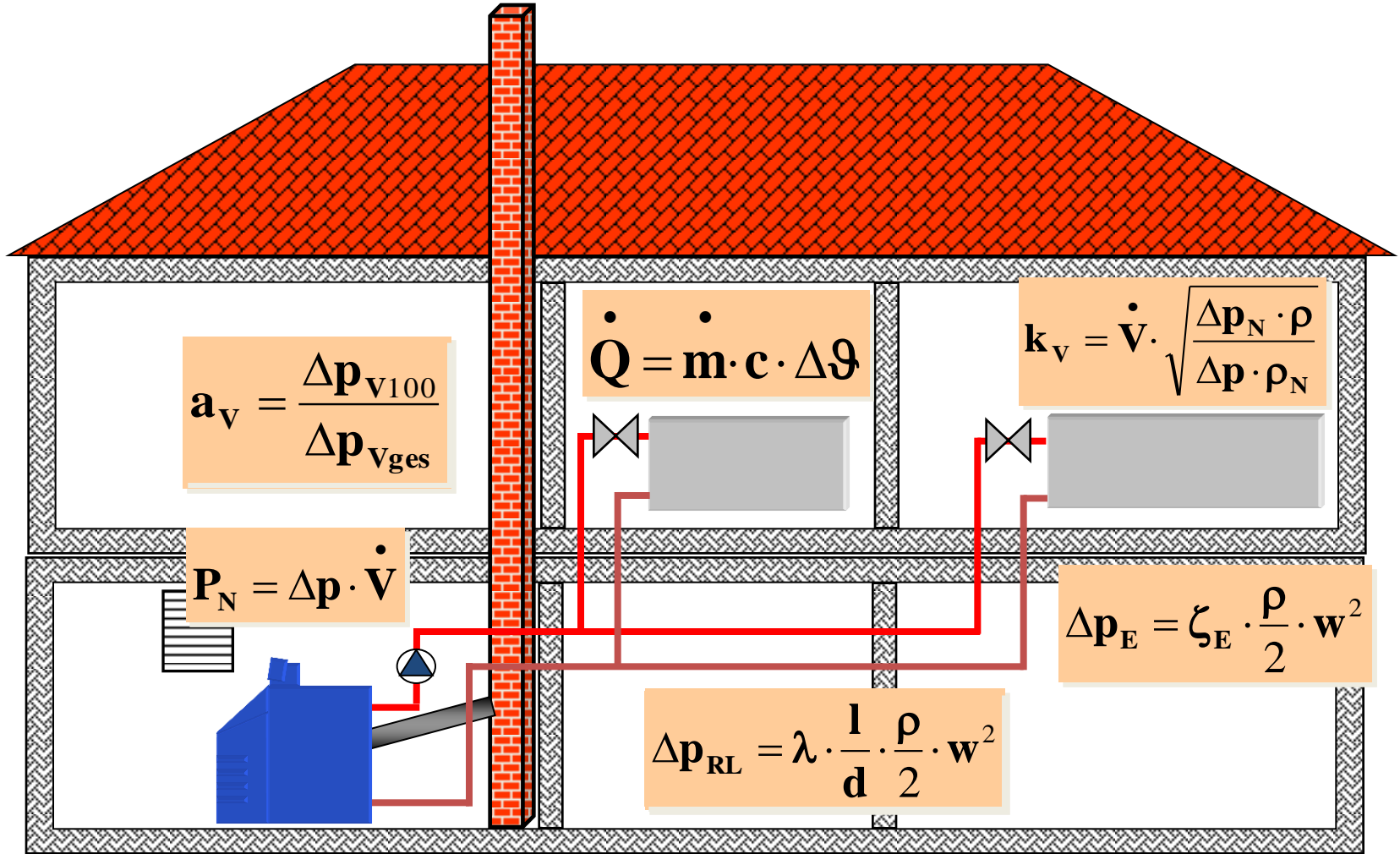
- Isıtma sistemini oluşturan elemanlarda meydana gelen basınç kayıpları

- Boru hatları içerisindeki toplam kayıplar

Boru hatlarındaki yerel kayıplar

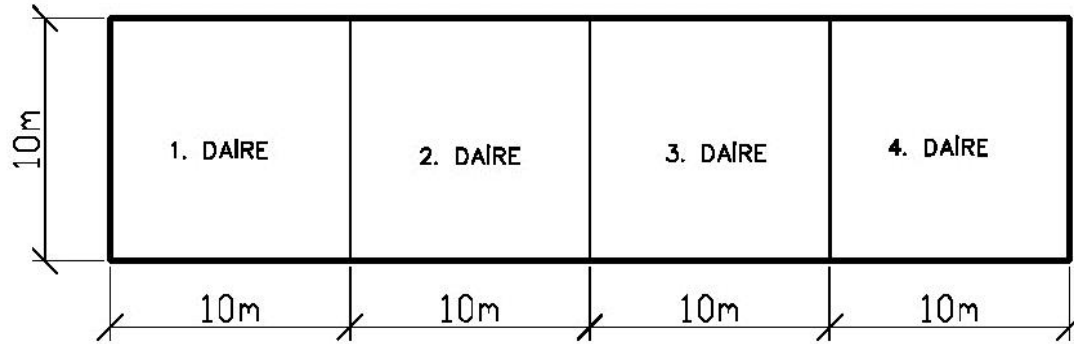
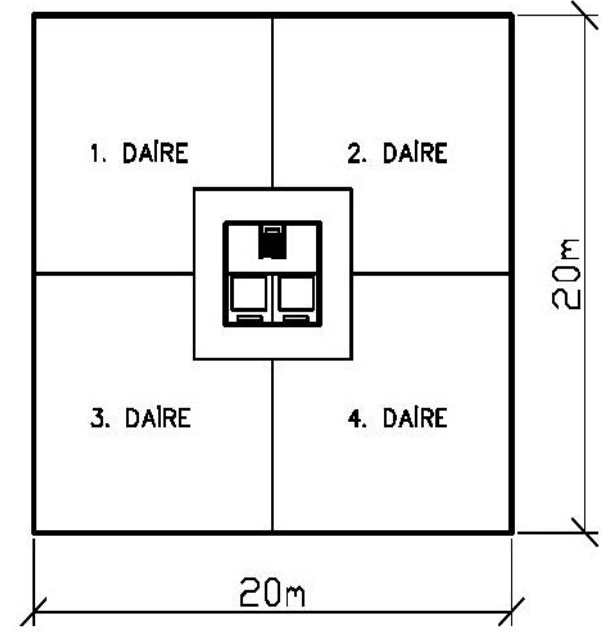
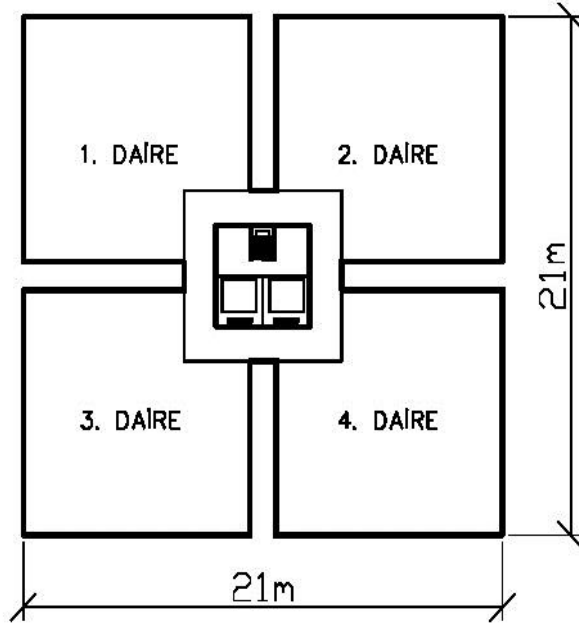

Isıtma Tesisatında Boru Tasarımı

$$\Delta p_{toplam} = \sum (R \cdot l) + \sum Z$$

Isı Kayıpları

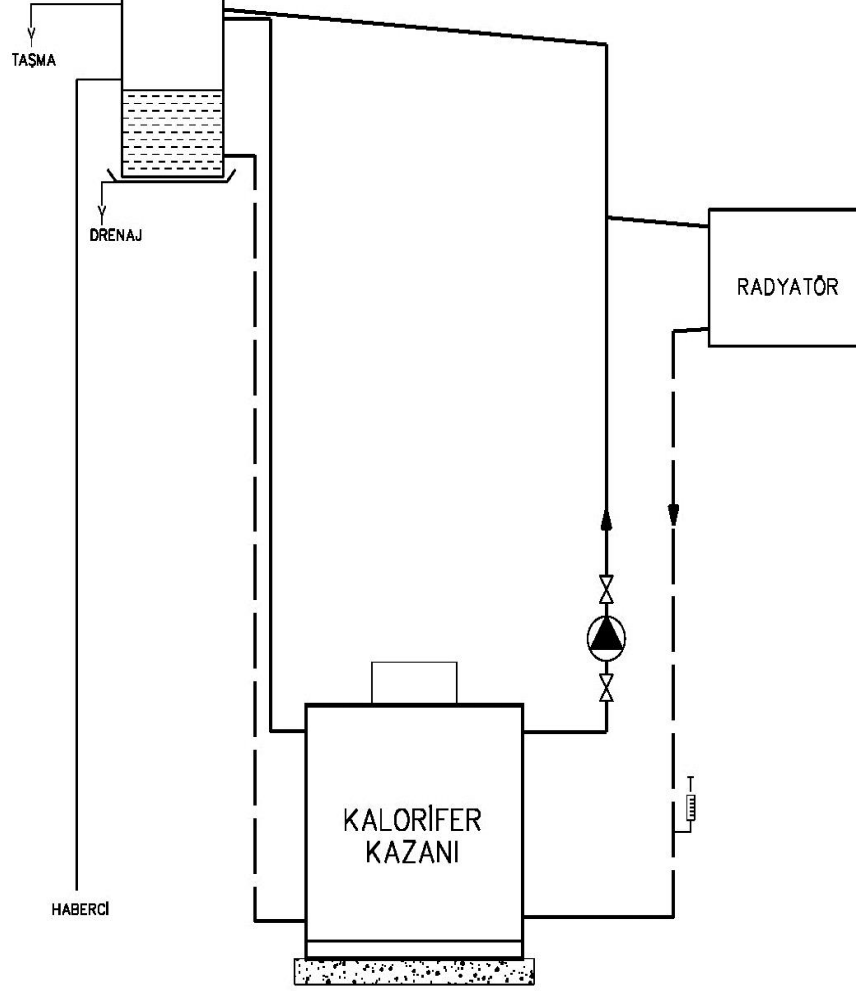

Boru Çapı Hesap Tablosu

		Vidalı yarı-ağır borular DIN 2440						Vidalı veya dikişsiz çelik borular DIN 2440 - DIN 2449					
Nominal çap	Parmak	3/8"	1/2"	3/4"	1"	1 1/4"	1 1/2"	—	2"	—	—	2 1/2"	3"
	mm	10	15	20	25	32	40	40	50	—	(60)	65	80
İç çap	mm	12.25	15.75	21.25	27.0	35.75	41.25	39.5	51.5	57	64	70	82.5
R basınç kaybı mmSS/m	20 °C'lik sıcaklık farkı için kcal/saat olarak ısı miktarı m/sn olarak su hızı												
2.2	924 0.11	1810 0.13	4010 0.16	7850 0.20	16900 0.24	24900 0.28	22000 0.26	45200 0.32	58900 0.34	79900 0.36	102000 0.38	157000 0.42	
2.4	971 0.12	1900 0.14	4320 0.17	8250 0.20	17600 0.26	26100 0.28	23200 0.28	47200 0.32	61800 0.34	83800 0.38	107000 0.40	165000 0.44	
2.6	1020 0.12	1990 0.15	4520 0.18	8660 0.22	18400 0.26	27200 0.30	24200 0.28	49400 0.34	64500 0.36	87600 0.38	111000 0.42	172000 0.46	
2.8	1060 0.13	2060 0.15	4700 0.19	9020 0.22	19200 0.28	28300 0.30	25000 0.30	51300 0.36	67000 0.38	91000 0.40	116000 0.44	179000 0.48	
3.0	1100 0.13	2170 0.16	4890 0.20	9380 0.24	20000 0.28	29300 0.32	26200 0.30	53200 0.36	69700 0.40	94300 0.42	121000 0.44	186000 0.50	
3.3	1160 0.14	2290 0.17	5210 0.22	9900 0.24	21000 0.30	30900 0.34	27500 0.32	56100 0.36	73000 0.40	99300 0.44	128000 0.46	195000 0.50	
3.6	1220 0.15	2400 0.18	5460 0.22	10400 0.26	22000 0.32	32500 0.34	29000 0.34	58800 0.40	76800 0.44	104000 0.46	132000 0.50	205000 0.55	
4.0	1290 0.16	2540 0.19	5780 0.24	10900 0.28	23300 0.34	34200 0.36	30700 0.36	62300 0.42	81300 0.46	110000 0.50	140000 0.50	217000 0.6	
4.5	1380 0.17	2710 0.20	6180 0.24	11700 0.30	24800 0.36	36500 0.40	32700 0.38	66000 0.46	86400 0.48	117000 0.50	149000 0.55	231000 0.6	
5.0	1460 0.118	2880 0.22	6500 0.26	12300 0.30	26300 0.38	38600 0.42	34500 0.40	69800 0.48	91300 0.50	124000 0.55	157000 0.6	244000 0.85	
5.5	1550 0.19	3030 0.22	6880 0.28	12900 0.32	27700 0.40	40900 0.44	36500 0.42	73000 0.50	95100 0.55	130000 0.6	168000 0.6	257000 0.7	
6.0	1630 0.20	3180 0.24	7200 0.30	13600 0.34	28900 0.42	42800 0.46	38100 0.44	76500 0.55	101000 0.55	136000 0.6	171000 0.65	269000 0.7	
6.5	1690 0.20	3340 0.24	7520 0.30	14100 0.36	30200 0.44	44700 0.48	39700 0.46	79900 0.55	105000 0.6	142000 0.65	181000 0.65	281000 0.75	
7.0	1760 0.22	3460 0.26	7820 0.32	14800 0.36	31500 0.44	46500 0.50	41300 0.48	83100 0.55	109000 0.6	148000 0.65	189000 0.7	292000 0.8	
7.5	1830 0.22	3600 0.26	8120 0.32	15300 0.38	32600 0.46	48200 0.50	42800 0.50	86300 0.6	113000 0.65	154000 0.7	196000 0.75	303000 0.8	
8.0	1900 0.24	3720 0.28	8390 0.34	16000 0.40	33700 0.48	49800 0.55	44300 0.50	89400 0.6	117000 0.65	159000 0.7	203000 0.75	314000 0.85	
9.0	2030 0.24	3980 0.30	8940 0.36	17000 0.42	35900 0.50	53000 0.55	47100 0.55	95500 0.65	125000 0.7	169000 0.75	215000 0.8	333000 0.9	
10	2140 0.26	4230 0.32	9480 0.38	18000 0.44	37900 0.55	56000 0.6	49800 0.6	101000 0.7	132000 0.75	179000 0.8	227000 0.85	351000 0.95	
11	2250 0.28	4450 0.32	10000 0.40	18900 0.48	40000 0.55	58800 0.65	52400 0.5	106000 0.75	139000 0.8	188000 0.85	238000 0.9	369000 1.0	
12	2360 0.28	4650 0.34	10500 0.42	19800 0.50	41800 0.6	61600 0.65	54800 0.65	111000 0.75	145000 0.8	197000 0.85	249000 0.95	386000 1.0	
	2460	4850	11000	20700	43600	64200	57200	116000	152000	205000	260000	402000	

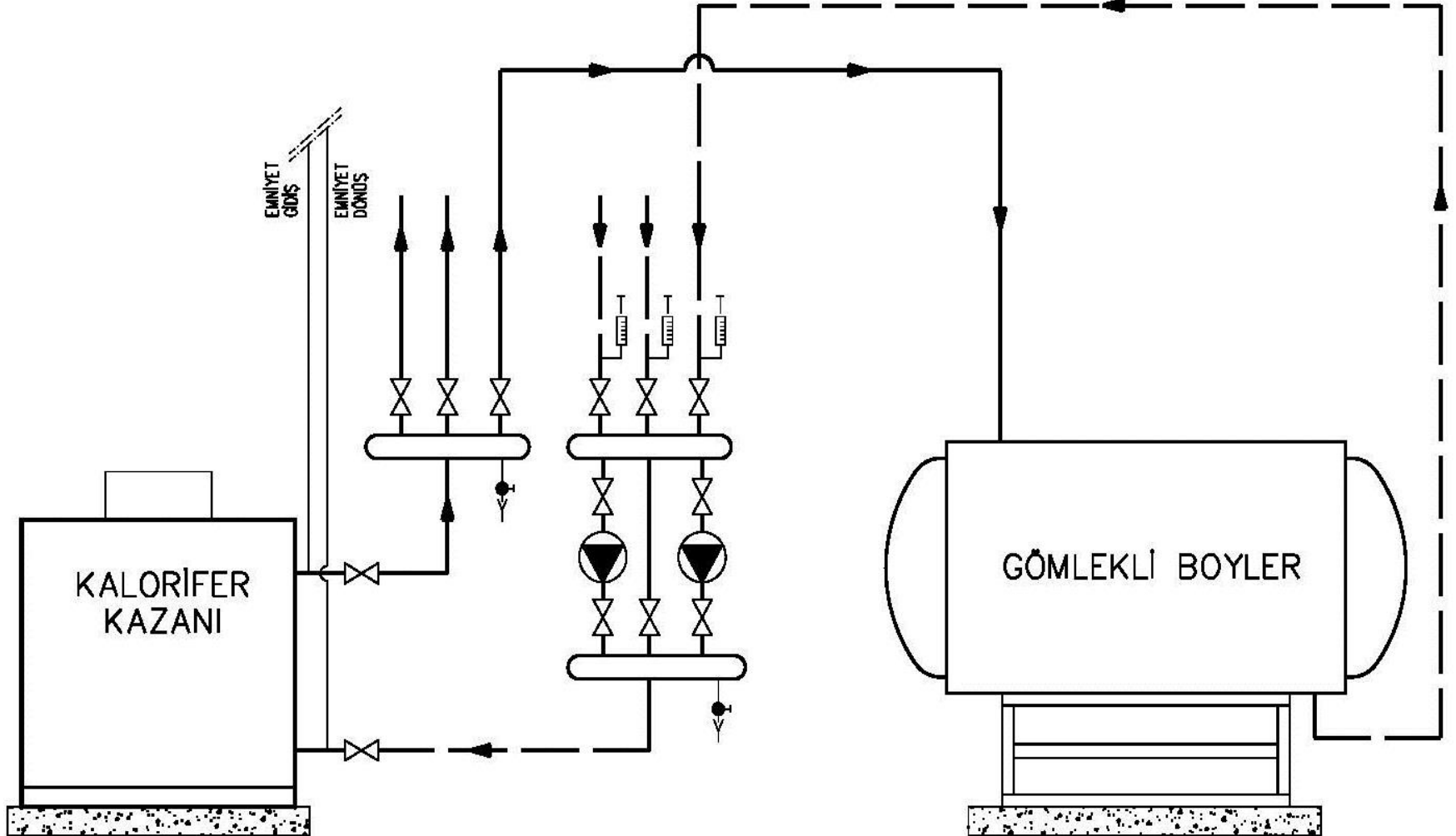
Tek Kazanlı Bina Isıtması

Dönüşte Pompalı Açık Genleşmeli Sistem

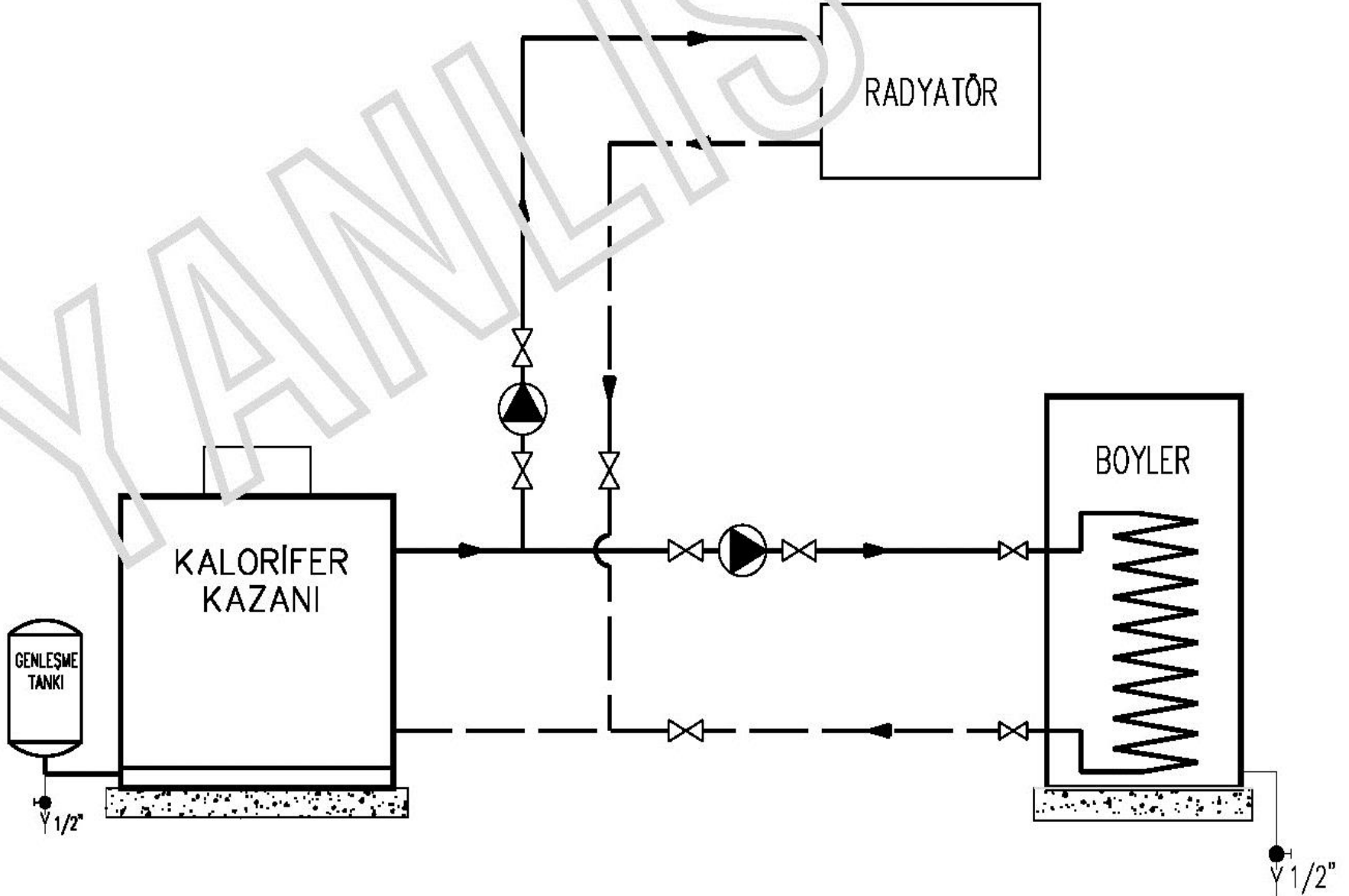
Tek Kazanlı Bina Isıtması

Dönüşte Pompalı Açık Genleşmeli Sistem

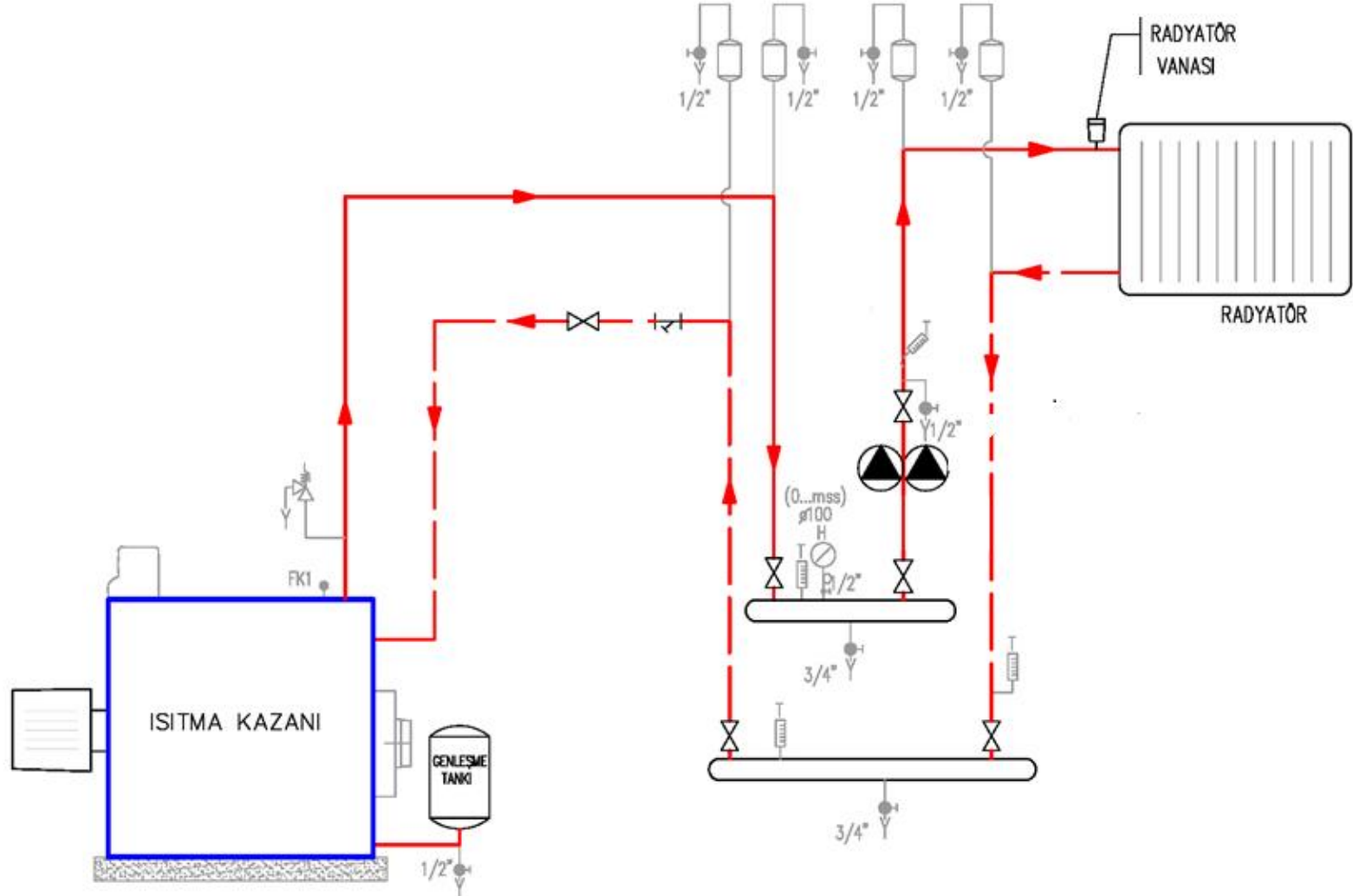
Tek Kazanlı Bina Isıtması

İki Pompalı Sistem

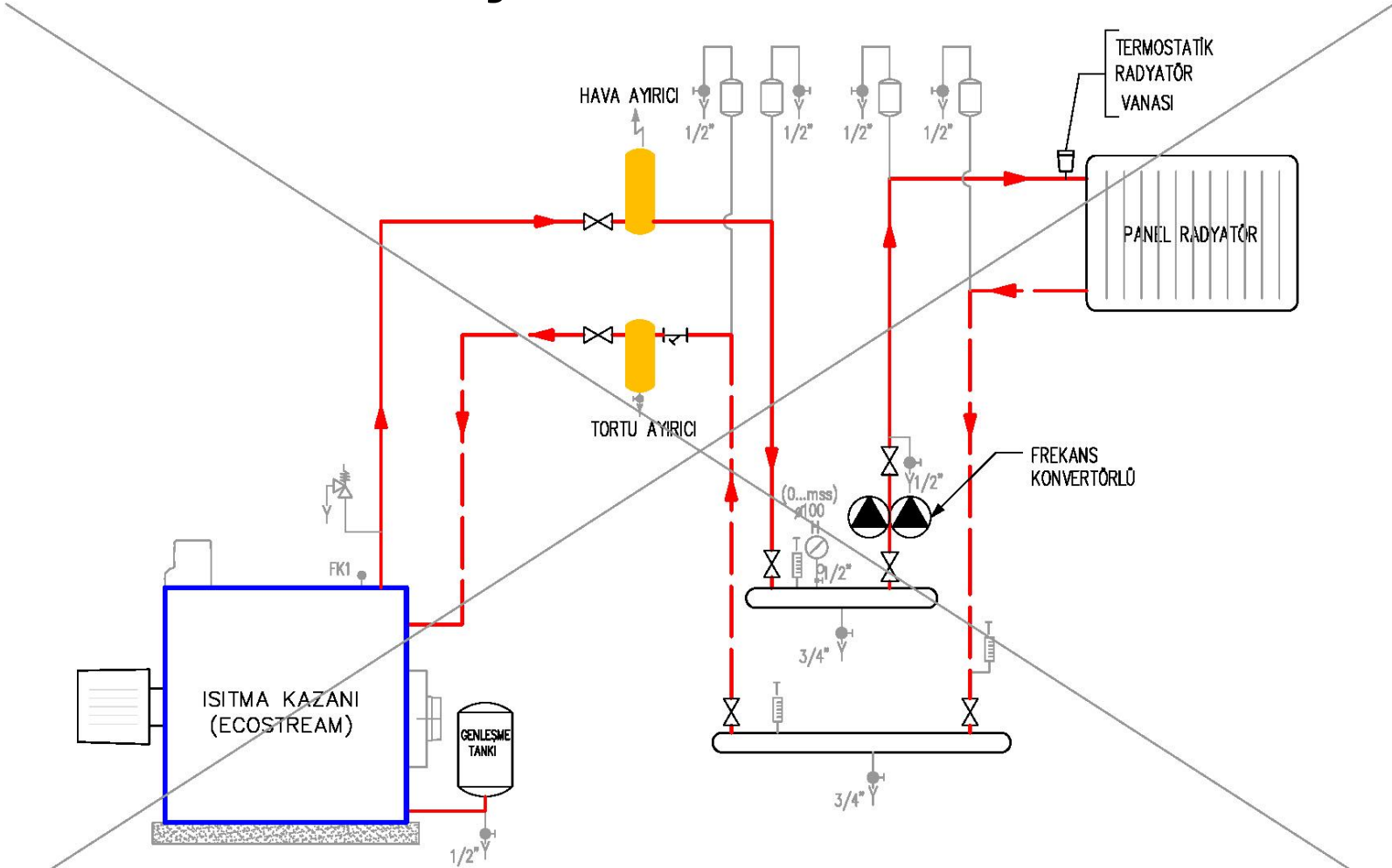
Tek Kazanlı Bina Isıtması

Isıtma Vanası Gidişte Olan Sistem

Tek Kazanlı Bina Isıtması

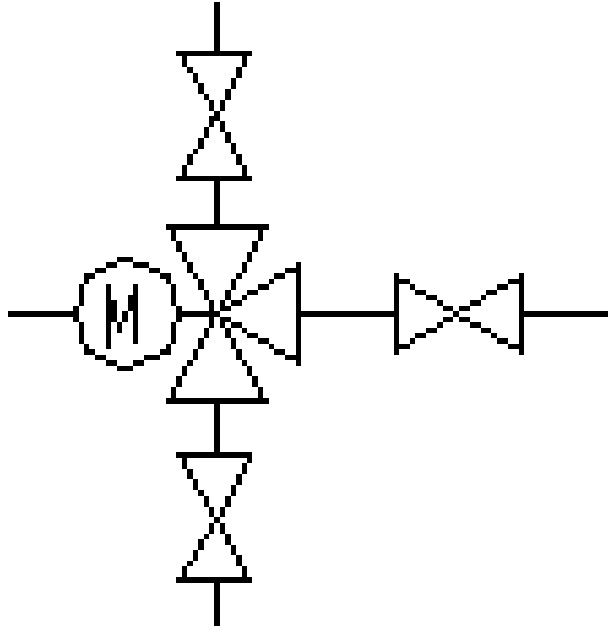
Üç Yollu Vanasız Sistem

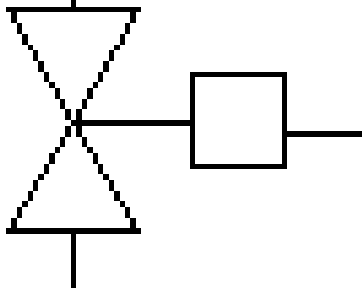
Tesisata giden minimum su sıcaklığı, kazan için öngörülen minimum su sıcaklığının altına indirilemez. Bu nedenle enerji sarfiyatı olur.

**Isıtma Tesisatlarında ÜYV
(Üç Yollu Vana)
kullanılmalıdır.**

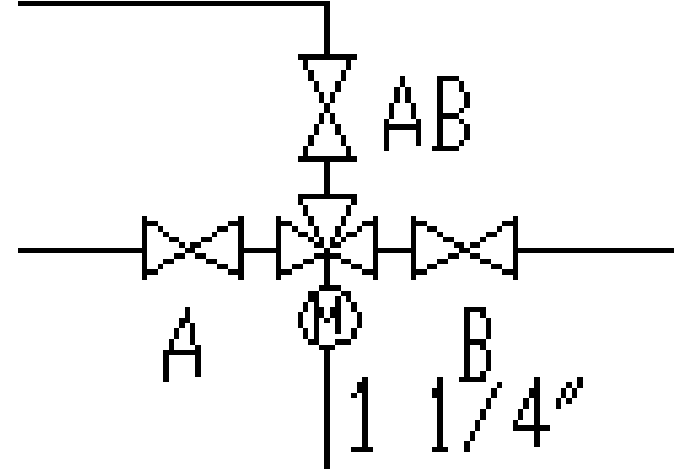
İki Yollu Vanalar (On-Off veya Oransal) Üç Yollu Vanalar (Oransal Karıştırıcı ve Ayırıcı)

Üç yollu vana (karıştırıcı)

İki yollu vana

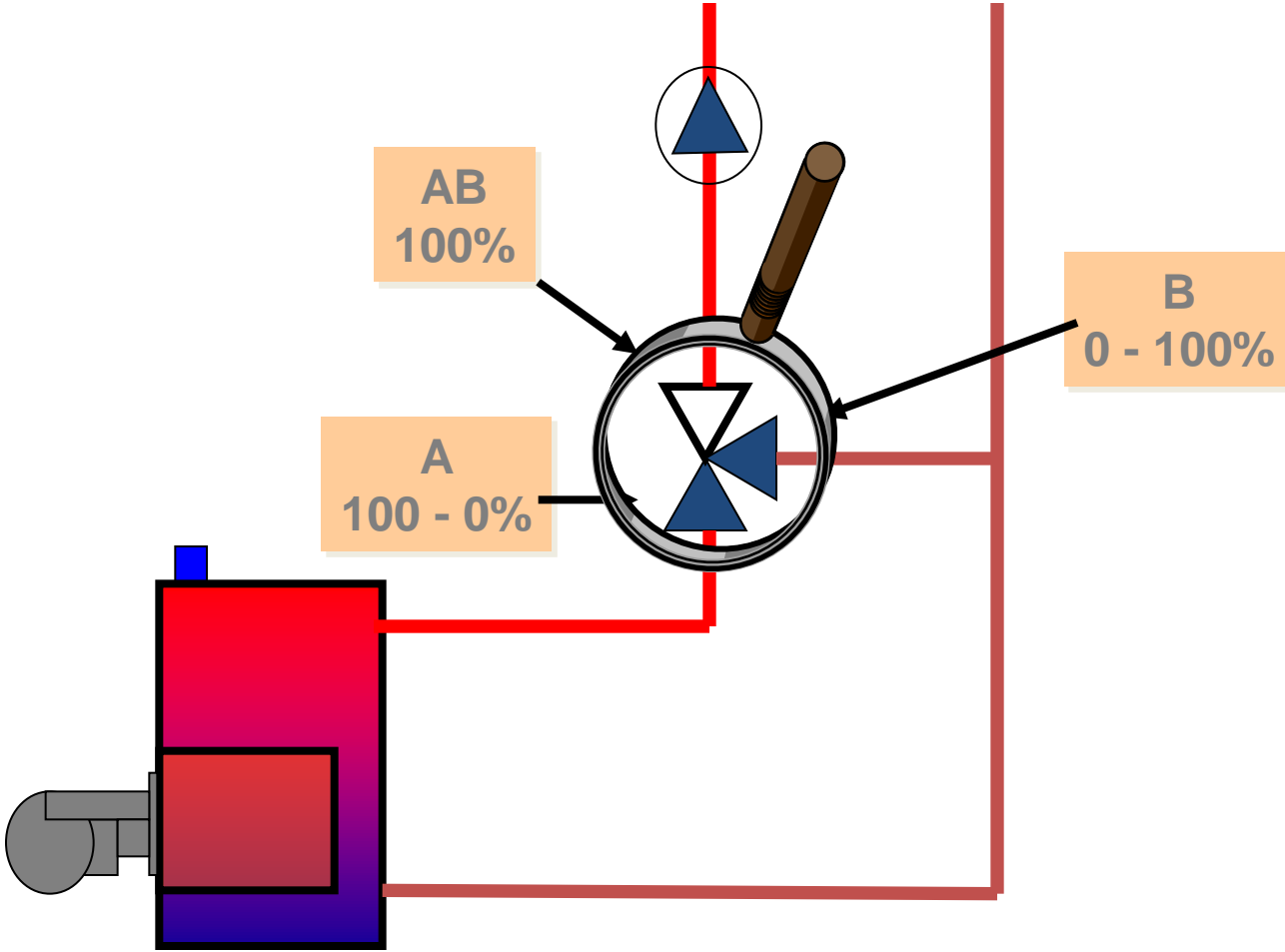
Üç yollu vana (ayırıcı)

AB : kazandan gelen hat

A : Boylere giden hat

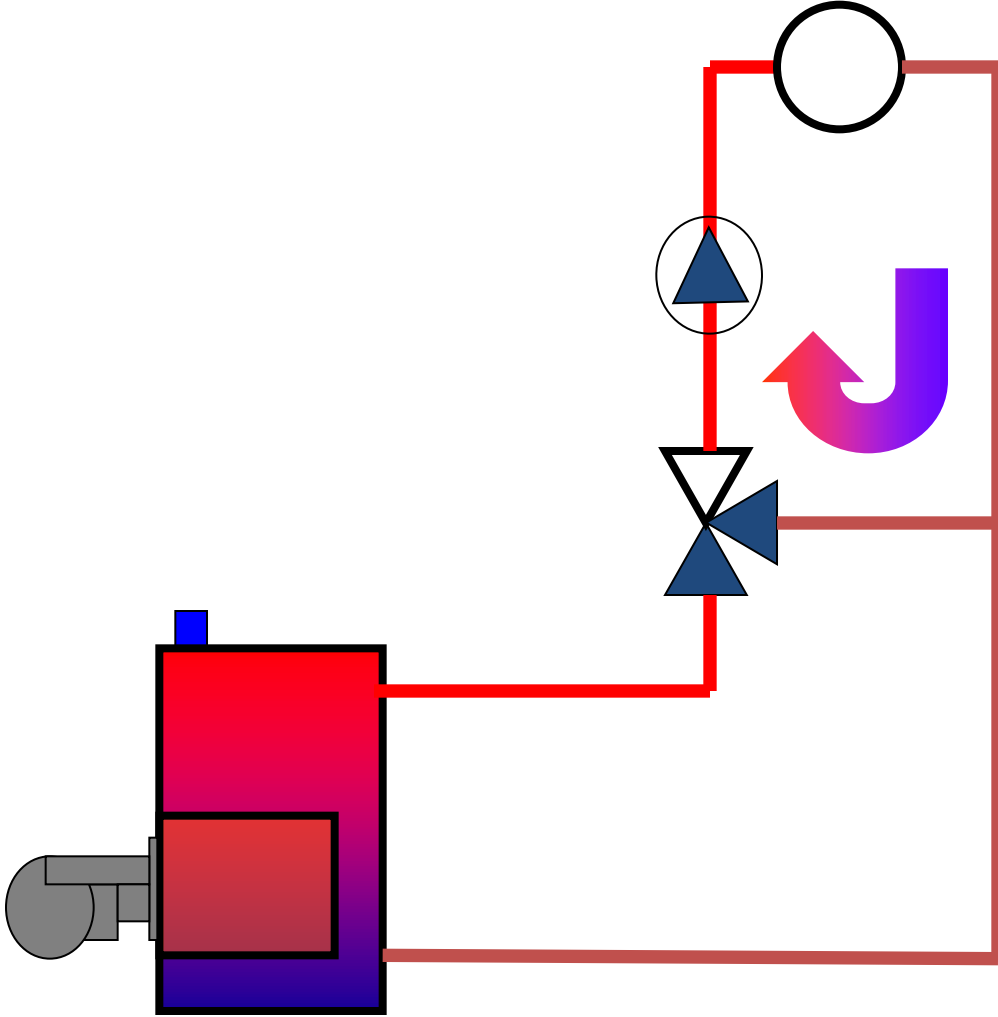
B : Isıtma devresine giden hat

Üç Yollu Vana (Oransal Karıştırıcı)

Üç Yollu Vana (Oransal Karıştırıcı)

Karışım Kontrolü Gidiş Hattında

Üç yollu vana karışım prensibi

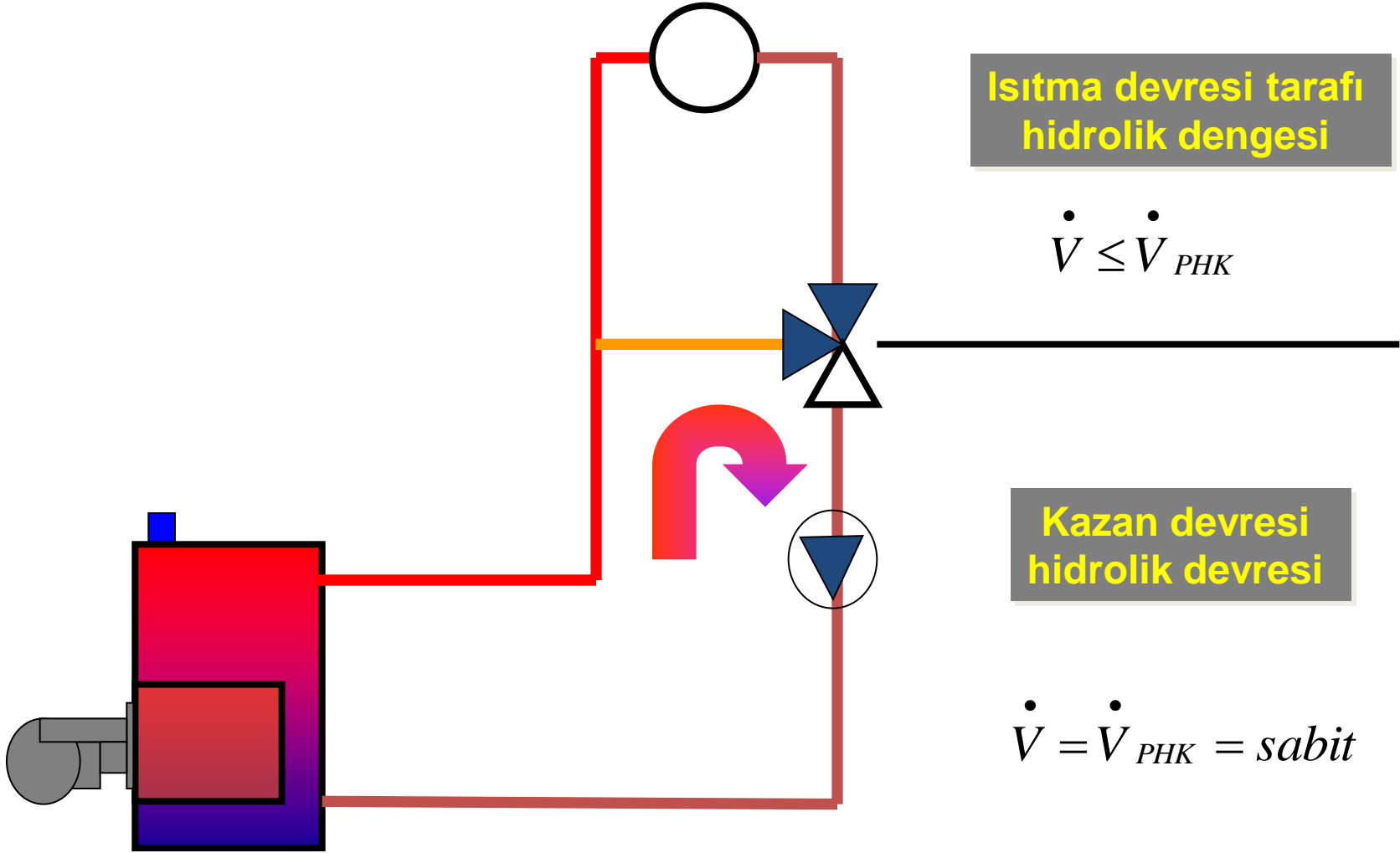
$$\dot{V} = \dot{V}_{PHK} = \text{konstant}$$

Kazan devresi debisi

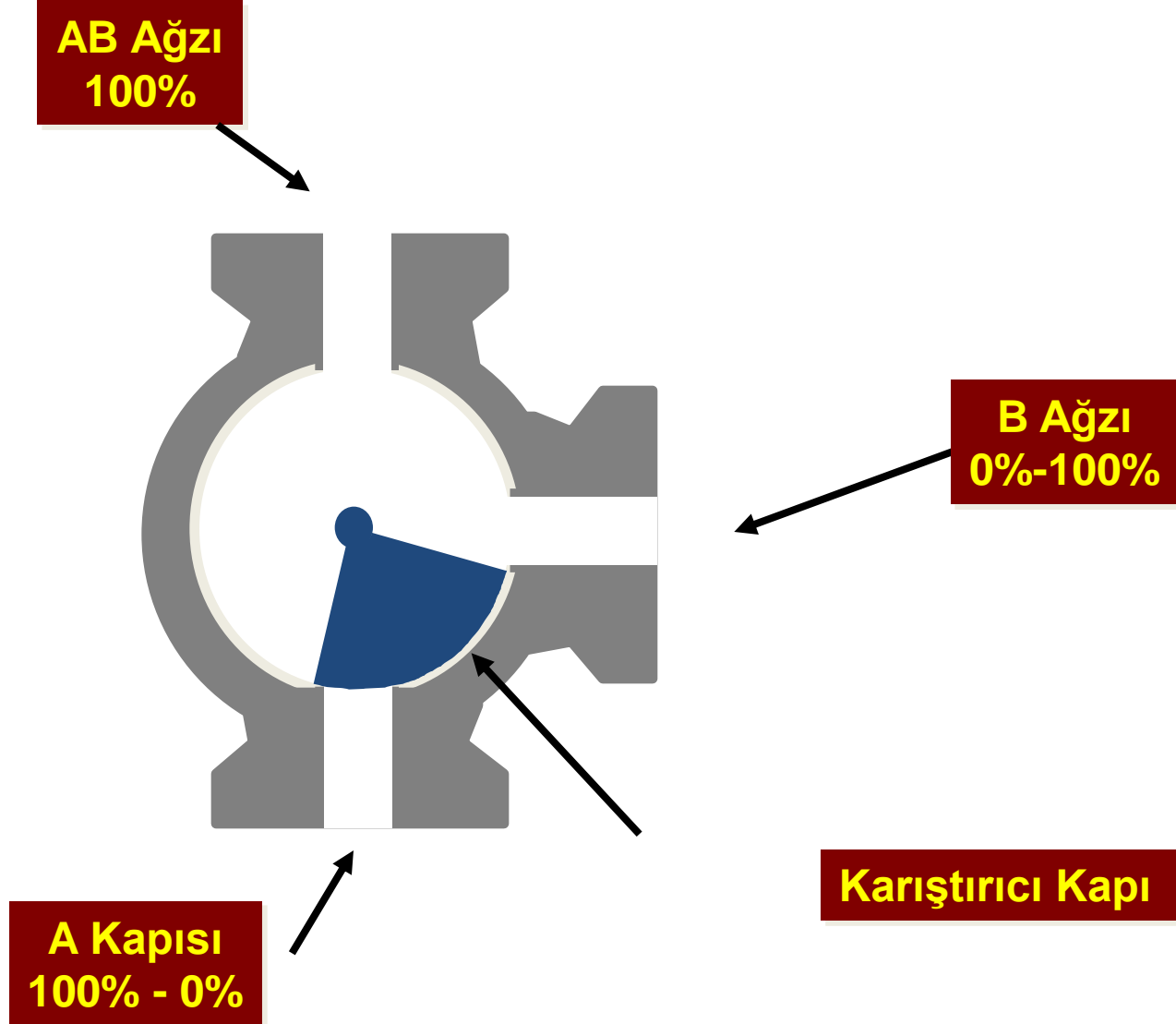
$$\dot{V} \leq \dot{V}_{PHK}$$

Üç Yollu Vana (Oransal Karıştırıcı)

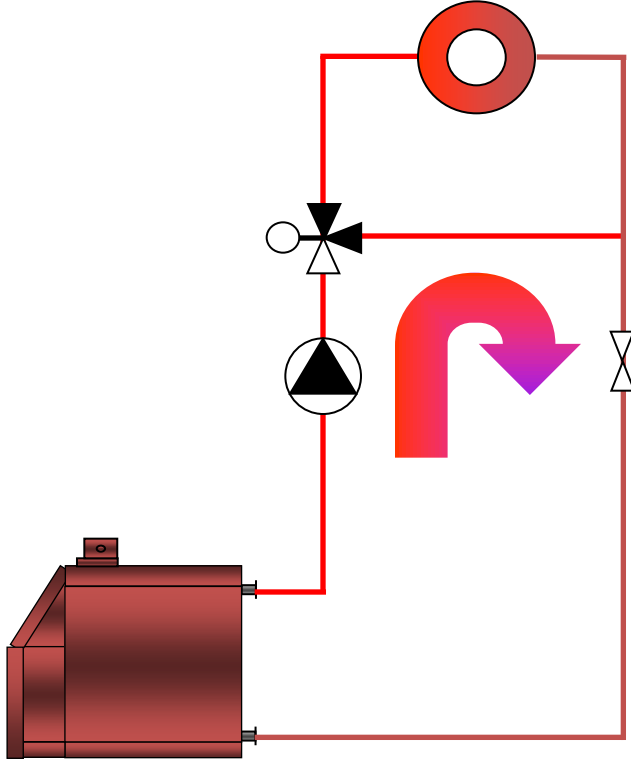
Karışım Kontrolü Dönüş Hattında

Üç Yollu Vananın Yapısı

Üç Yollu Vanalar

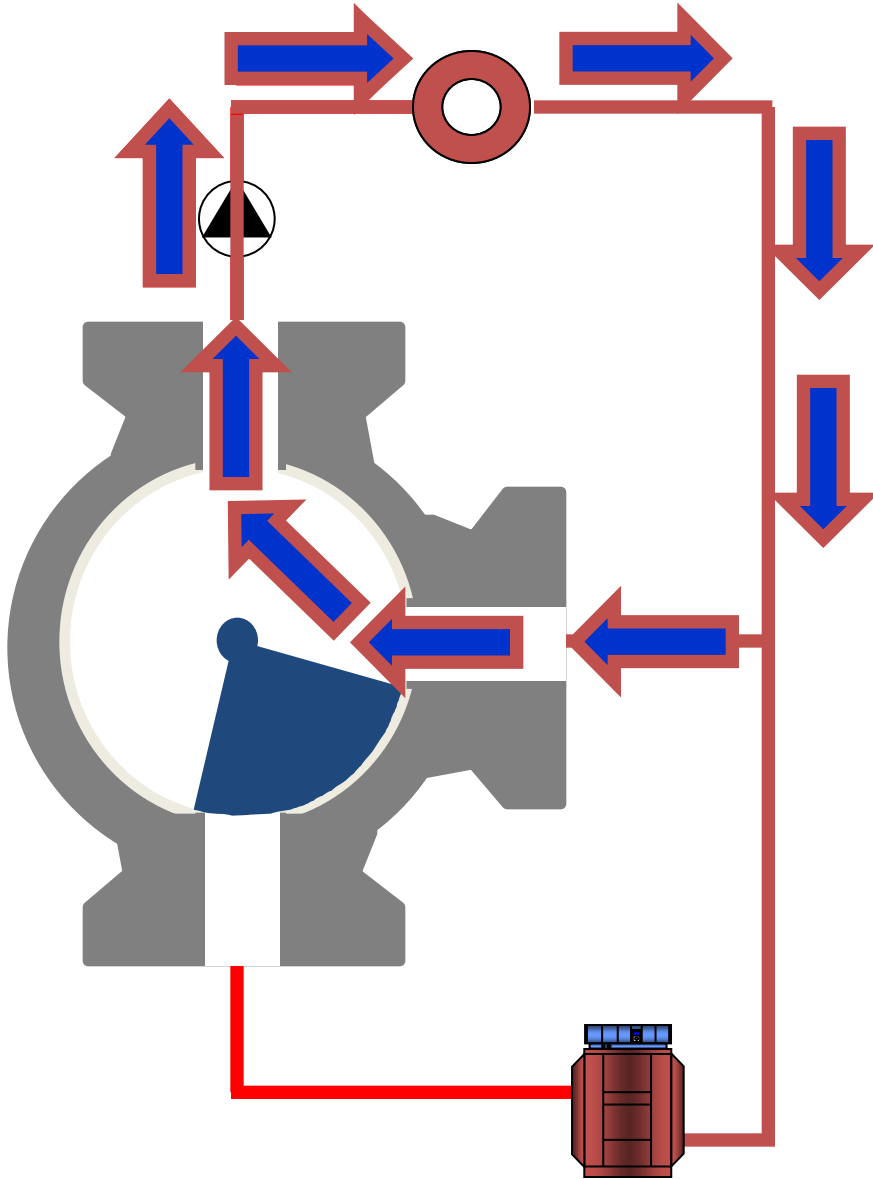
Şematik gösterim

ÜYV 'nın kısmi açmasında debinin belirli bir miktarı ısıtma devresine gönderilir.

Tam yükte ve kısmi yükte kazan Üzerinden geçen debi sabittir.

ÜYV kapalı olduğu durumda akış okun gösterdiği yödedir.

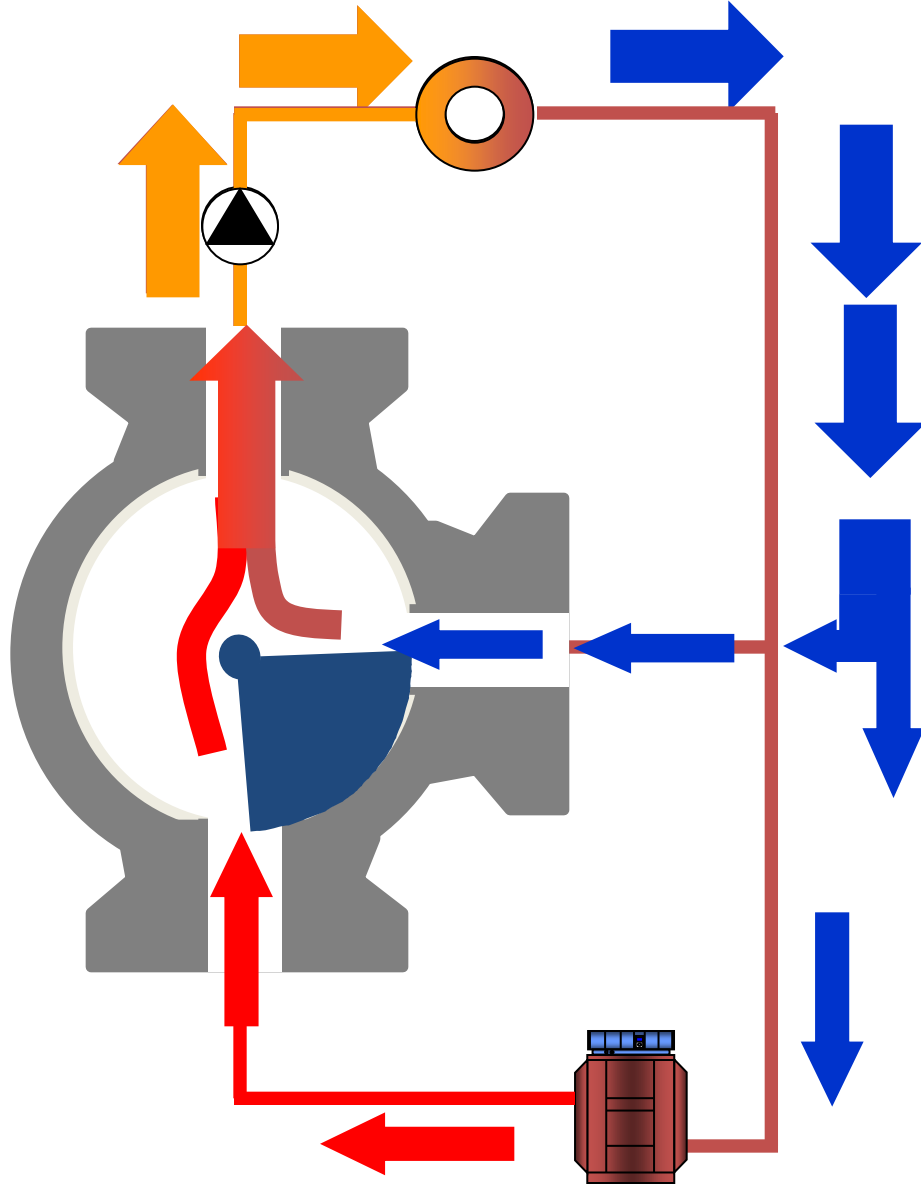
Üç Yollu Vana Çalışma Prensibi

Konum 1 : Üç yollu vana kapalı

- Tüm debi By-pass hattı üzerinden sirküle edilir. Soğuk dönüş suyu % 100 gidiş hattına aktarılır.
- Isıtma devresi tarafında debi sabit olursa, sıcaklıkta düşüş olur.
- Bu konumda kazan tarafından hiçbir debi geçmez.

Üç Yollu Vana Çalışma Prensibi 2

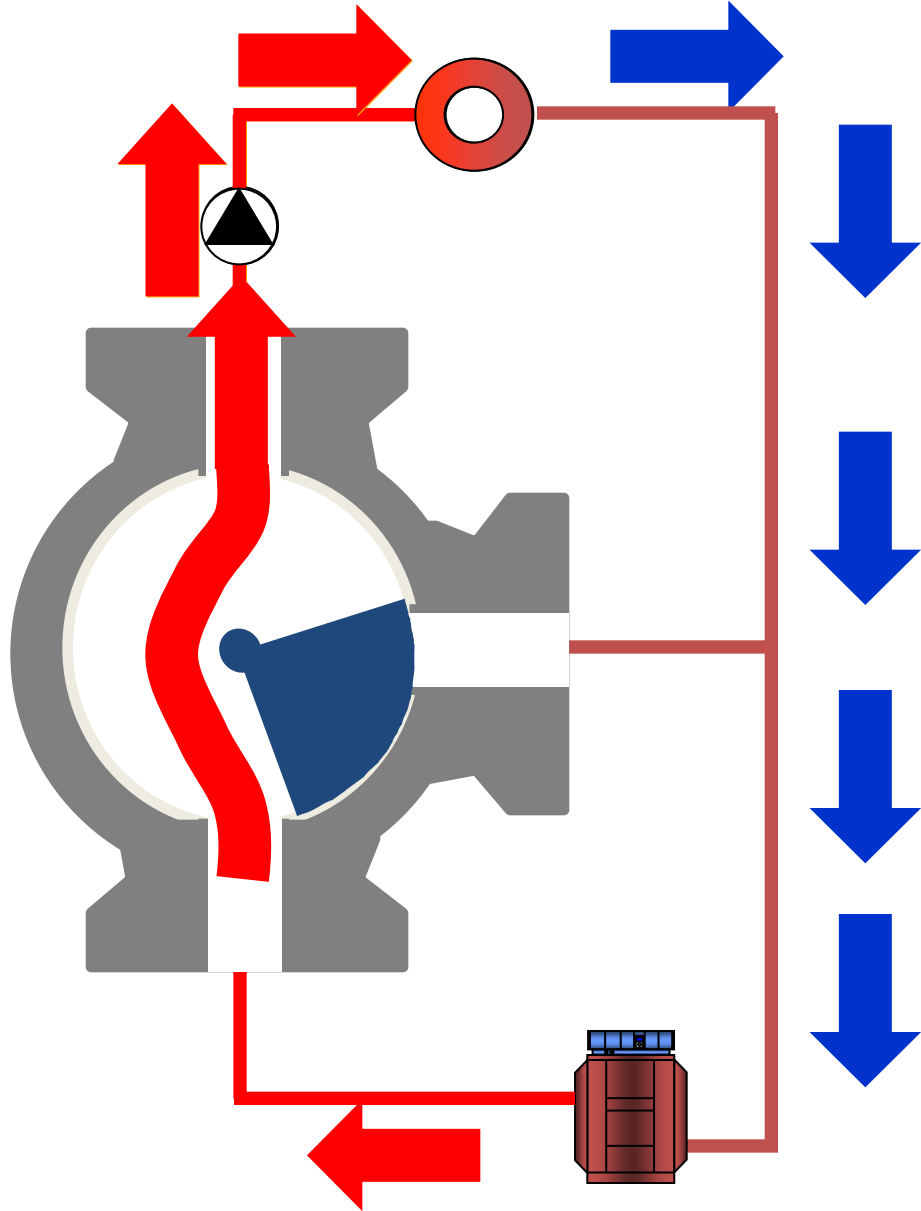
**Konum 2:
ÜYV %50 açık**

• By-pass devresi üzerinden kısmi bir akış mevcuttur. Soğuk dönüş suyu belirli bir oranda gidiş suyuyla karıştırılır.

• Kazan tarafından belirli bir debi geçer.

• Gidiş hattında bir karışım sıcaklığı oluşur.
• Isıtma devresi tarafındaki debi değişmemiştir.

Üç Yollu Vana Çalışma Prensibi 3

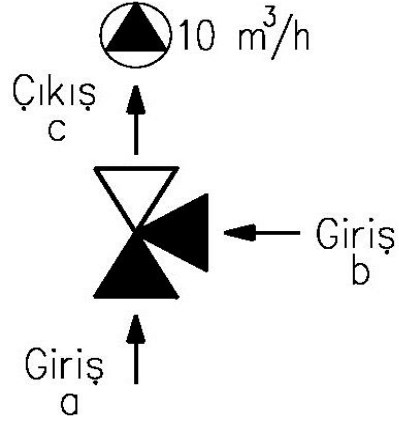

**Konum 3:
ÜYV %100 açık**

- By-pass hattı üzerinde hiçbir akış yoktur.
- Tüm debi kazan üzerinden geçer.
- Isıtma devresine gönderilen sıcaklık direkt olarak kazanın gönderdiği sıcaklığa eşittir.

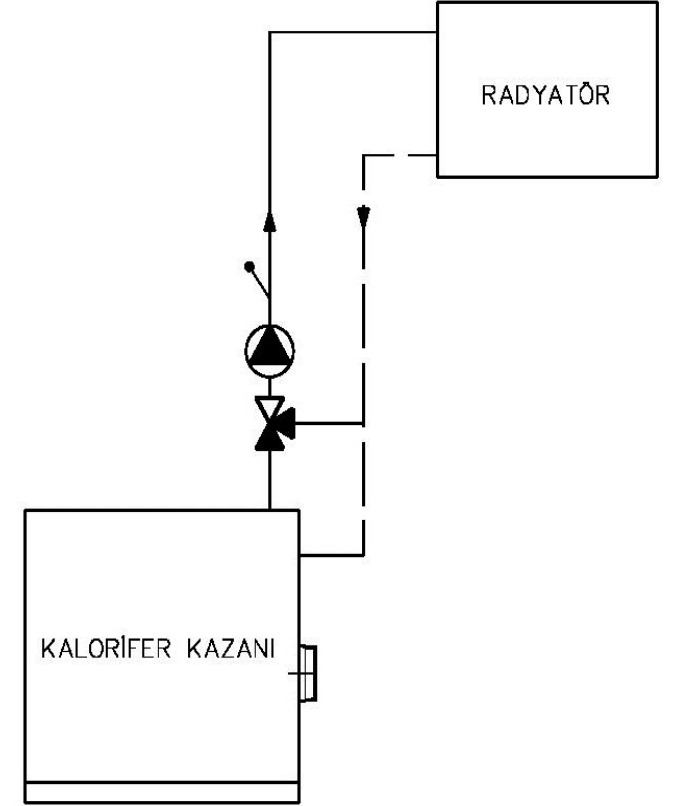
Üç Yollu Vanalarda Debiler

Karıştırıcı vana

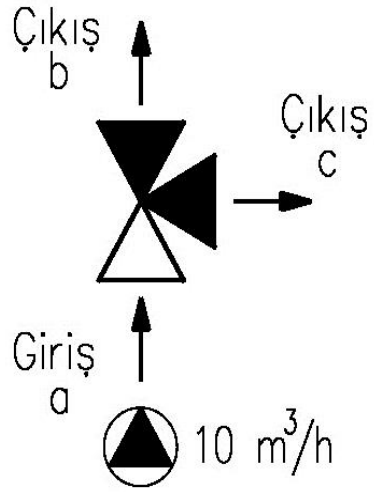
a	b	c
10 m ³ /h	0 m ³ /h	10 m ³ /h
8 m ³ /h	2 m ³ /h	10 m ³ /h
6 m ³ /h	4 m ³ /h	10 m ³ /h
5 m ³ /h	5 m ³ /h	10 m ³ /h
3 m ³ /h	7 m ³ /h	10 m ³ /h
0 m ³ /h	10 m ³ /h	10 m ³ /h

Nerede Kullanılır : Radyatör–Yerden ısıtma gibi sabit debili sistemlerde.

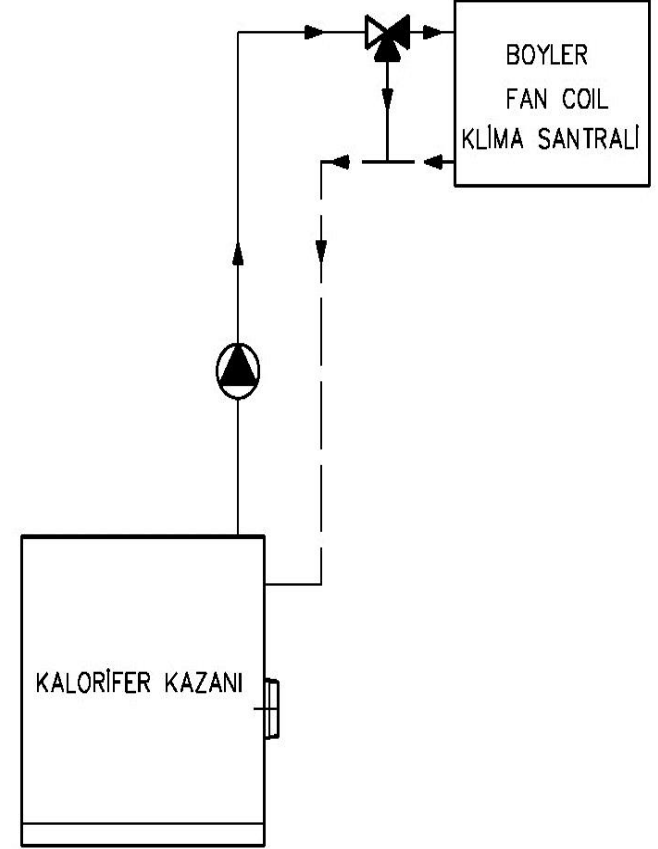
Üç Yollu Vanalarda Debiler

Dağıtıcı vana

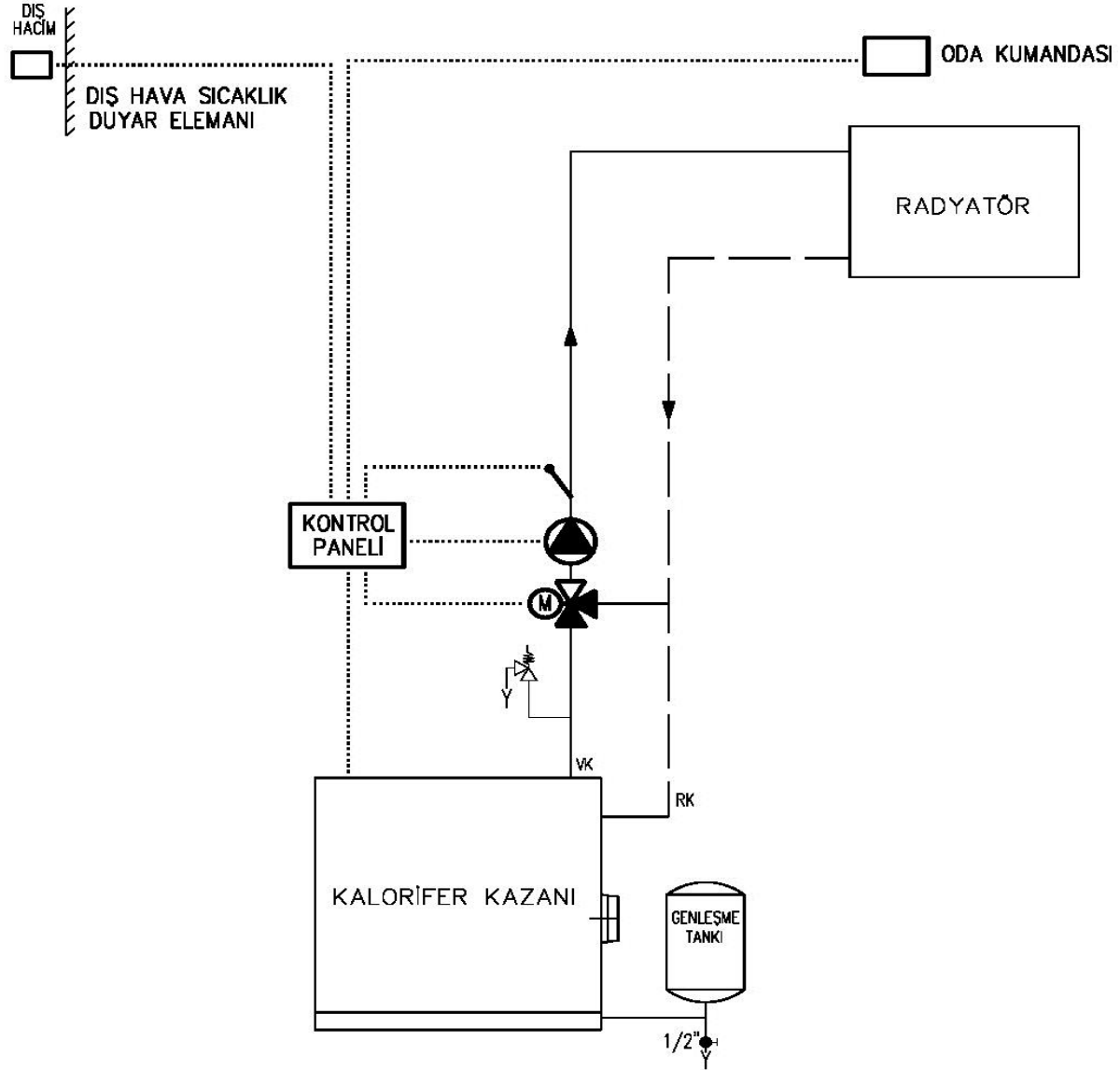

a	b	c
10 m ³ /h	0 m ³ /h	10 m ³ /h
10 m ³ /h	2 m ³ /h	8 m ³ /h
10 m ³ /h	4 m ³ /h	6 m ³ /h
10 m ³ /h	5 m ³ /h	5 m ³ /h
10 m ³ /h	3 m ³ /h	7 m ³ /h
10 m ³ /h	10 m ³ /h	0 m ³ /h

Nerede Kullanılır : Değişken debili Fancoil-Boiler-Klima santrali gibi yerlerde.

Üç Yollu Vanalı Isıtma Tesisatı

**Membranlı kapalı genleşme
tankı kullanılmalıdır**

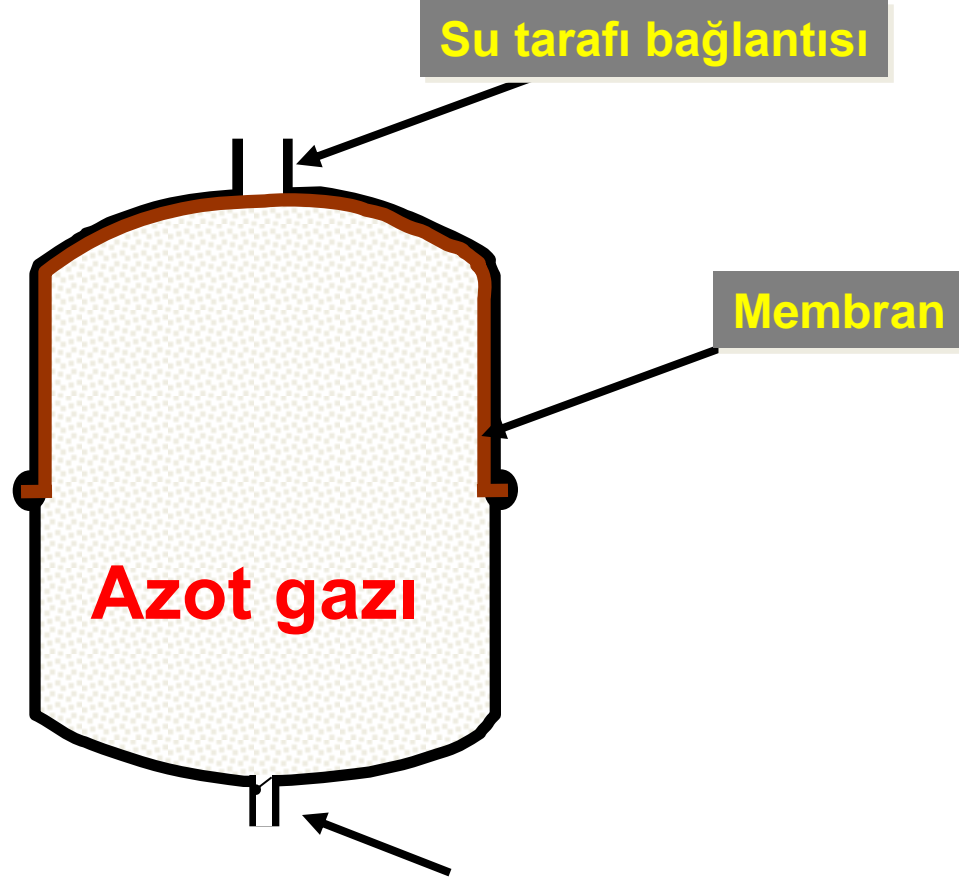
Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

Görevi nedir ?

- Basıncı korunması
- Isıtılan suyun genleşen hacminin kompanze edilmesi
- Rezerv su hacmi oluşturulması

Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

Yapısı

Teslimat içeriği :

Örnek:
Reflex 50/4 bar

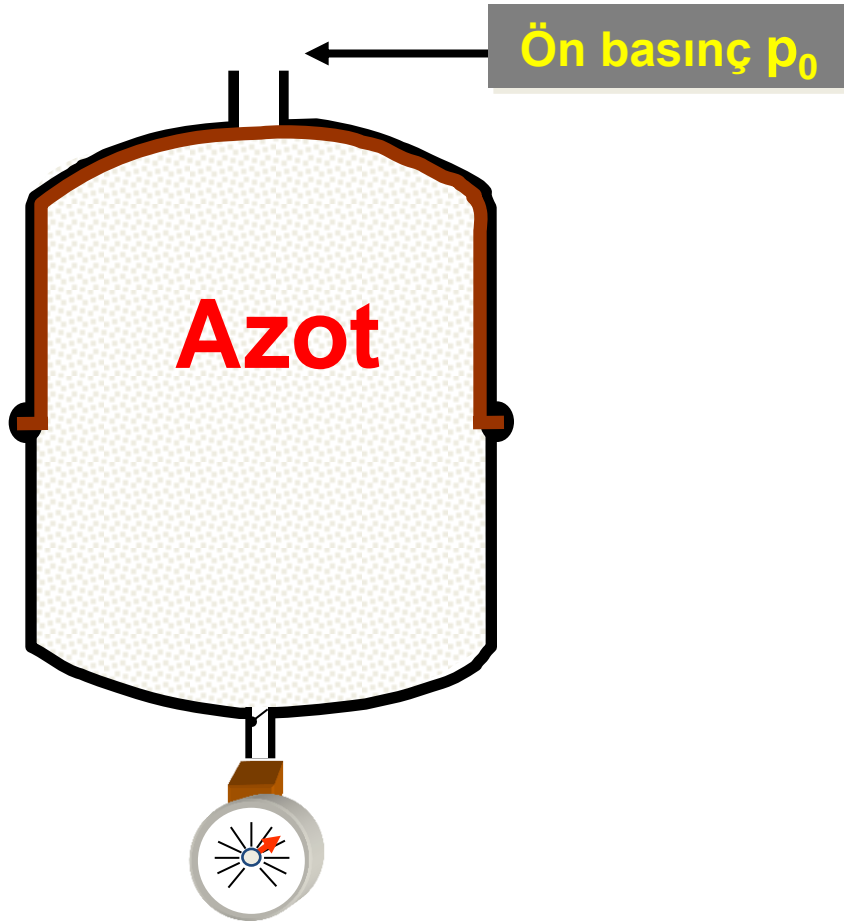
Hacim : 50 Litre
Ön basınç: 1,5 bar

Azot doldurma/
Boşaltma/
Test vanası

Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

İşletme koşulları

Tesisatın doldurulmasından önce Ön basınç ayarlanması

$$p_0 = \frac{h_{ST} + h_Z}{10} \text{ bar}$$

Açıklama :

h_{ST} = genleşme tankının orta noktası ile tesisatın binadaki en üst noktası

h_Z = 0,5 ila 2 Metre arasında basınç artırma payı (0,05 ila 0,2 bar)

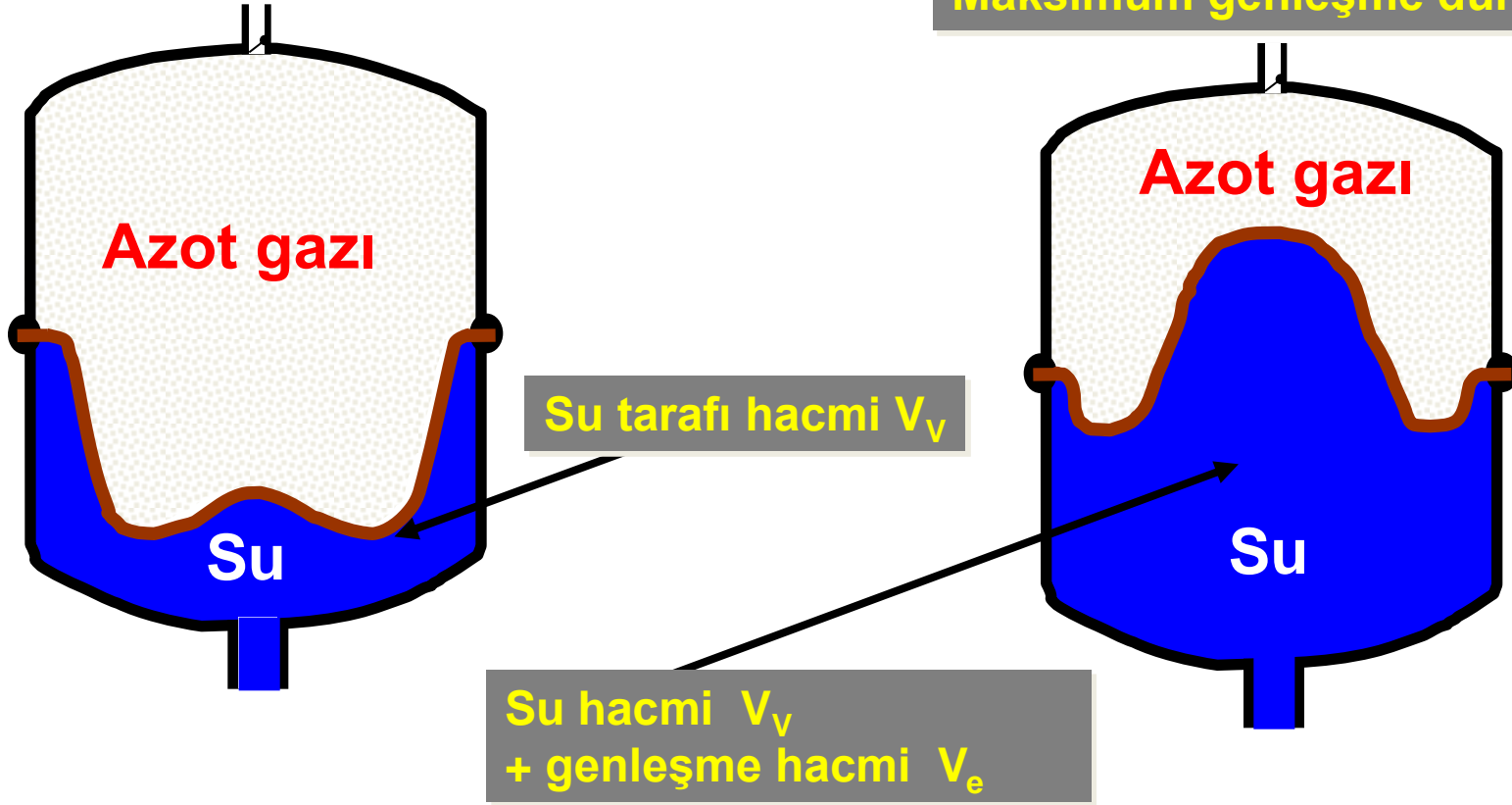
Tavsiye: Reflex 2 Metre + buharlaşma basıncı ($t > 100^\circ\text{C}$ işletmelerde)

Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

İşletme koşulları

Konum 2: Isıtma yok, sisteme su doldurulmuş.

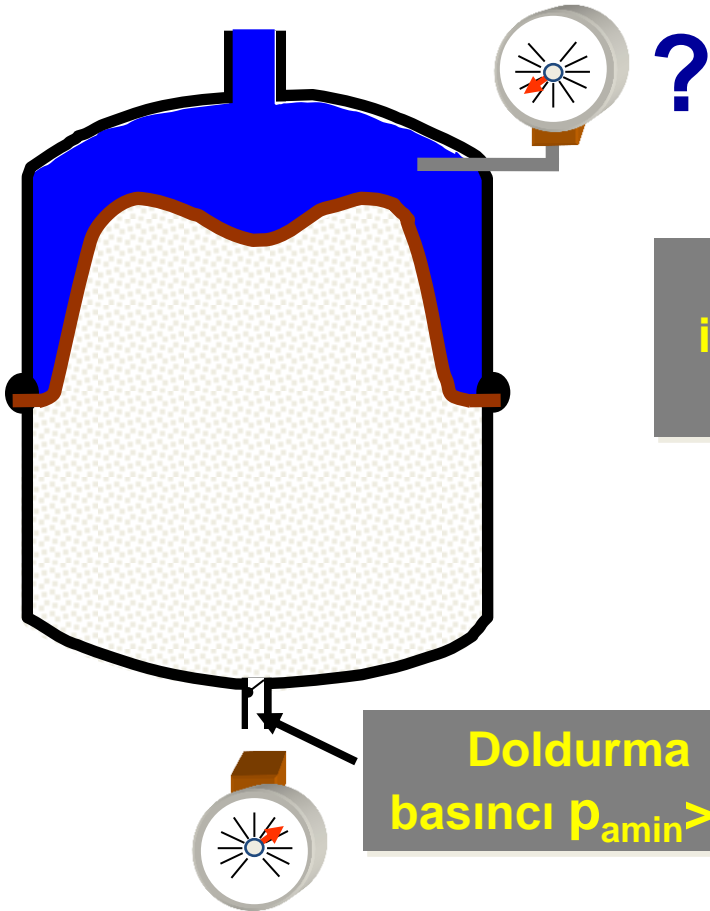
Konum 3: Maximum çıkış suyu sıcaklığı ve Maksimum genleşme durumu

Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

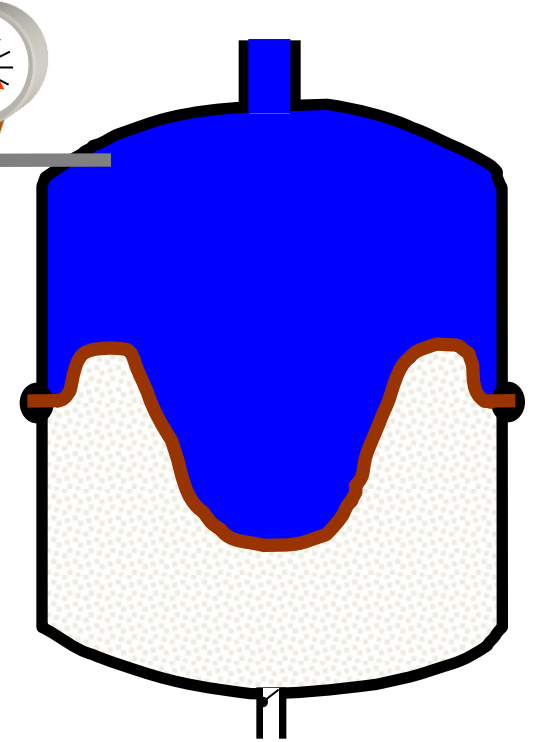
İşletme koşulları

Tesisata su verilmiş,
Isıtma yok

Maksimum çıkış suyu sıcaklığı ve
Maksimum genleşme

Maksimum
işletme basıncı
 $p_{a,max} < p_e$

Membranlı Kapalı Genleşme Tankları

Genleşme tankı hesabı

$$V_{n,\min} = (V_e + V_v) \cdot \frac{p_e + 1}{p_e - p_0}$$

- $V_{n,\min}$ = genişleme tankı minimum hacmi
- V_e = Tesisatın toplam hacminin 10°C 'deki ile maksimum sıcaklıktaki hacim farkı
- V_v = Su rezerv miktarı. Sistemin toplam su hacminin yaklaşık % 0.5'i kadardır. Minimum 3 litre olmalıdır.
- p_e = Enddruck, dieser ergibt sich aus dem Ansprechdruck des SV abzüglich der Druckdifferenz zum Schließüberdruck der liegt bei Anlagen bis 5 bar bei 0,5 bar und bei Anlagen über 5 bar 10% unter dem Ansprechdruck des SV
- p_0 = Genleşme tankı ön basıncı

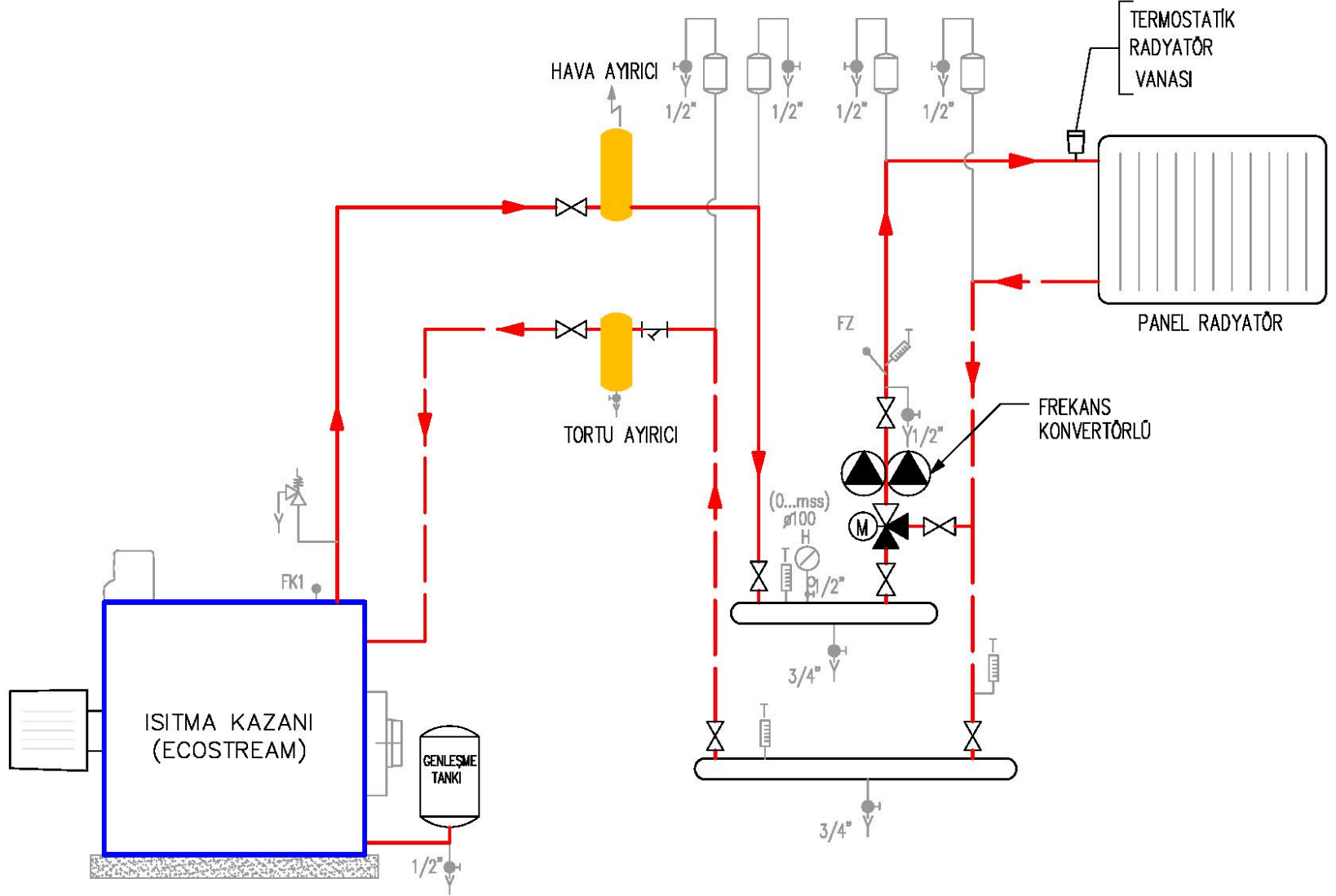
SEÇİM DİYAGRAMI

Çap	DN 40	DN 50	DN 65	DN 80	DN 100
Isıtma gücü (kW)	0 - 1640	1641 - 3820	3281 - 8600	6801 - 10200	10201 - 13600

Sistem Su Hacmi (Litre)	Q (kW)	Statik Su Yüksekliği, Emniyet Ventili Açma Basıncı									
		5 mSS 2,5 bar	10 mSS 2,5 bar	15 mSS 2,5 bar	20 mSS 3,5 bar	25 mSS 3,5 bar	30 mSS 4,5 bar	35 mSS 4,5 bar	40 mSS 5,5 bar	50 mSS 7 bar*	60 mSS 8 bar*
198	18	N 18	N 25	N 50							
276	26	N 18	N 35	N 80							
364	35	N 25	N 50	N 80							
472	46	N 35	N 50	N 110							
510	50	N 35	N 50	N 110							
590	58	N 50	N 80	N 110							
648	64	N 50	N 80	N 140							
707	70	N 50	N 80	N 140							
755	75	N 50	N 80	N 200	N 200	N 250	E 400	E 400	E 400		
951	95	N 80	N 110	N 200	N 200	N 320	E 400	E 400	E 400		
1147	115	N 80	N 140	N 250	N 200	N 320	E 400	E 400	E 400		
1295	130	N 110	N 140	N 320	N 200	N 400	E 400	E 500	E 400		
1390	140	N 110	N 200	N 320	N 200	N 400	E 400	E 500	E 400		
1590	160	N 110	N 200	N 400	N 250	E 500	E 400	E 600	E 400		
1880	190	N 140	N 200	N 400	N 250	E 500	E 400	E 600	E 400		
2220	225	N 200	N 250	E 500	N 320	E 600	E 400	E 800	E 500	G 400-300St 8bar	G 400-300St 10bar
2470	250	N 200	N 320	E 500	N 400	E 800	E 500	E 800	E 500	G 600-340St 8bar	G 600-340St 10bar
2760	280	N 200	N 320	E 600	N 400	E 800	E 500	E 1000	E 600	G 600-340St 8bar	G 600-340St 10bar
2955	300	N 250	N 320	E 600	E 400	E 800	E 500	E 1000	E 600	G 600-340St 8bar	G 600-340St 10bar
3250	330	N 250	N 400	E 800	E 500	E 1000	E 600	2'E 600	E 800	G 600-340St 8bar	G 800-450St 10bar
3445	350	N 250	N 400	E 800	E 500	E 1000	E 600	2'E 600	E 800	G 600-340St 8bar	G 800-450St 10bar
3640	370	N 250	N 400	E 800	E 500	E 1000	E 600	E 400+E 1000	E 800	G 800-450St 8bar	G 800-450St 10bar
3885	395	N 320	E 400	E 800	E 600	E 500+E 600	E 800	E 400+E 1000	E 800	G 800-450St 8bar	G 800-450St 10bar
4130	420	N 320	E 500	E 800	E 600	E 500+E 600	E 800	E 500+E 1000	E 1000	G 800-450St 8bar	G 1000-750St 10bar
5250	535	N 400	E 600	2'E 600	E 800	E 600+E 800	E 1000	E 800+E 1000	2'E 600	G 1000-750St 8bar	G 1000-750St 10bar
5940	605	E 400	E 600	2'E 600	E 800	2'E 800	E 1000	3'E 800	2'E 600	G 1000-750St 8bar	G 1200-900St 10bar
6620	675	E 500	E 800	E 400+E 1000	E 1000	2'E 1000	2'E 600	3'E 800	E 400+E 1000	G 1200-900St 8bar	G 1600-1000St 10bar
7300	745	E 500	E 800	E 500+E 1000	E 1000	2'E 1000	2'E 600	3'E 800	E 500+E 1000	G 1600-1000St 8bar	G 1600-1000St 10bar
8000	815	E 600	E 800	2'E 800	2'E 600	3'E 800	E 400+E 1000	3'E 1000	2'E 800	G 1600-1000St 8bar	G 1600-1000St 10bar
8675	885	E 600	E 1000	E 800+E 1000	2'E 600	3'E 800	E 500+E 1000	3'E 1000	E 800+E 1000	G 1600-1000St 8bar	G 2000-1500St 10bar
9340	953	E 800	E 1000	2'E 1000	E 600+E 800	E 800+2'E 1000	2'E 800	E 400+3'E 1000	2'E 1000	G 1600-1000St 8bar	G 2000-1500St 10bar
10000	1023	E 800	E 1000	3'E 800	E 600+E 800	E 800+2'E 1000	E 800+E 1000	E 600+3'E 1000	3'E 800	G 2000-1500St 8bar	G 2000-1500St 10bar
10800	1100	E 800	2'E 800	3'E 800	2'E 800	3'E 1000	2'E 1000	4'E 1000	3'E 800	G 2000-1500St 8bar	G 2500-1700St 10bar
11800	1200	E 800	2'E 600	3'E 800	2'E 800	4'E 800	3'E 800	4'E 1000	3'E 800	G 2500-1700St 8bar	G 2500-1700St 10bar

Tek Kazanlı Bina Isıtması

Üç Yollu Vanalı Sistem

Boru apı Hesapları ve Pompa Seçimi

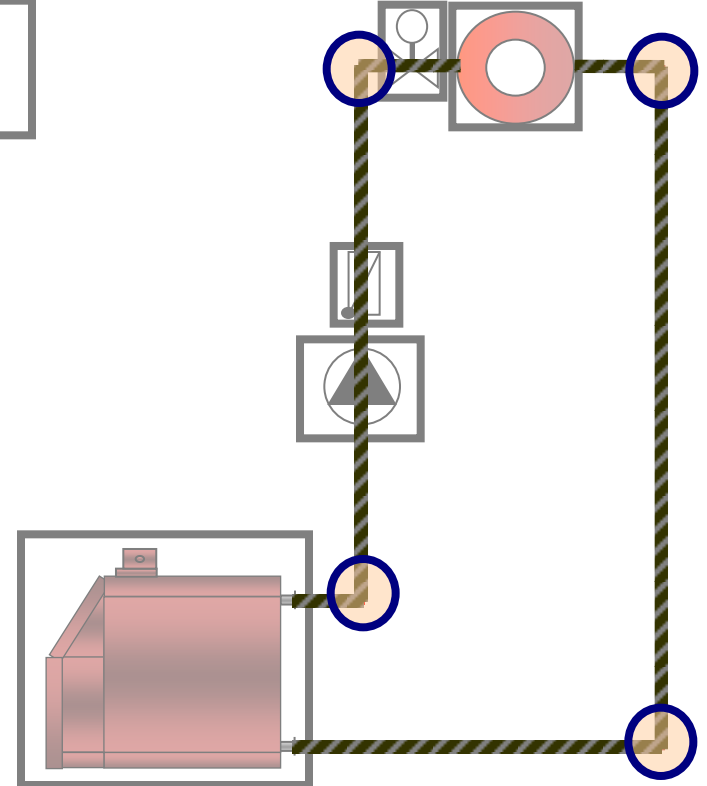
BORULICADILIFESADI

- Enerji taşıyıcı akışkanın (genellikle su) bir yerden bir yere iletilmesi için Harici bir enerji gereklidir (örneğin : pompa)
- Enerjinin bu şekilde taşınması esnasında basınç kayıpları oluşur. Bu kayıpların karşılanması gerekir.

- Isıtma sistemini oluşturan elemanlarda meydana gelen basınç kayıpları

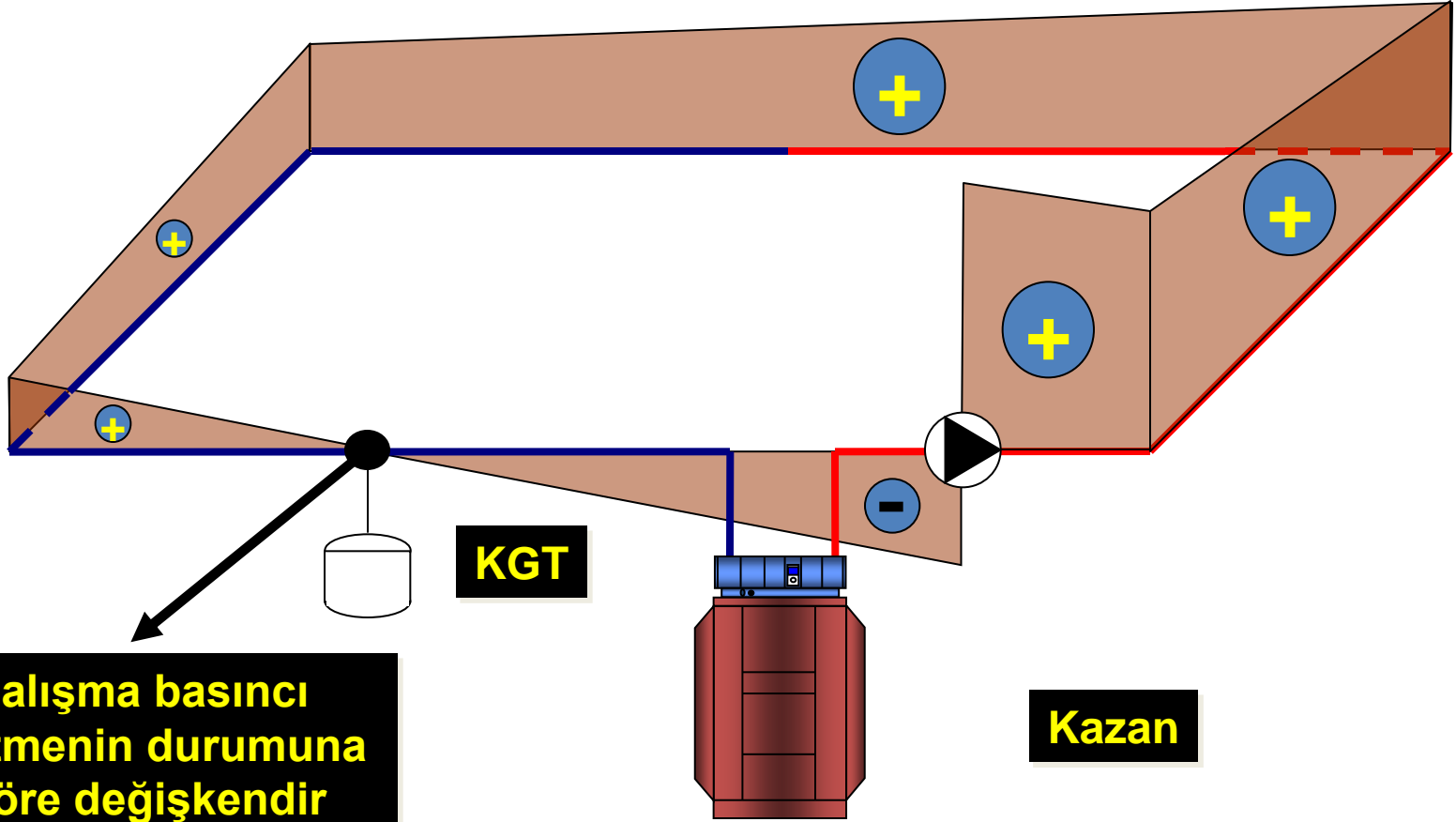
- Boru hatları içerisindeki toplam kayıplar

Boru hatlarındaki yerel kayıplar

Sirkülasyon Pompasının Yeri

Pompa gidişte, genleşme tankı pompanın emiş tarafında

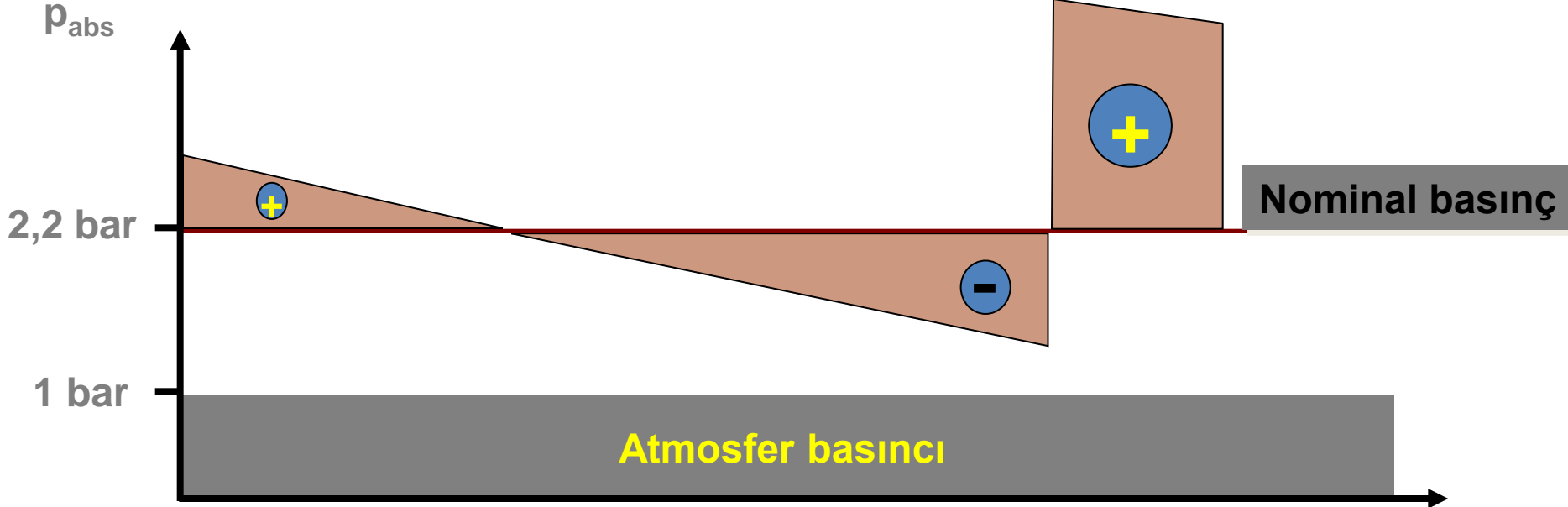
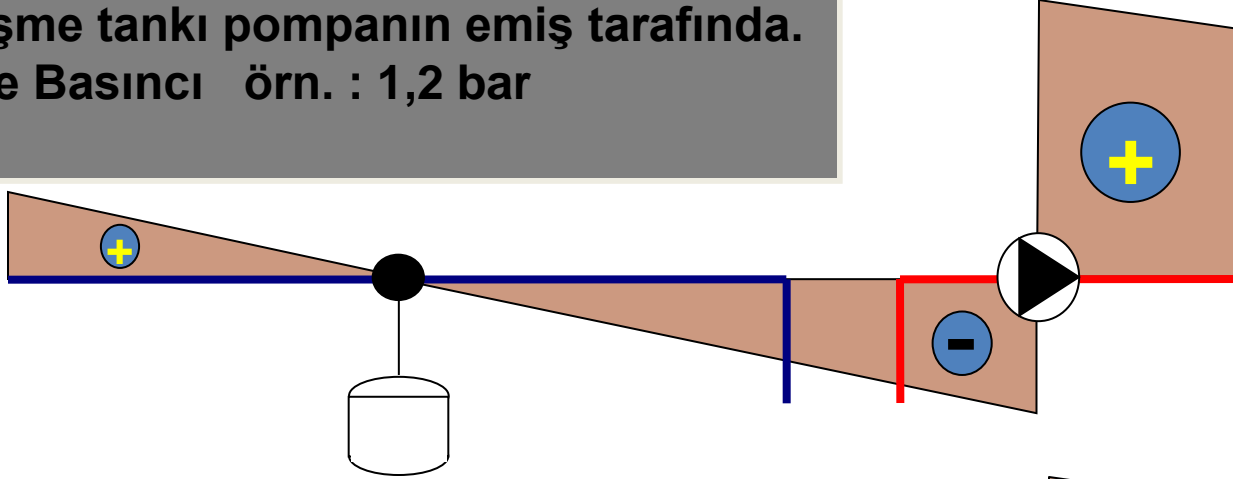

Çalışma basıncı
işletmenin durumuna
göre değişkendir

Sirkülasyon Pompasının Yeri

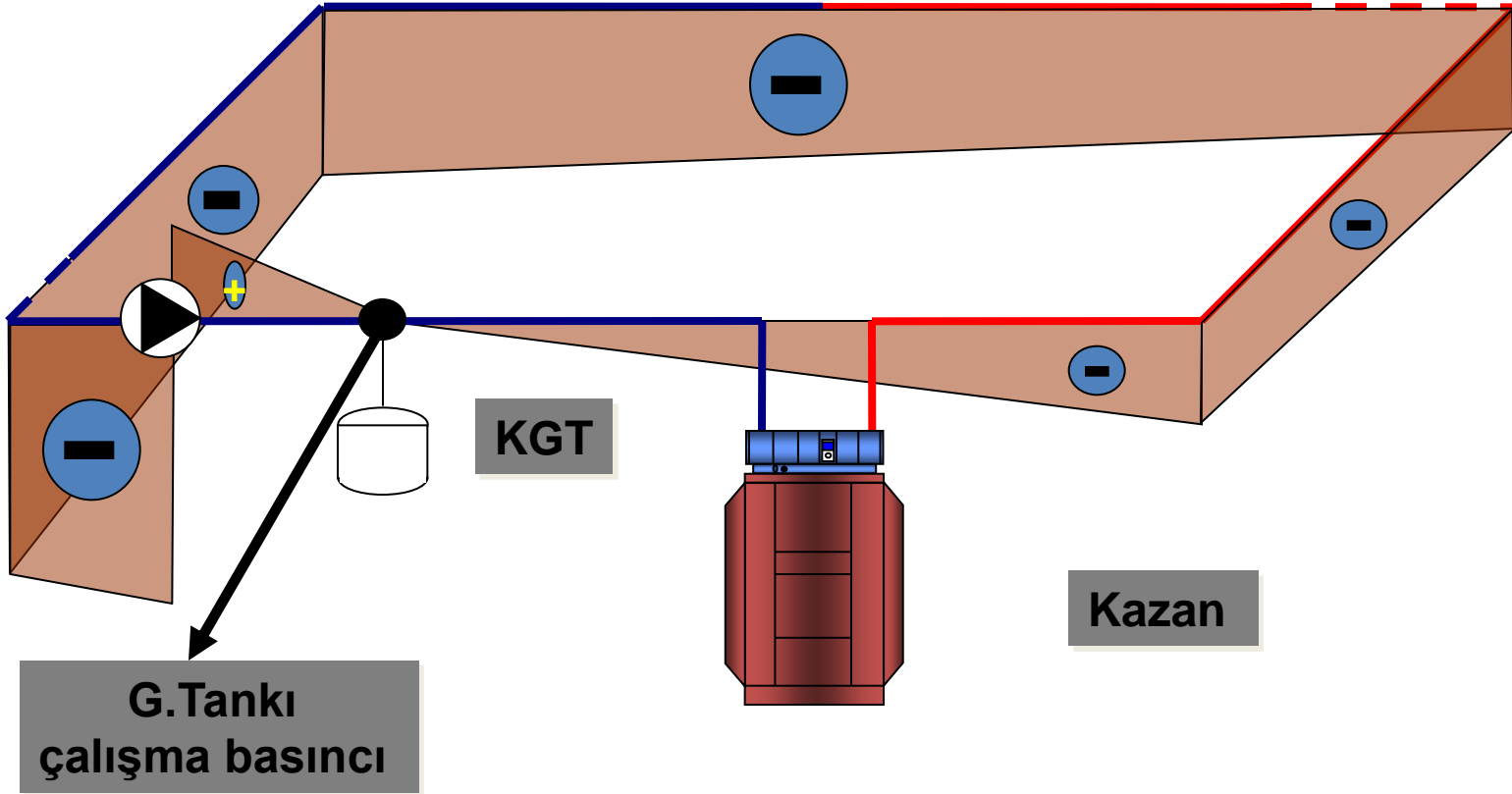
Basınç Dağılımı 1

Genleşme tankı pompanın emiş tarafında.
İşletme Basıncı örn. : 1,2 bar

Sirkülasyon Pompasının Yeri

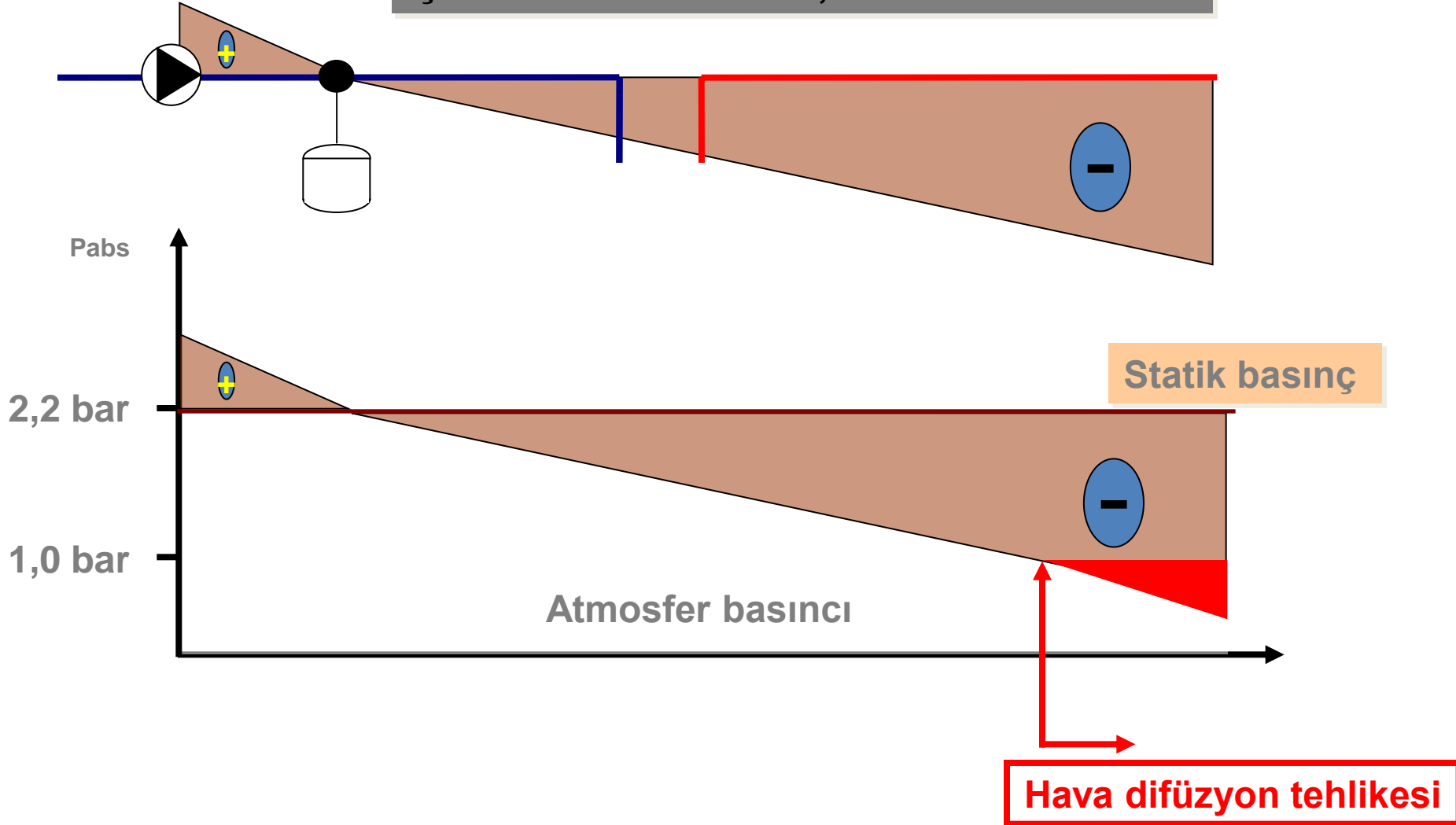
Pompa dönüšte, genişleme tankı pompanın basınç tarafında,

Sirkülasyon Pompasının Yeri

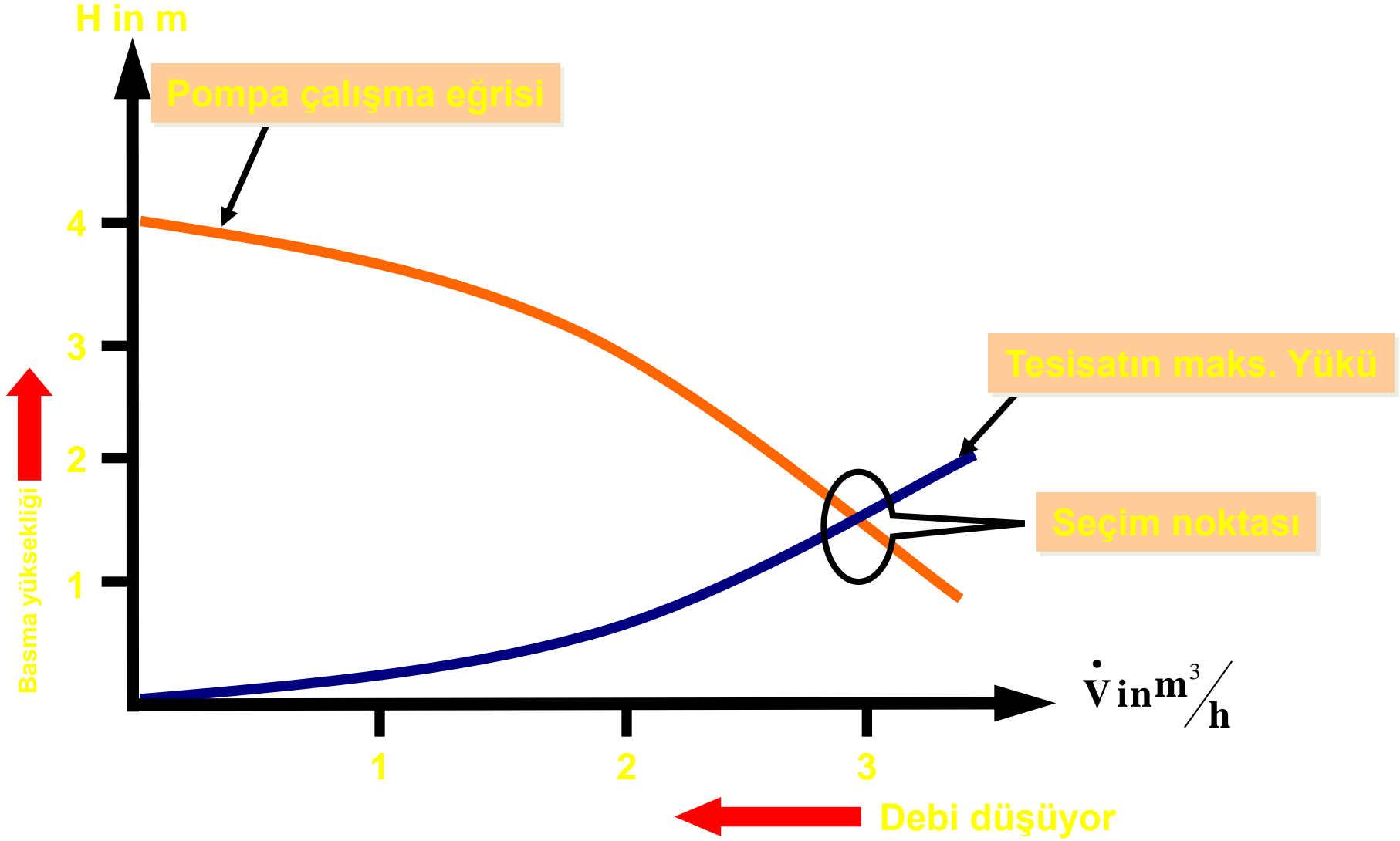
Basınç Dağılımı 2

Genleşme tankı pompanın basma tarafında.
İşletme Basıncı örn. : 1,2 bar

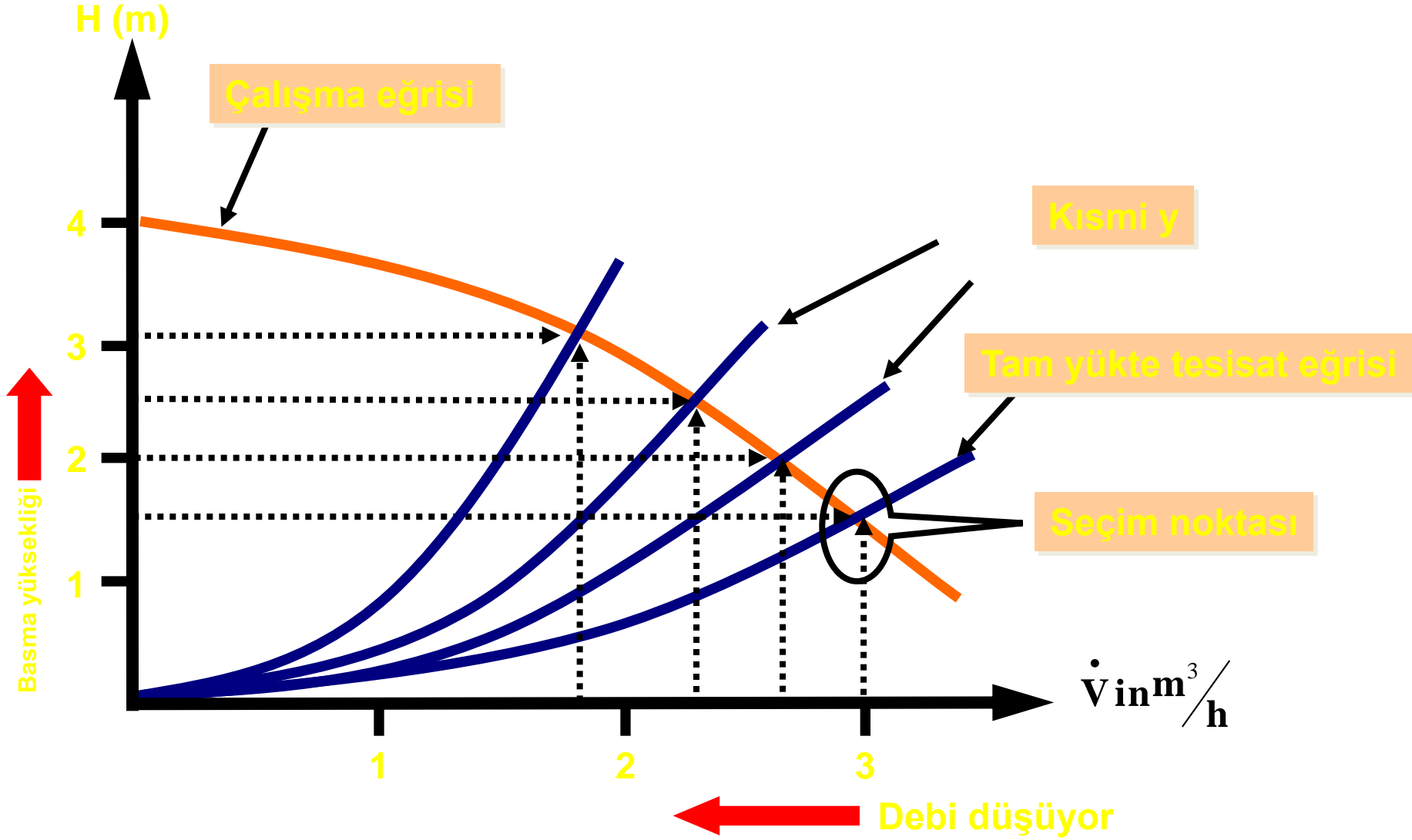

**Sirkülasyon pompaları
boyutlandırılması**

Pompalar ve tanım eğrileri

Pompa çalışma eğrileri

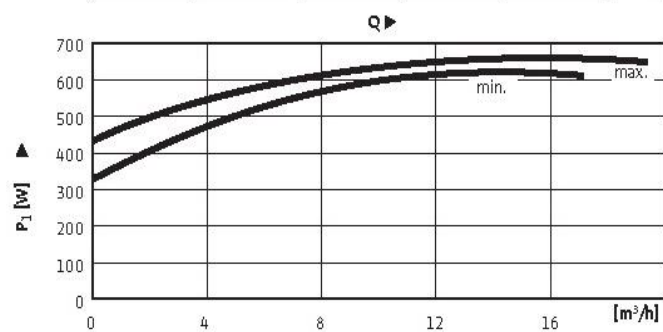
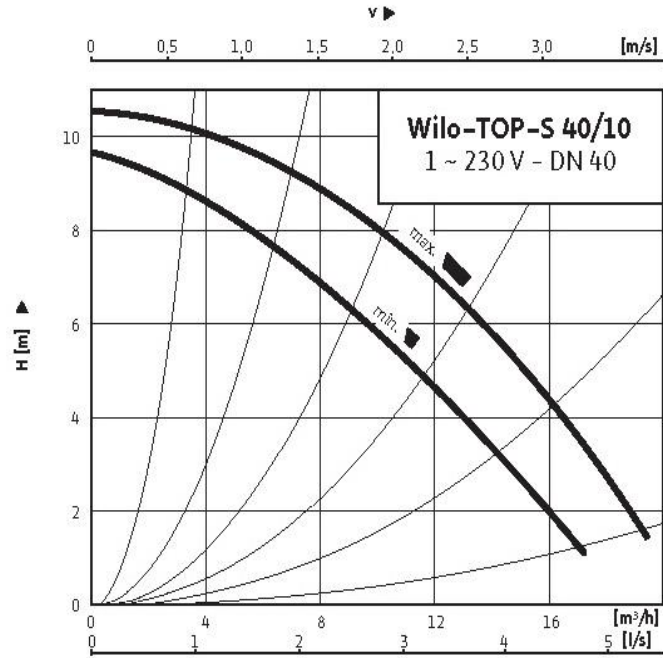

Sirkülasyon Pompası Seçimi

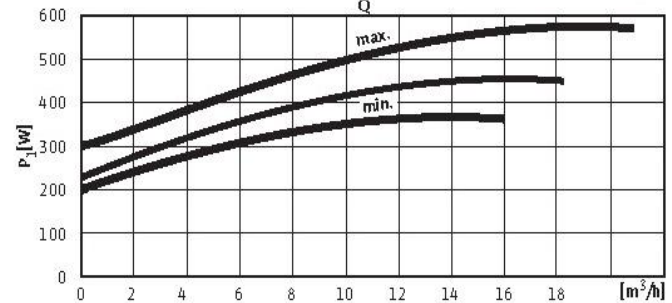
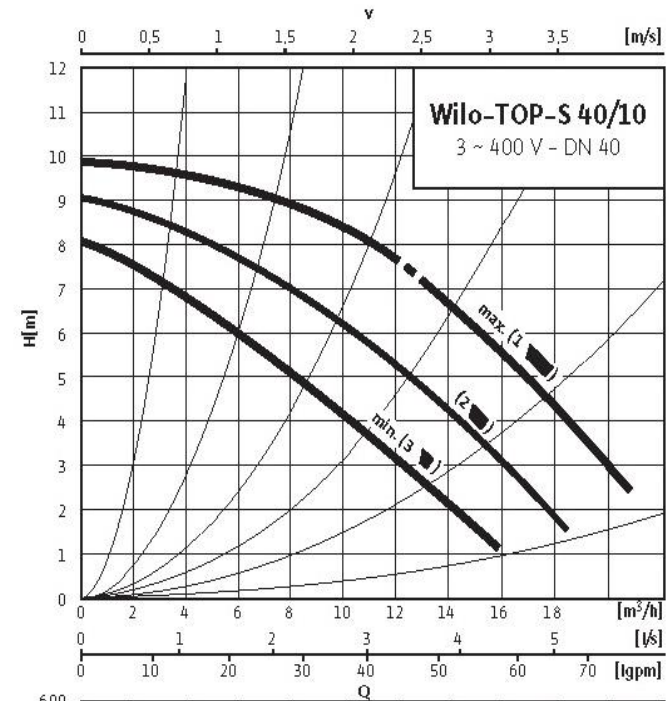
POMPA SEÇİM EĞRİLERİ

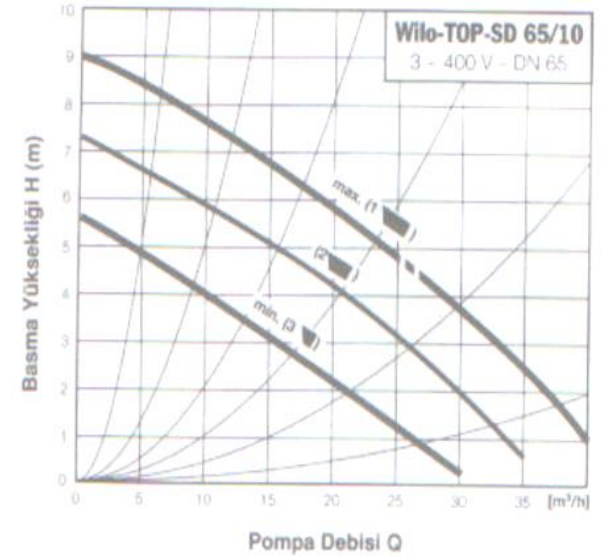
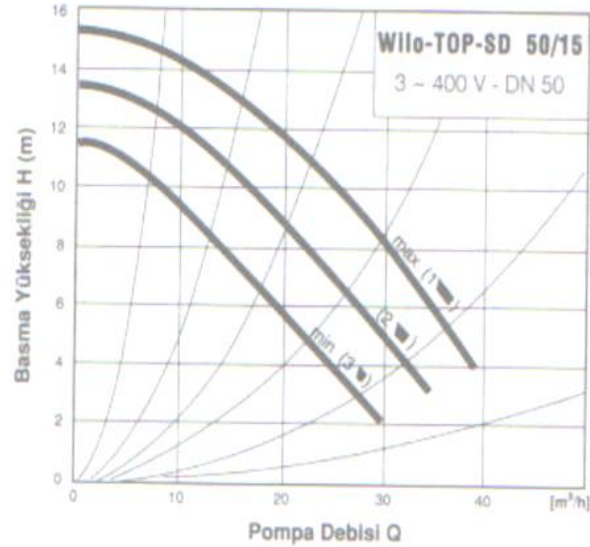
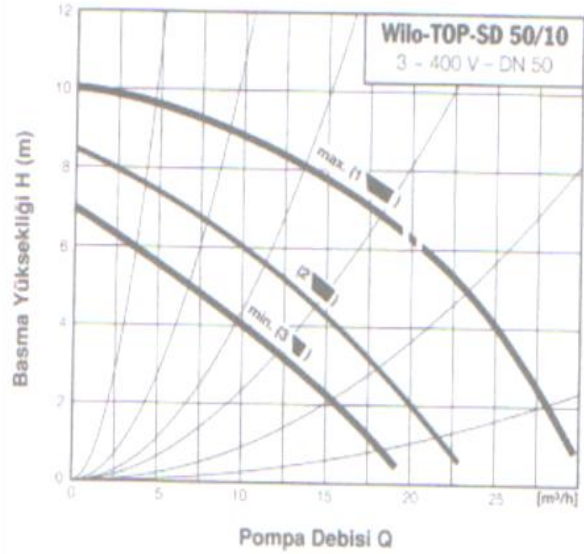
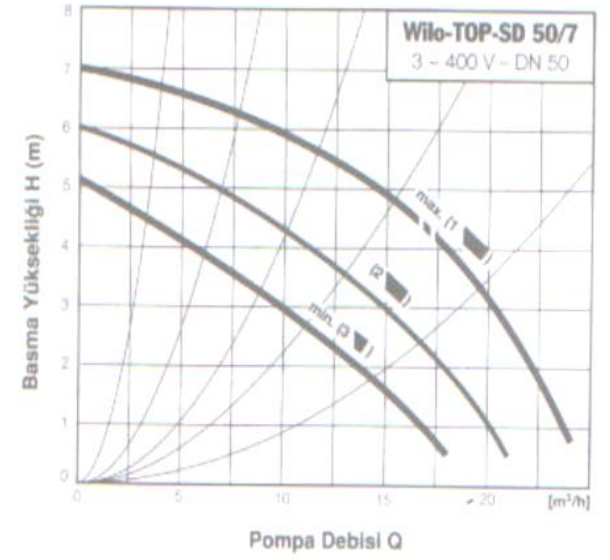
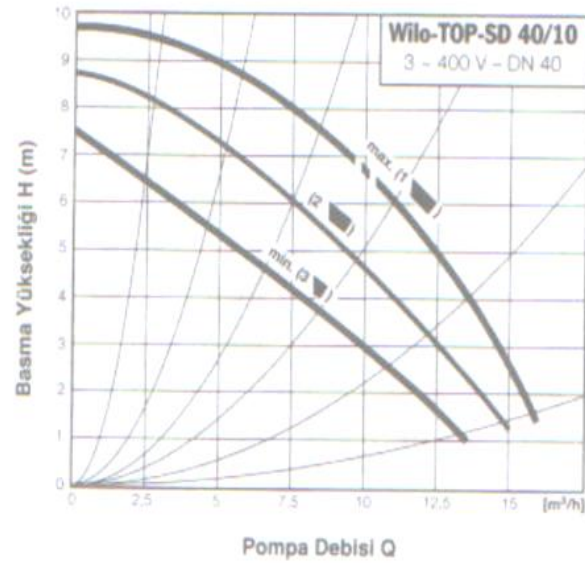
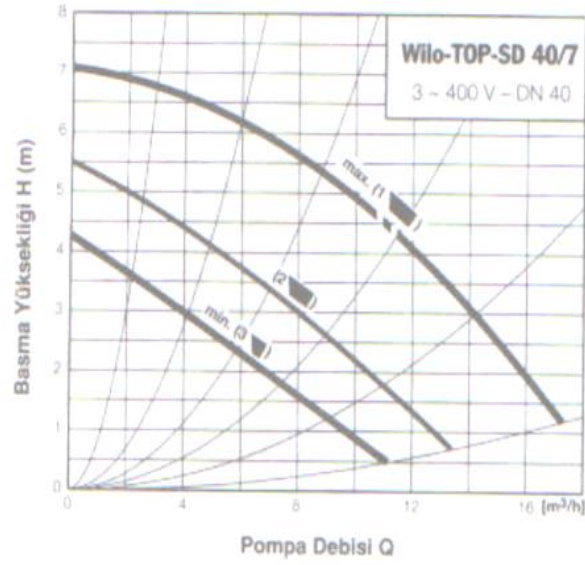
Wilo-TOP-S 40/10

AC (EM)

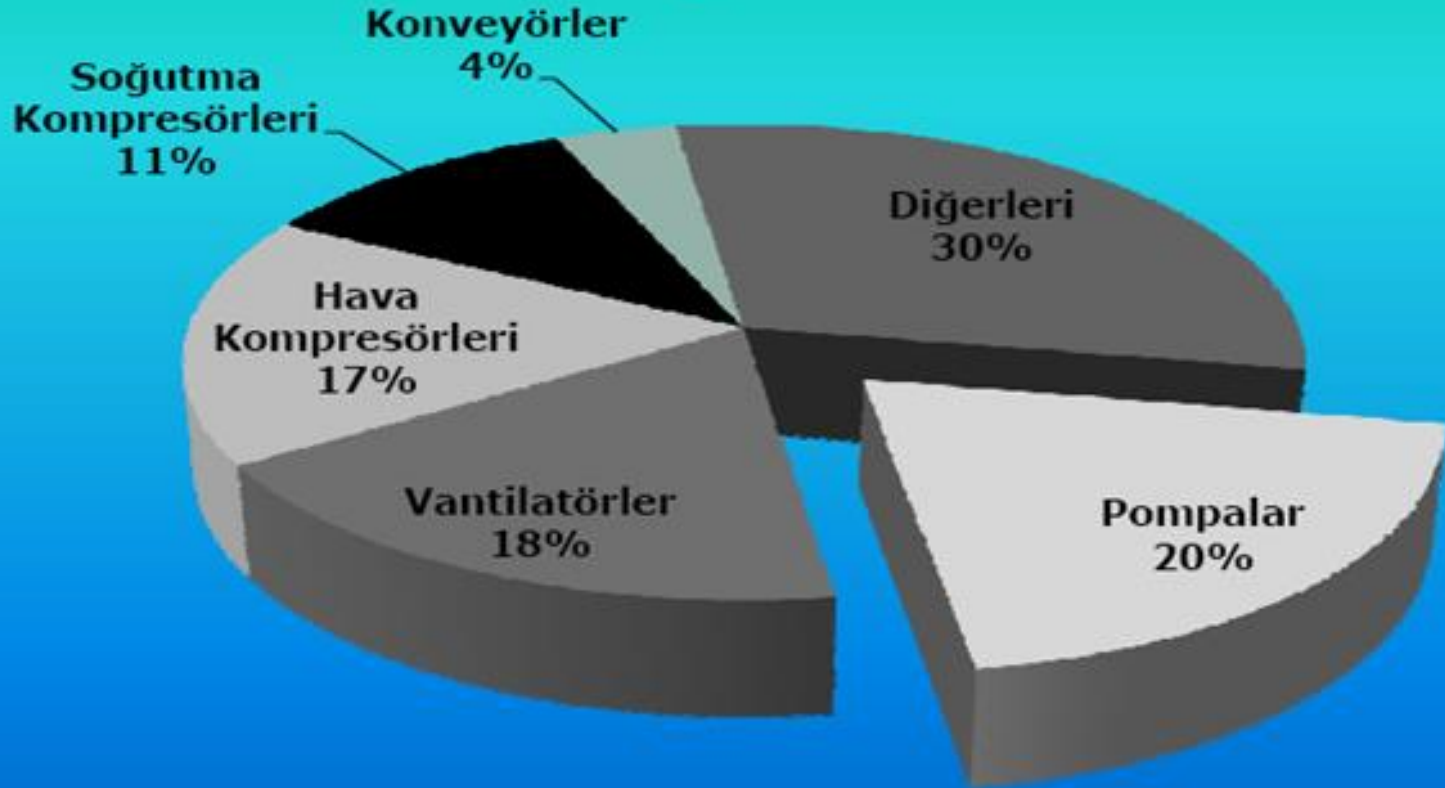
Three-phase (DM)

Tesisatlarda Enerji Tüketimleri

Elektrik Motorlarında Enerji Tüketimi Dağılımı

Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

Isıtma Sistemleri

Yılın en soğuk günleri ısıtma periyodunun sadece %2'sidir. Pompa kapasiteleri bu günler esas alınarak seçilir.

Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

Isıtma Sistemleri

Yılın en soğuk günleri ısıtma periyodunun sadece %2'sidir. Pompa kapasiteleri bu günler esas alınarak seçilir.

Peki ısıtma periyodunun kalan %98'inde gereksiz şekilde tam kapasite çalışan pompaların elektrik sarfiyatını hiç düşündünüz mü?

Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

Devir Hız Kontrolü

Elektronik devir hızı kontrolü

> Regülasyon seçenekleri

> $\Delta p-c$ → sabit diferans basınç regülasyonu

> $\Delta p-v$ → değişken diferans basınç regülasyonu

> $\Delta p-T$ → sıcaklıktan bağımlı diferans basınç regülasyonu

> $\Delta p-cv$ → sabit/değişken diferans basınç regülasyonu

Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

Devir Hız Kontrolü

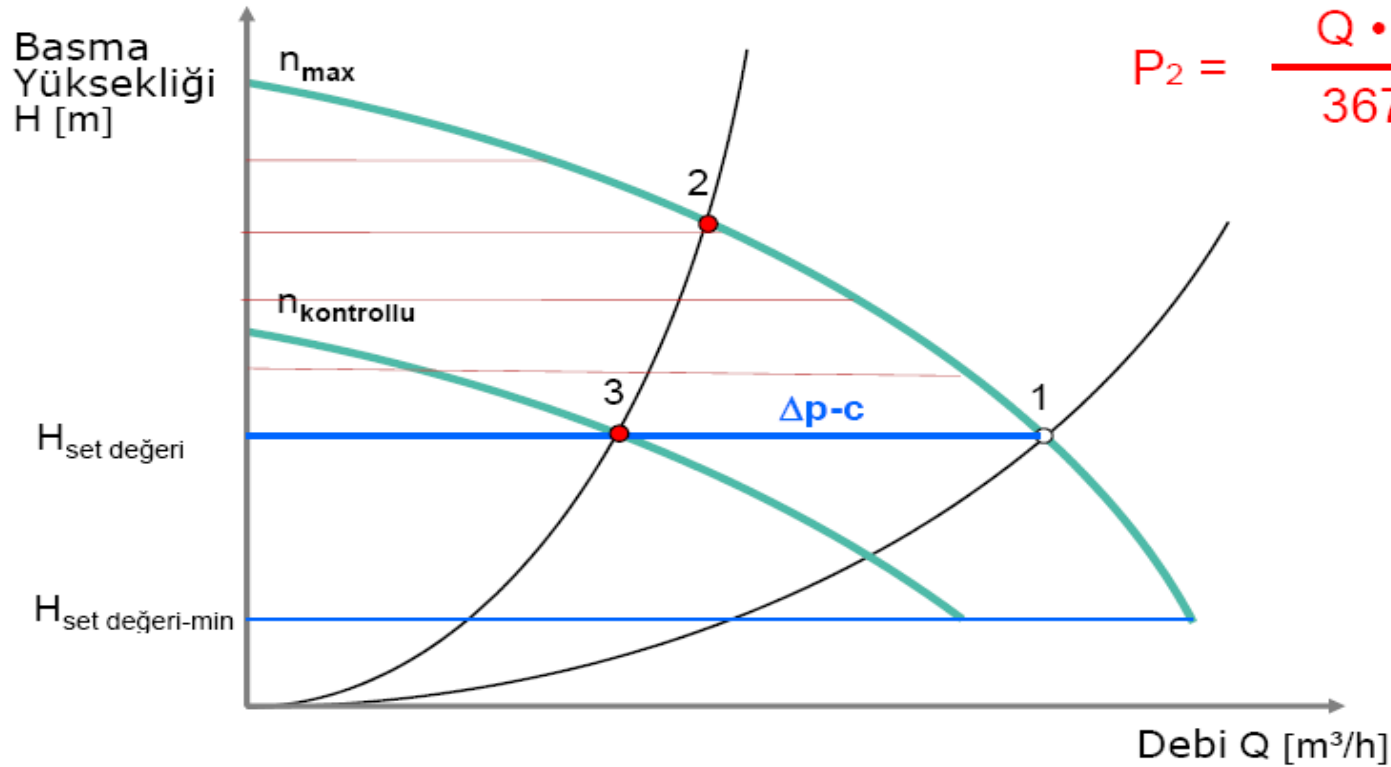
Frekans değişiminin pompanın işletme değerlerine etkisi

Frekans f (Hz)	Devir hızı n (%)	Devir hızı n (d/dak)	Devir hızı n (d/dak)	Debi Q (%)	Basınç H (%)	Güç P (%)
65	130	3900	1950	130	169	220
60	120	3600	1800	120	144	173
55	110	3300	1650	110	121	133
50	100	3000	1500	100	100	100
45	90	2700	1350	90	81	73
40	80	2400	1200	80	64	52
35	70	2100	1050	70	49	35
30	60	1800	900	60	36	22
25	50	1500	750	50	25	13
20	40	1200	600	40	16	7

Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

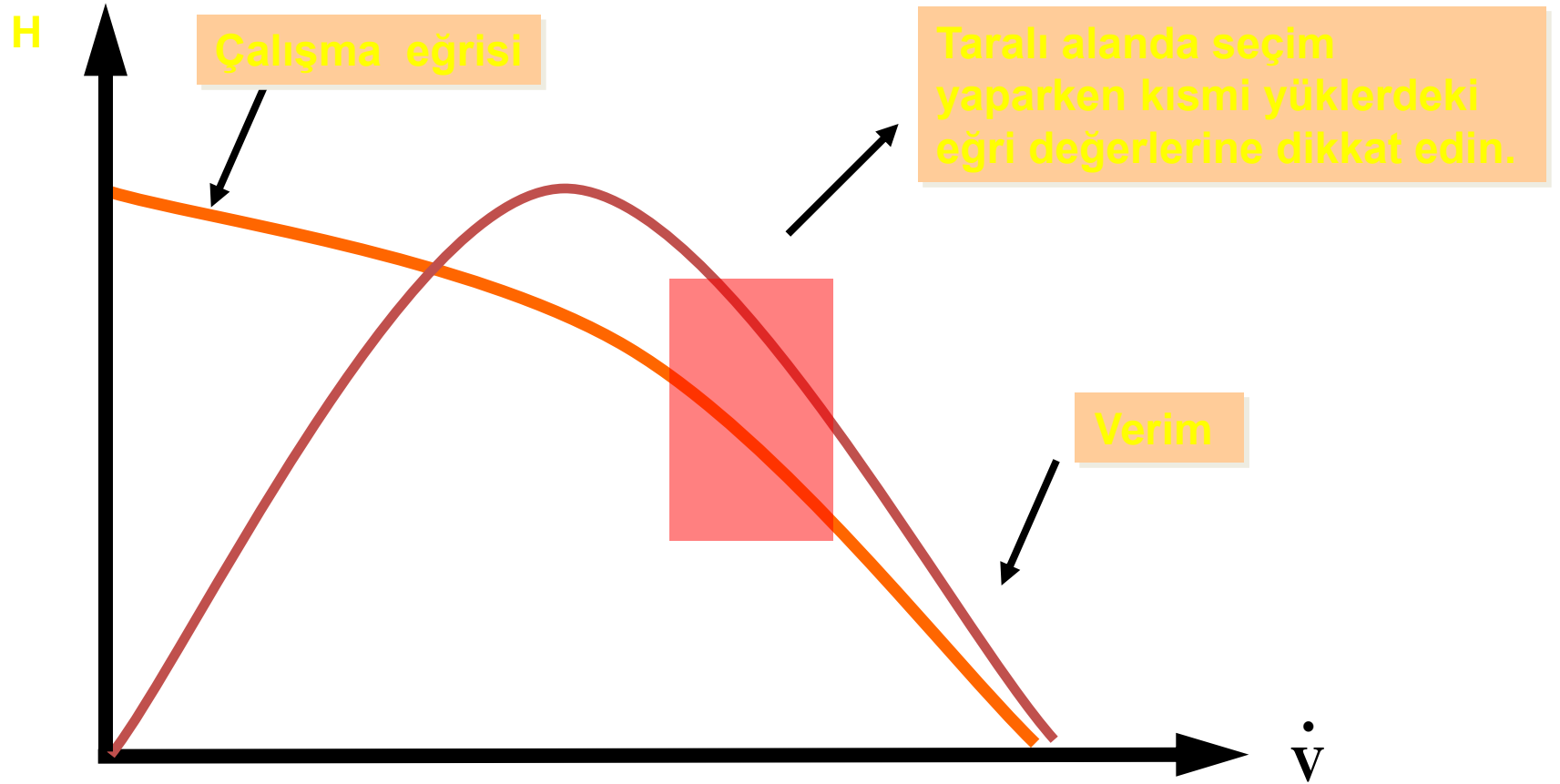
Devir Hız Kontrolü

$\Delta p-c \rightarrow$ sabit diferans basınç regülasyonu

η - Islak rotorlu pompa verimi

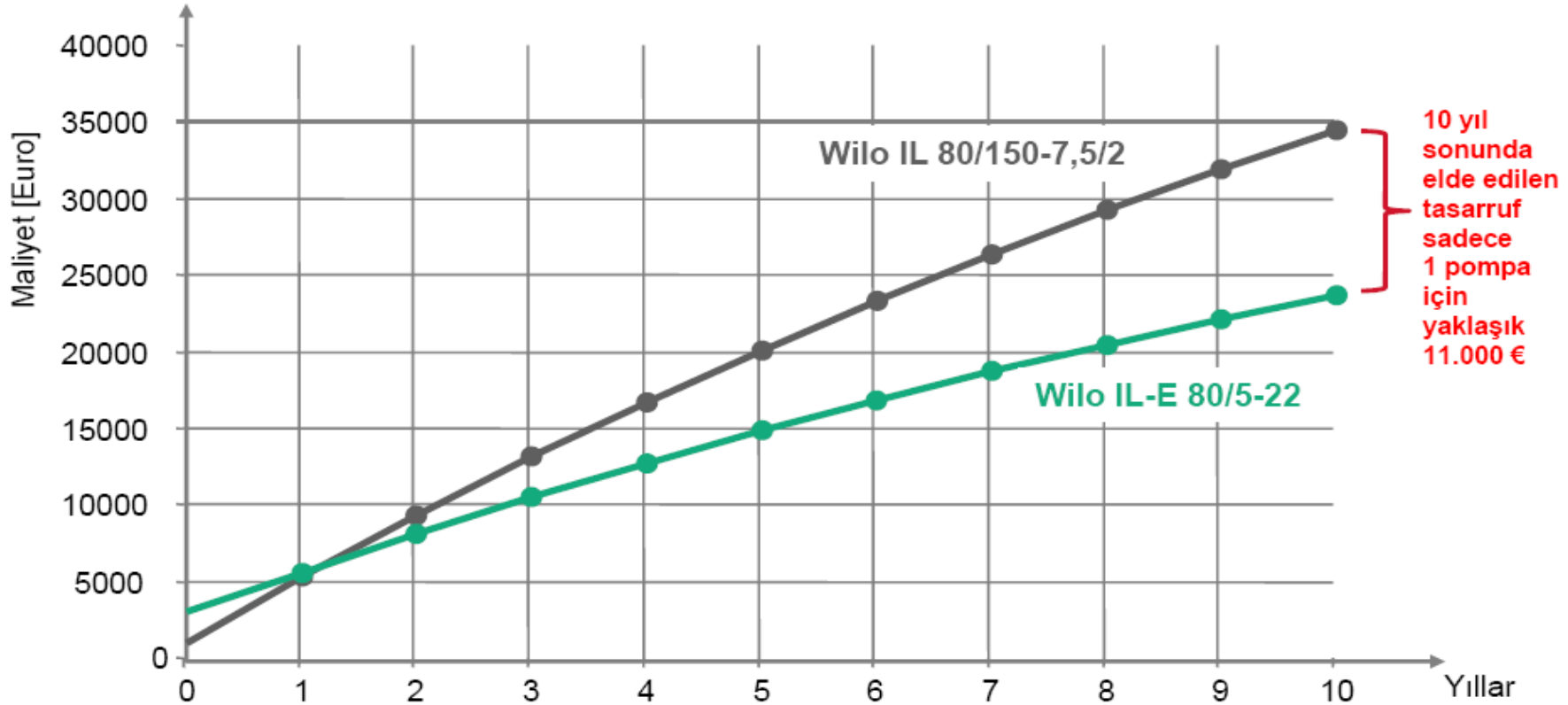
Sirkülasyon pompası çalışma eğrileri

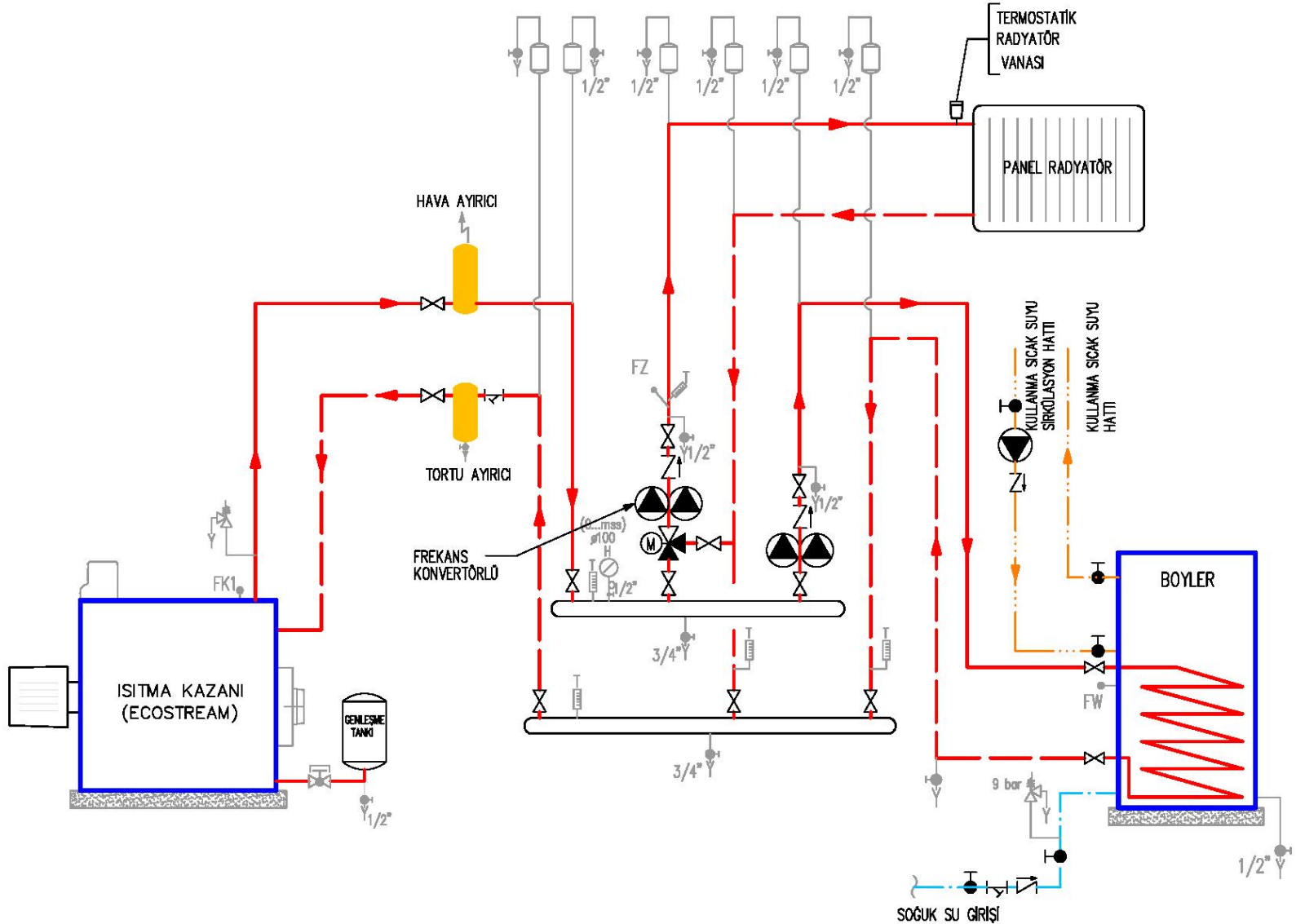
Isıtma Sistemlerinde Pompa Seçimi ve Ekonomisi

ÖBM – Ömür Boyu Maliyet

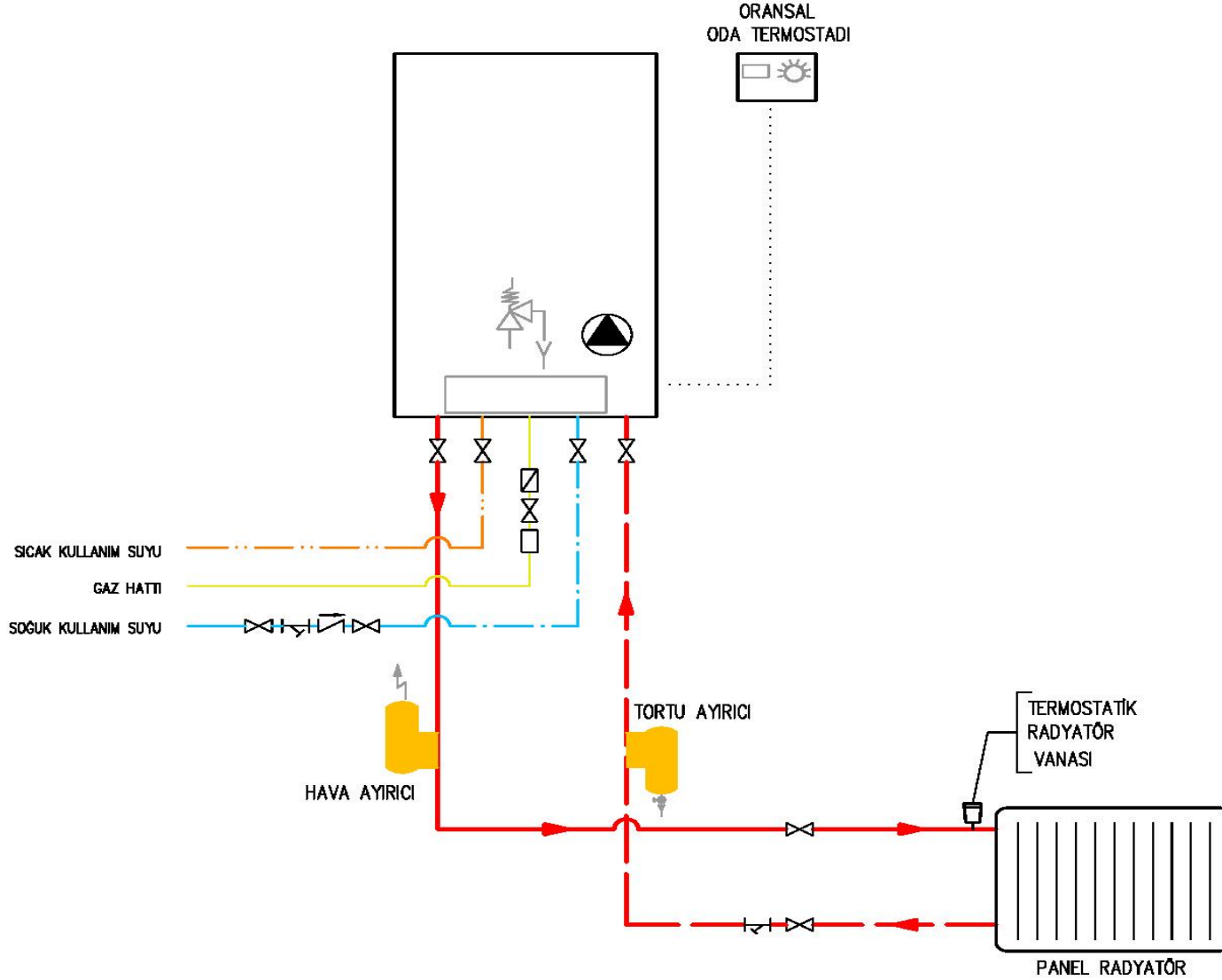
Wilo-IL 80/150-7,5/2 ile frekans konvertörü entegreli Wilo-IL-E 80/5-22 pompalar için ÖBM karşılaştırması

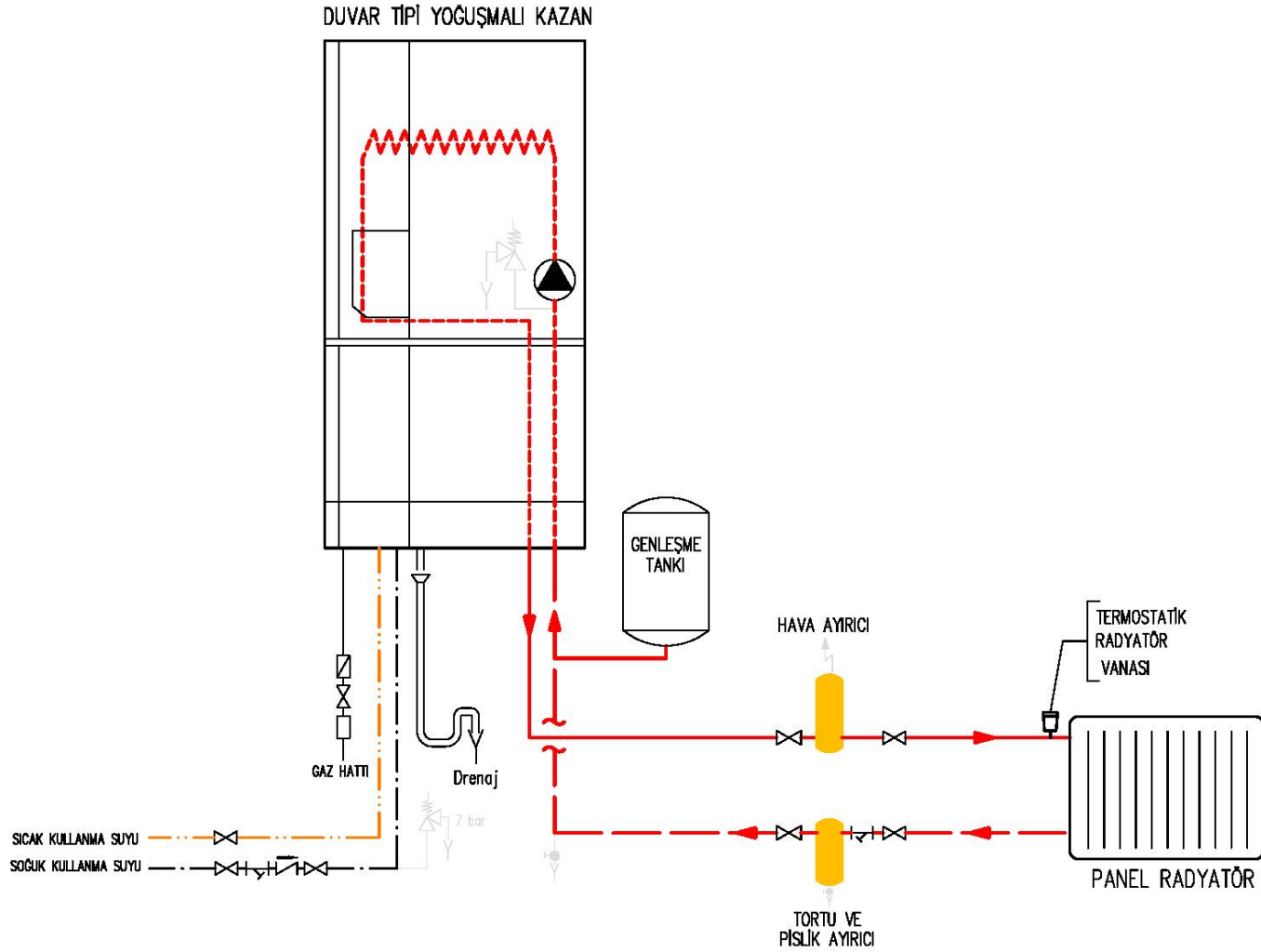
Tek Kazanla Isıtma + Boylerle Sıcaksu Üretilmesi

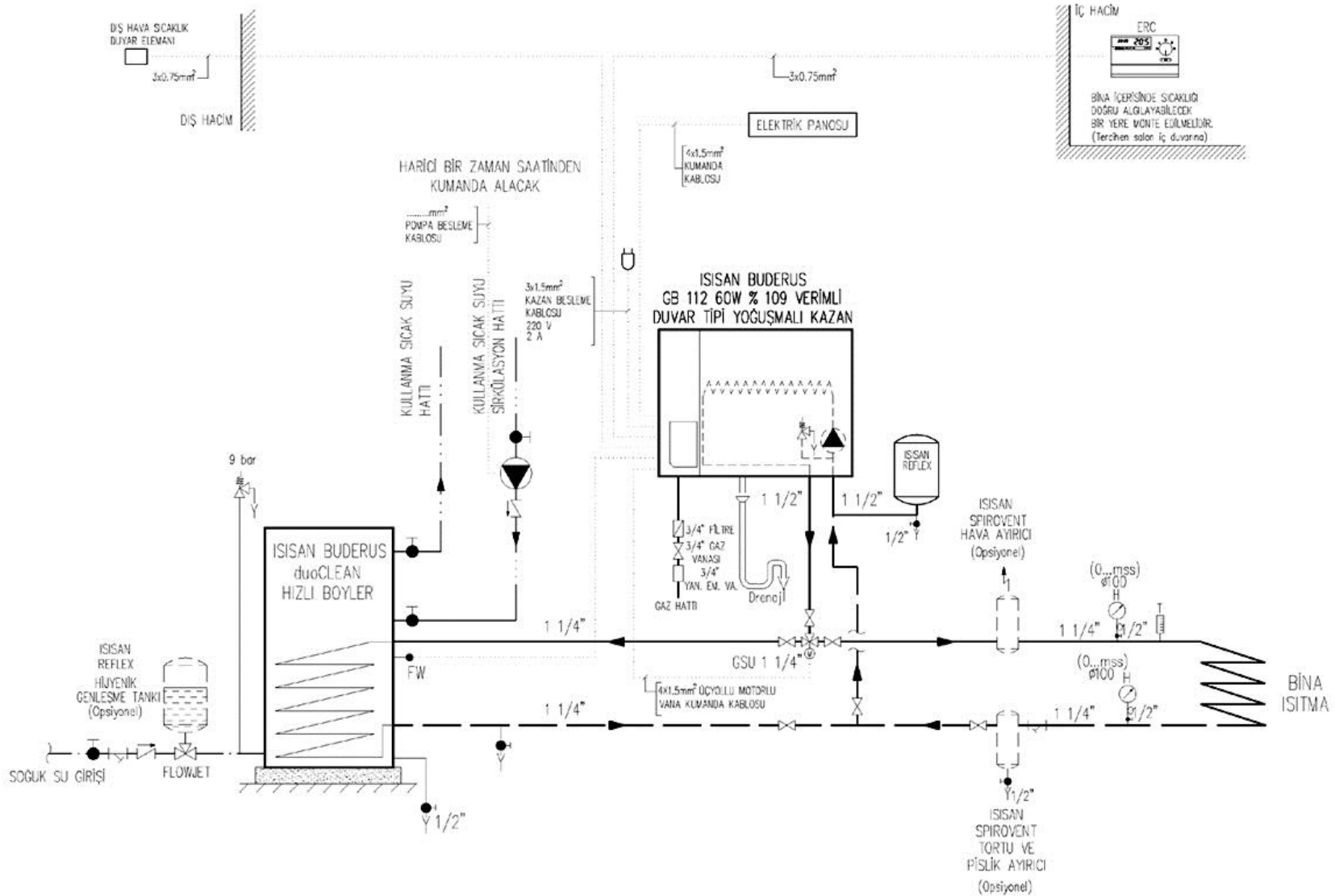
Tek Kazanla Isıtma –Duvar Tipi Kazan

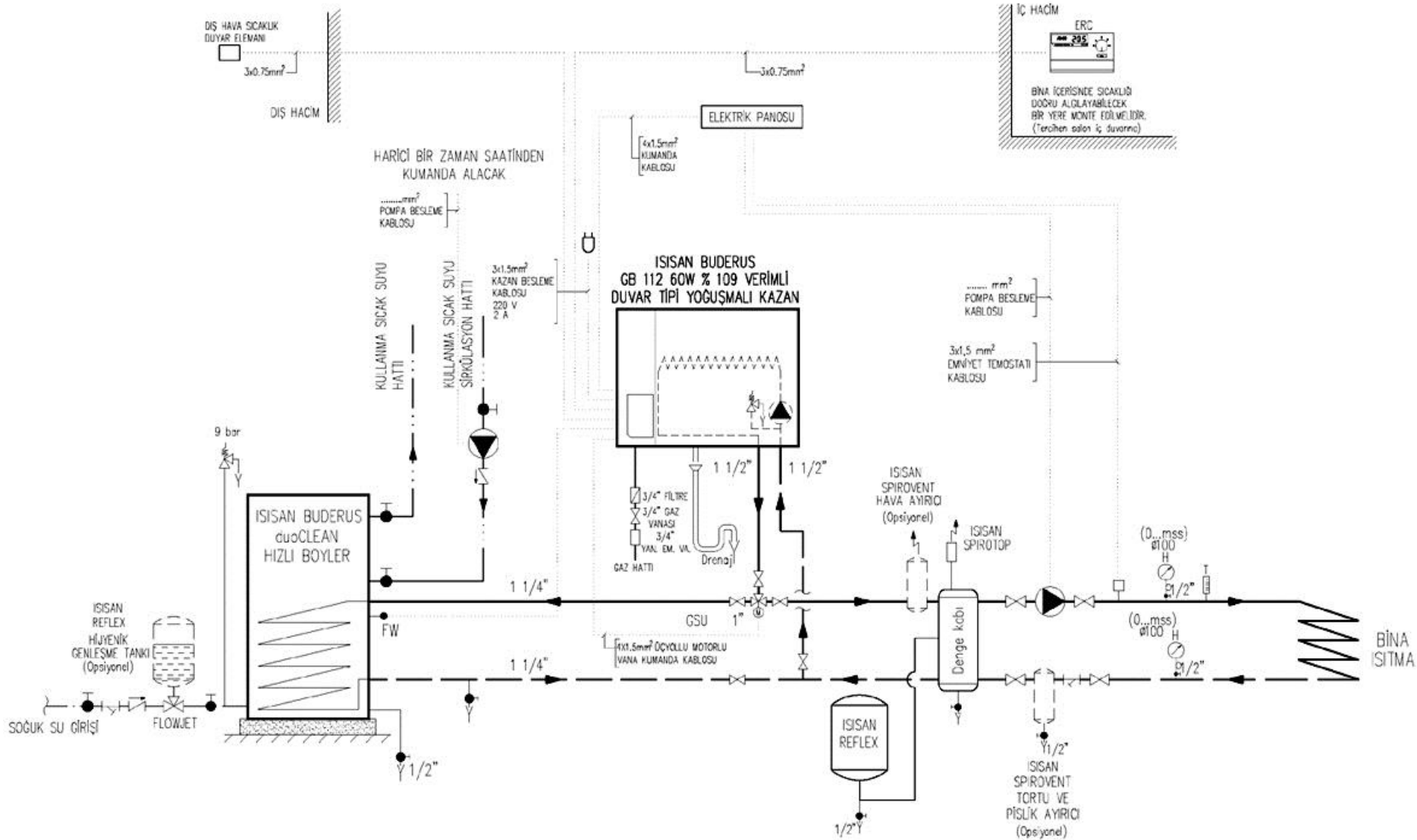
Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

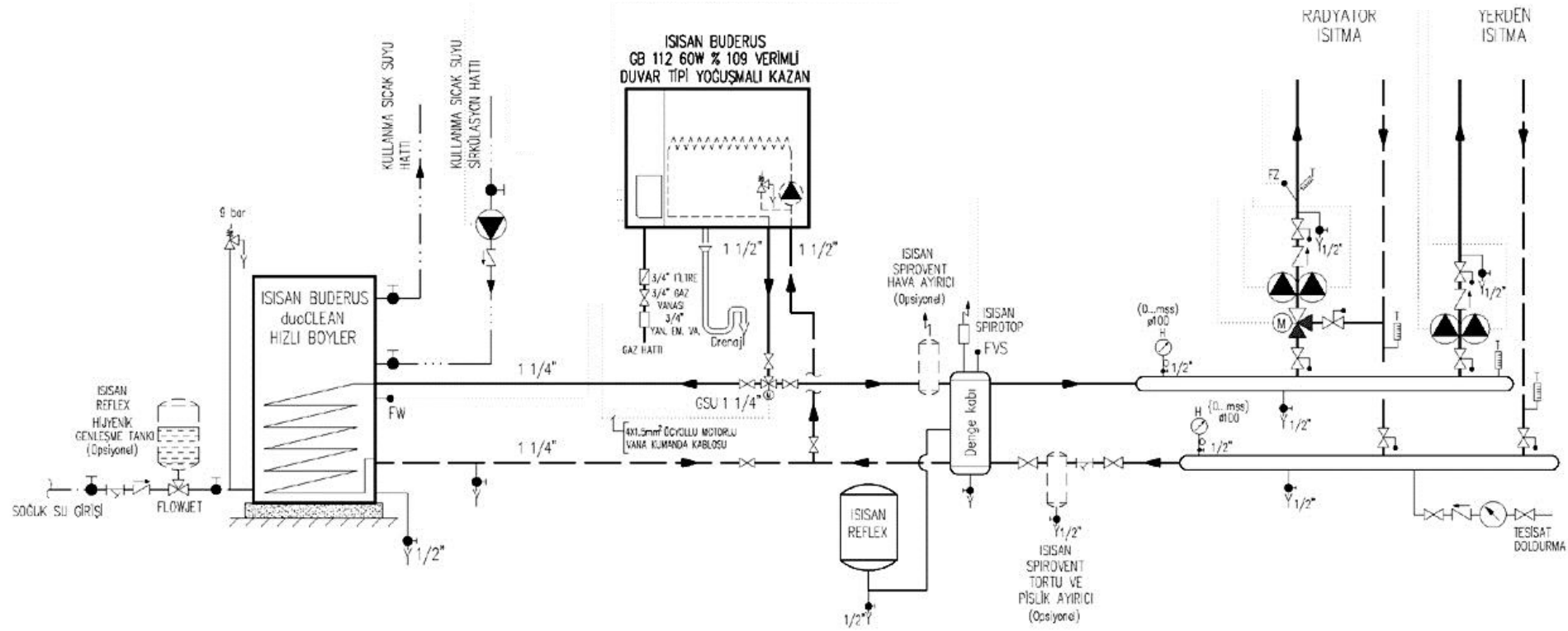
Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

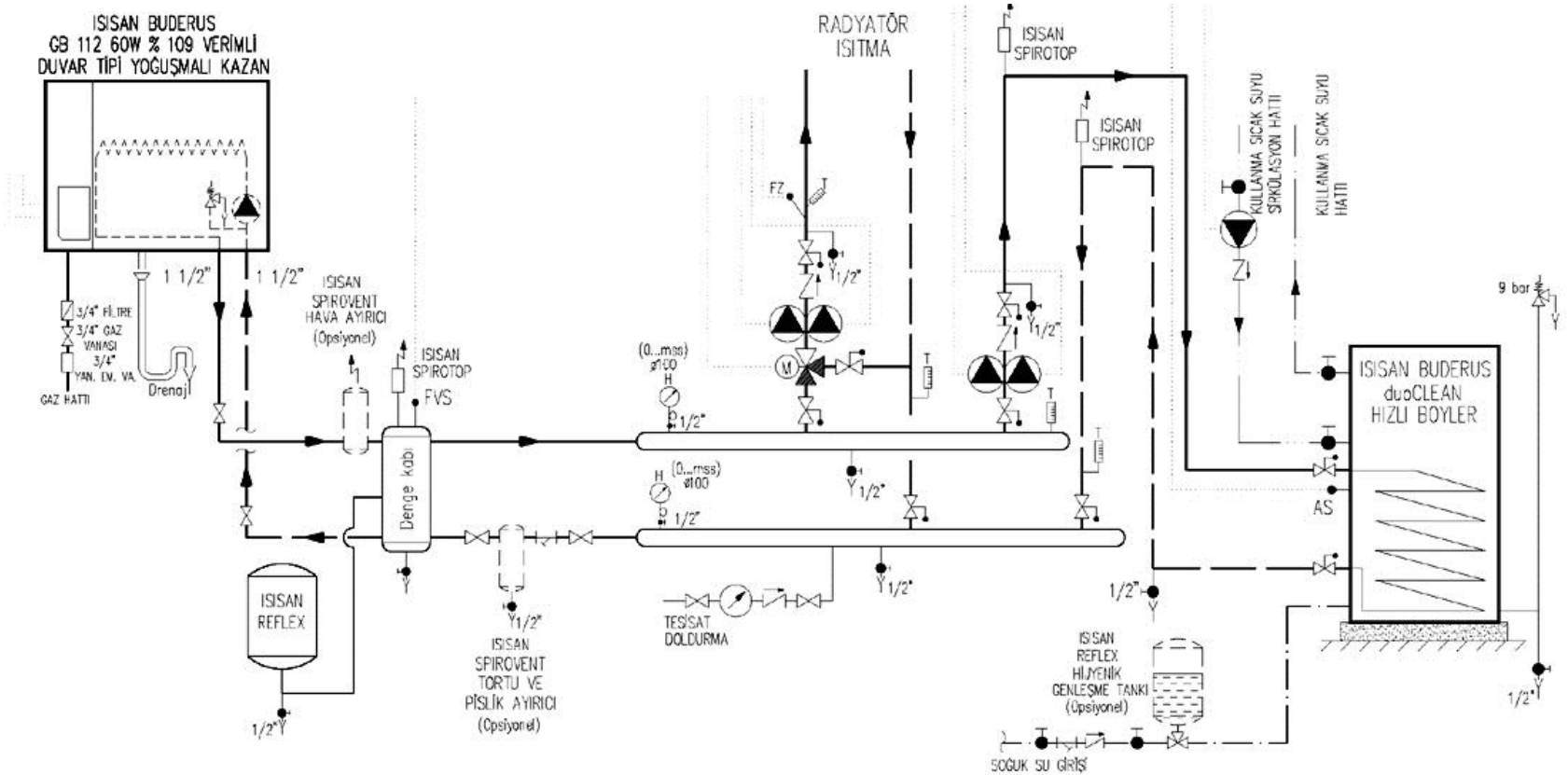
Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

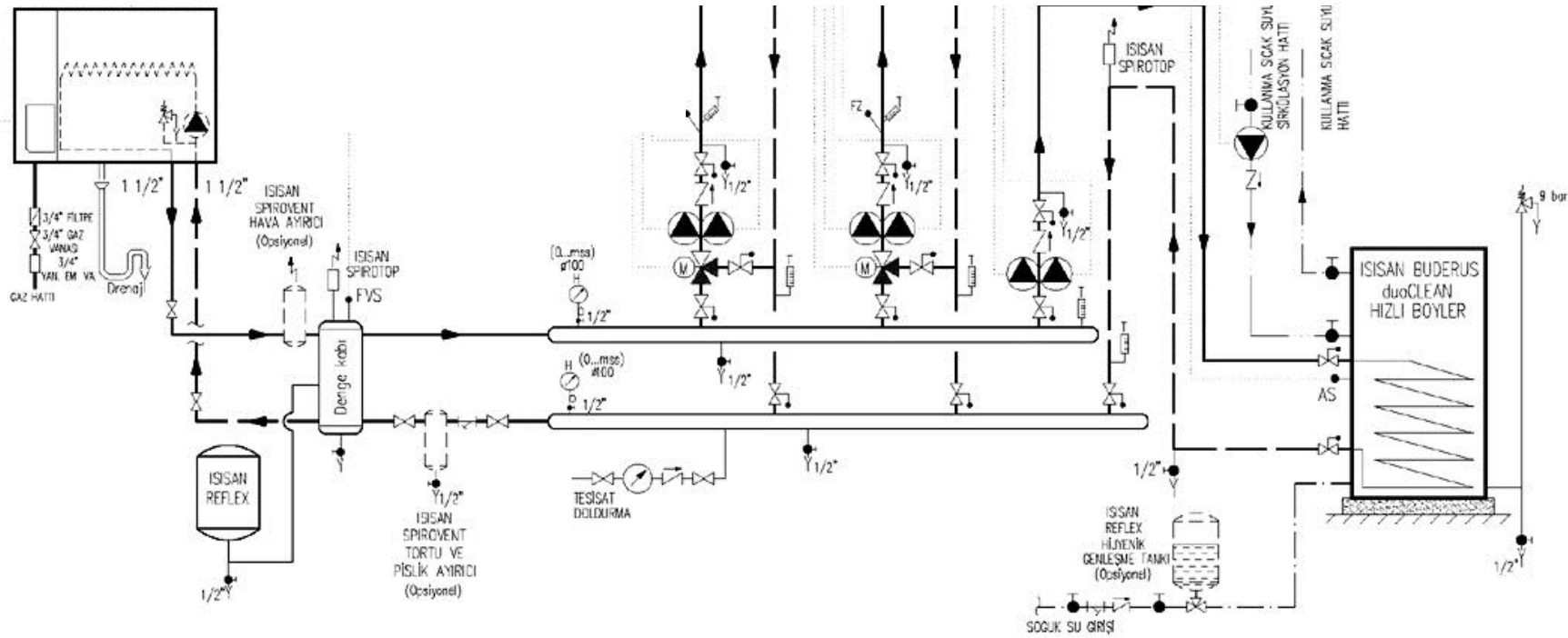
Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

Tek Kazanla Isıtma +Sıcaksu Temini –Duvar Tipi Kazan

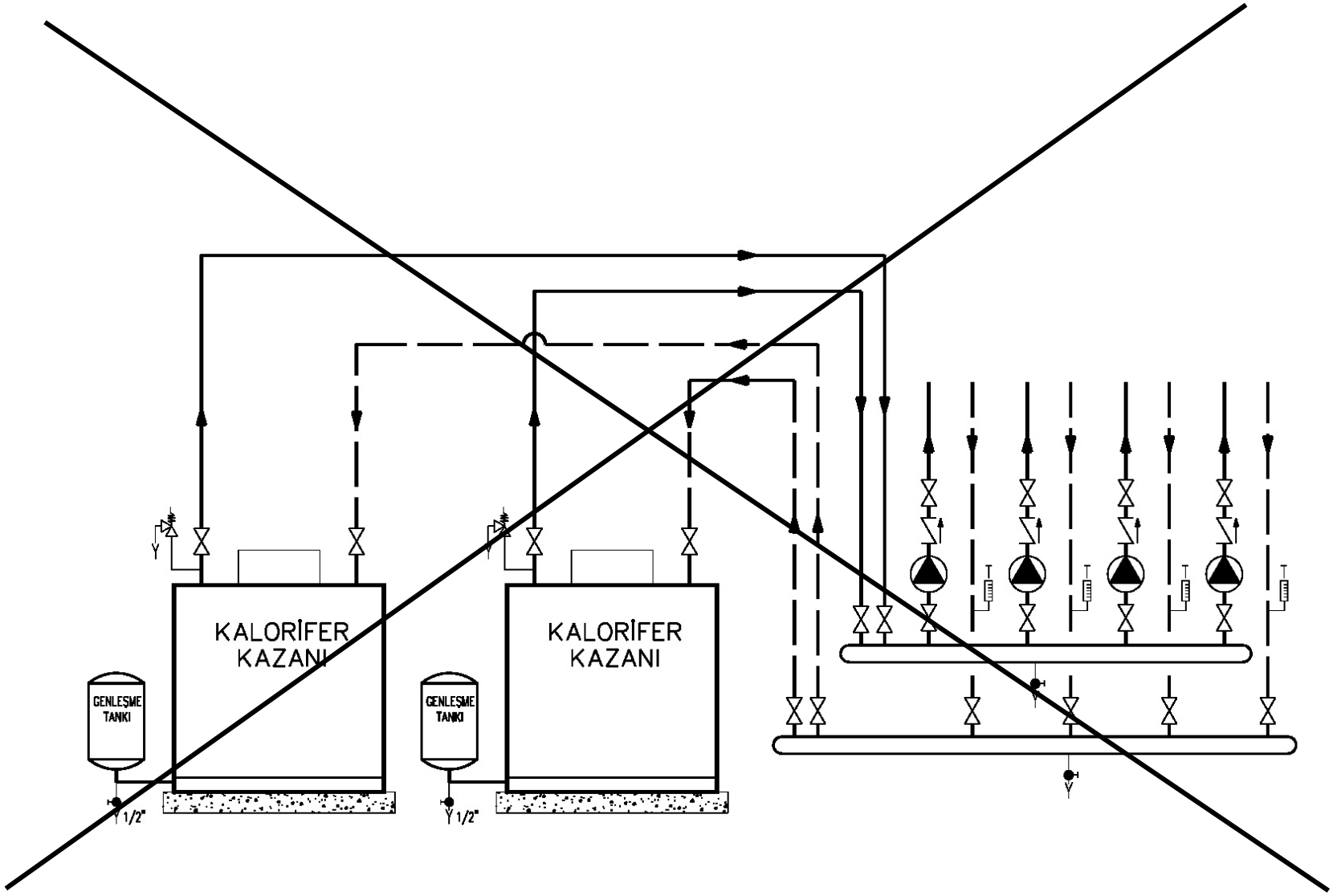

Çok Kazanlı ve Kaskad Sistemler

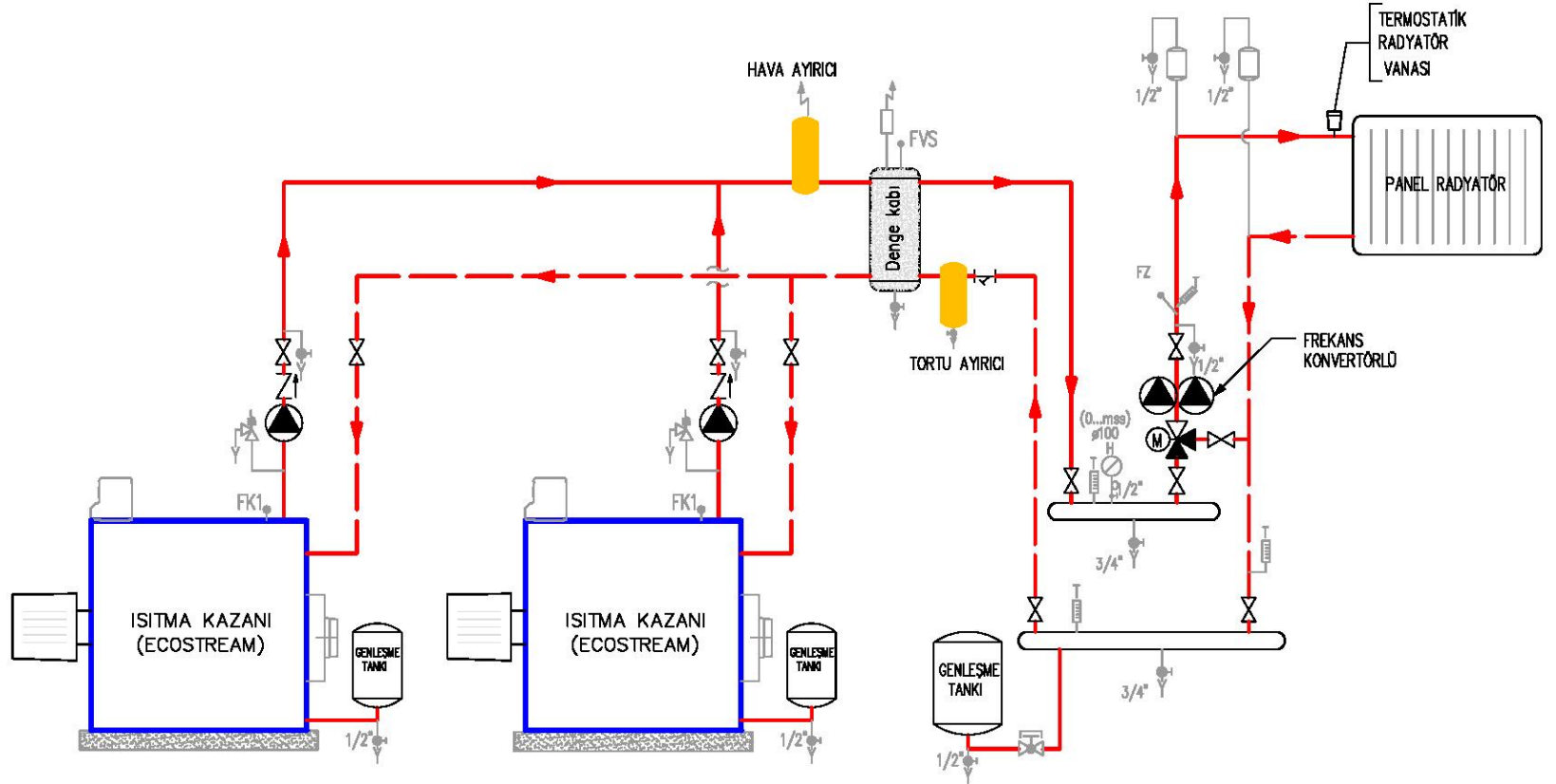
İki Kazanla Bina Isıtması

Klasik Sistem

İki Kazanla Bina Isıtması

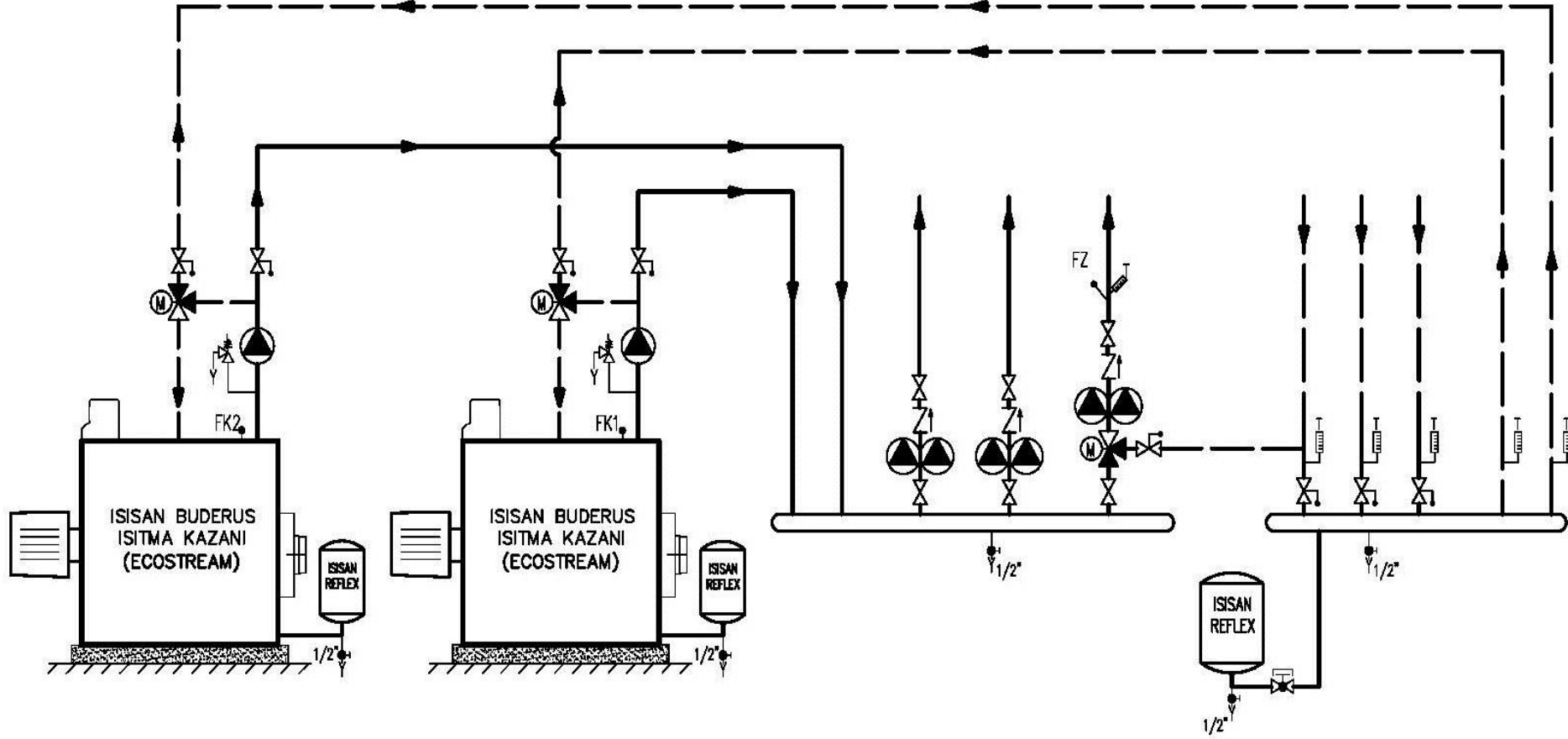
Primer Pompalı ve Denge Kaplı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan

İki Kazanla Bina Isıtması

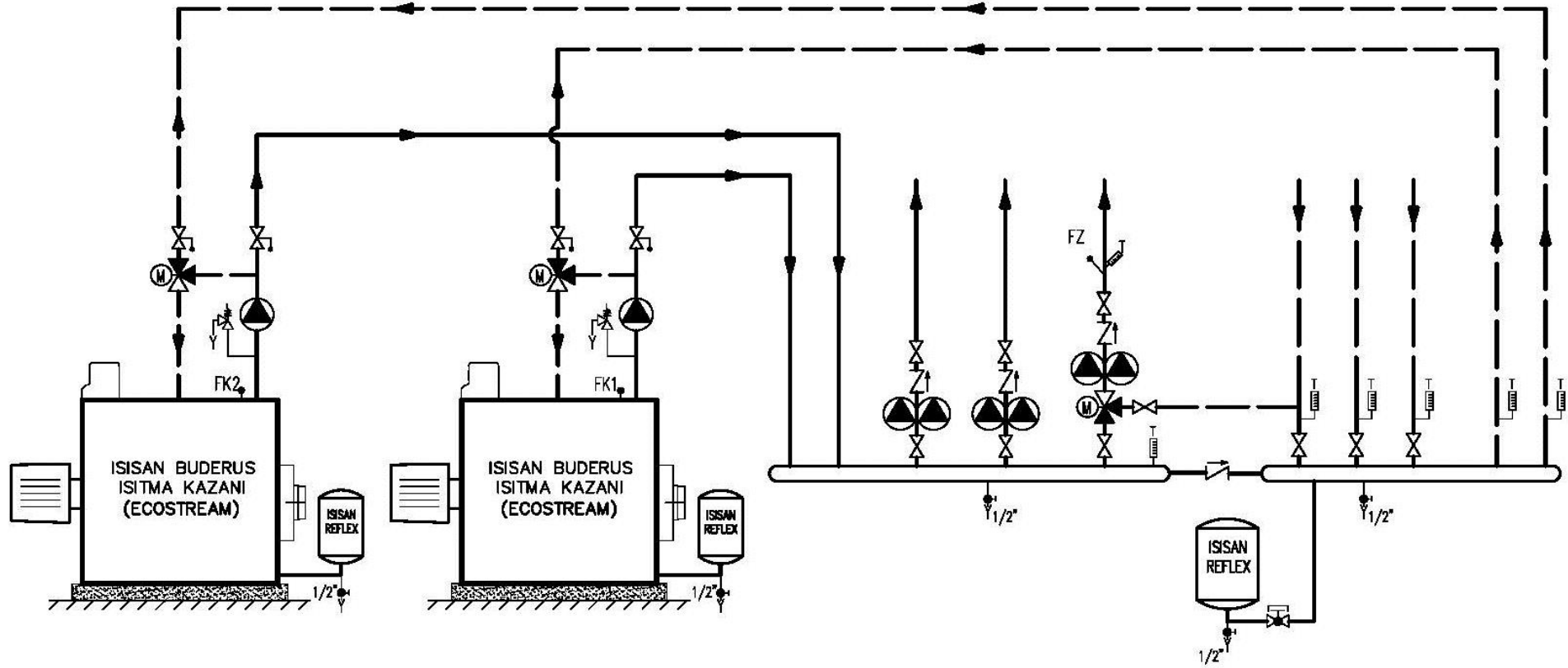
Primer Pompa+Üç Yollu Vanalı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan- Hatalı Uygulama

İki Kazanla Bina Isıtması

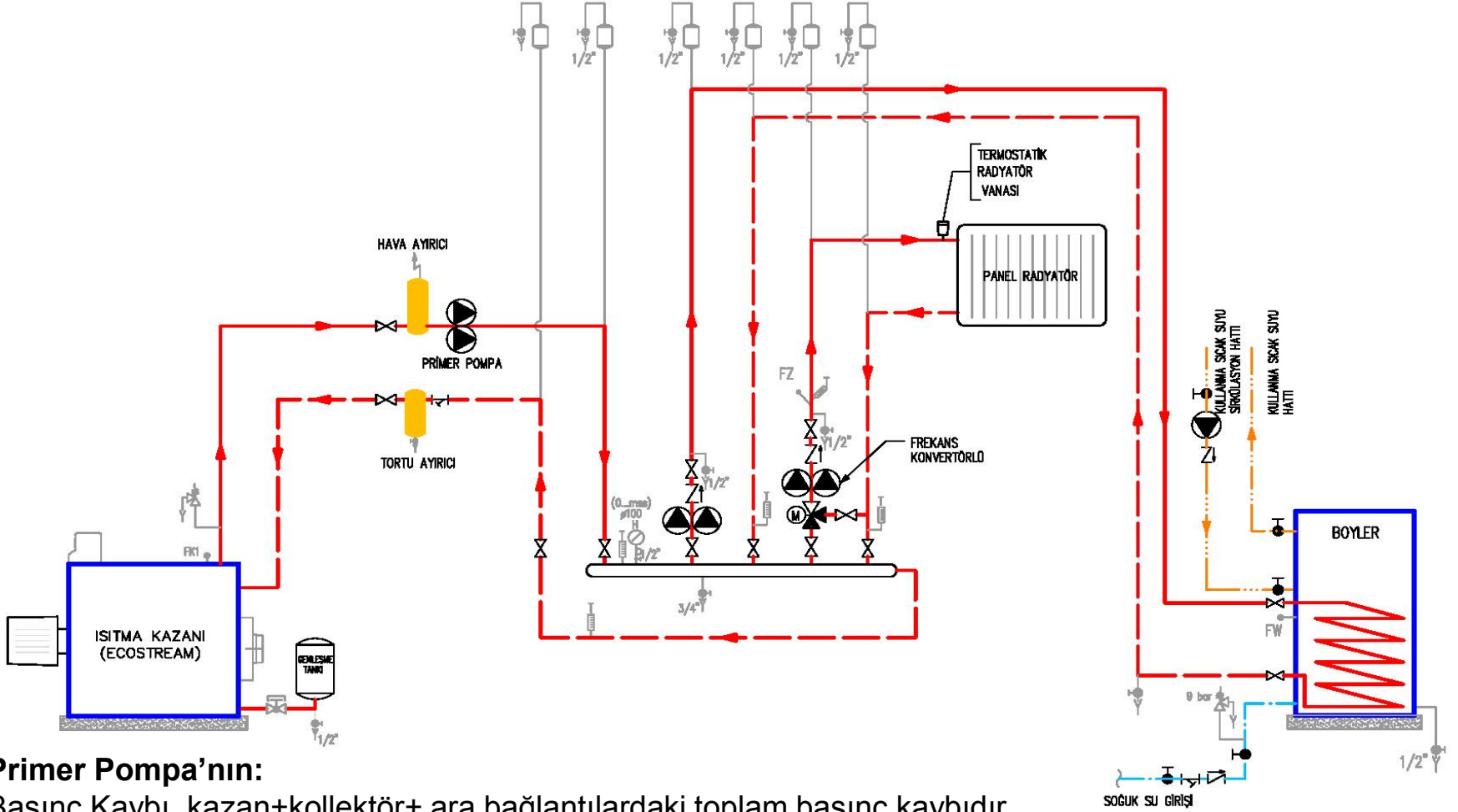
Primer Pompa+Üç Yollu Vanalı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan- Doğru Uygulama

Tek Kazanla Isıtma + Boylerle Sıcaksu Üretilmesi

Primer Pompalı Tek Kollektörlü Sistem

Primer Pompa'nın:

Basınç Kaybı, kazan+kollektör+ ara bağlantılardaki toplam basınç kaybıdır.

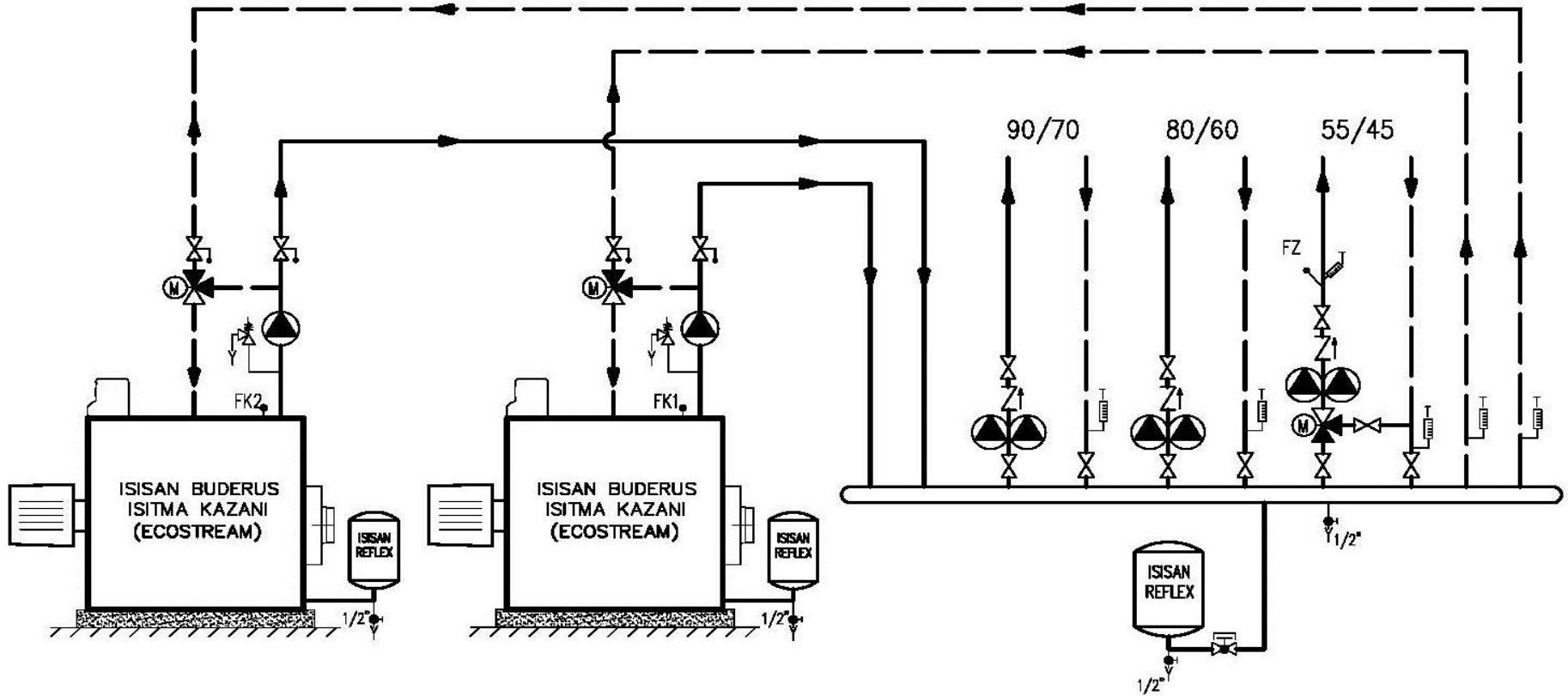
Debisi, zonlardaki en büyük pompanın debisi kadardır.

(ΔT 'nin yüksek olması sorun yaratmıyorsa!)

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan

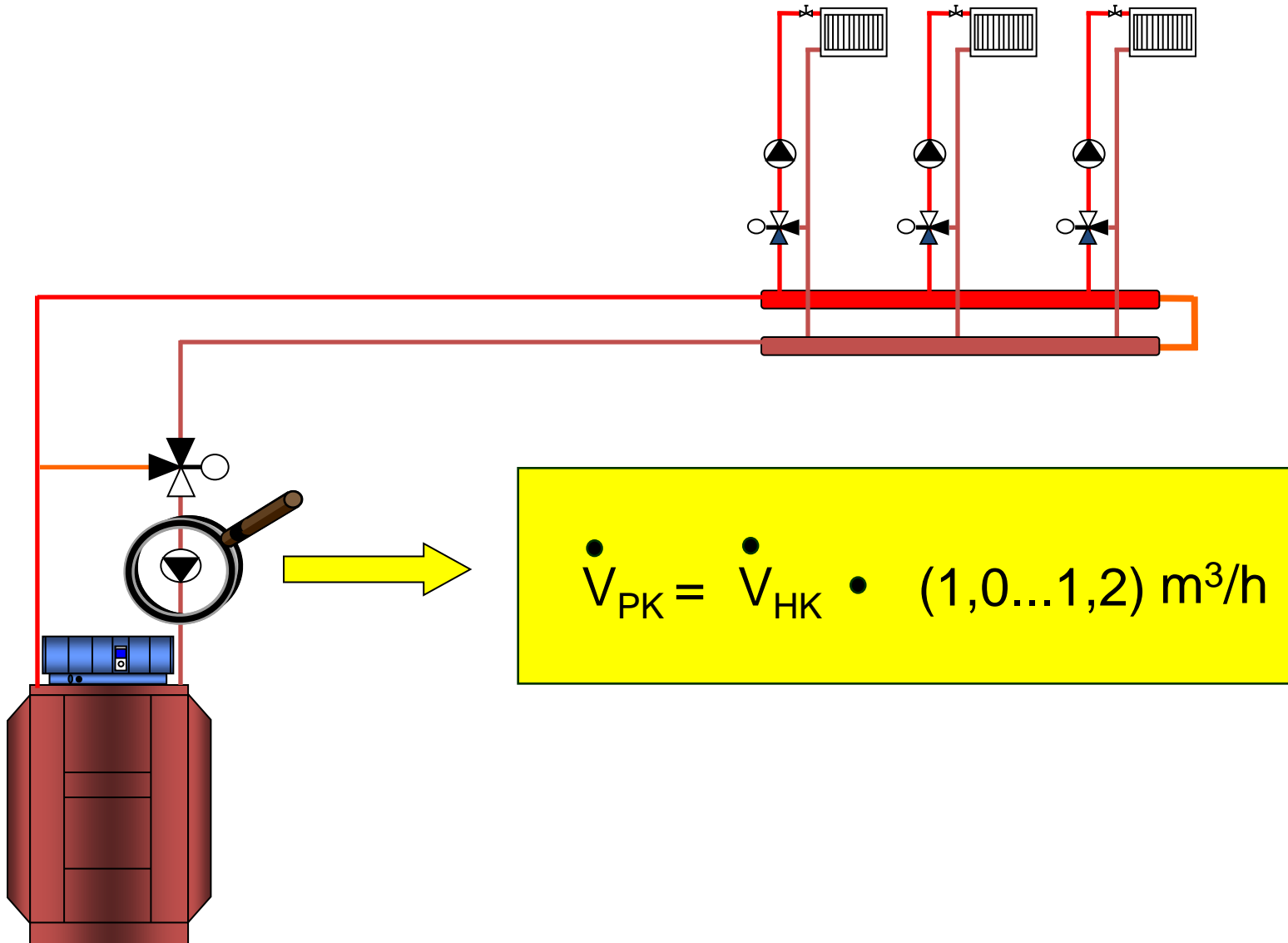
İki Kazanla Bina Isıtması

Primer Pompa+Üç Yollu Vanalı Tek Kollektörlü Sistem

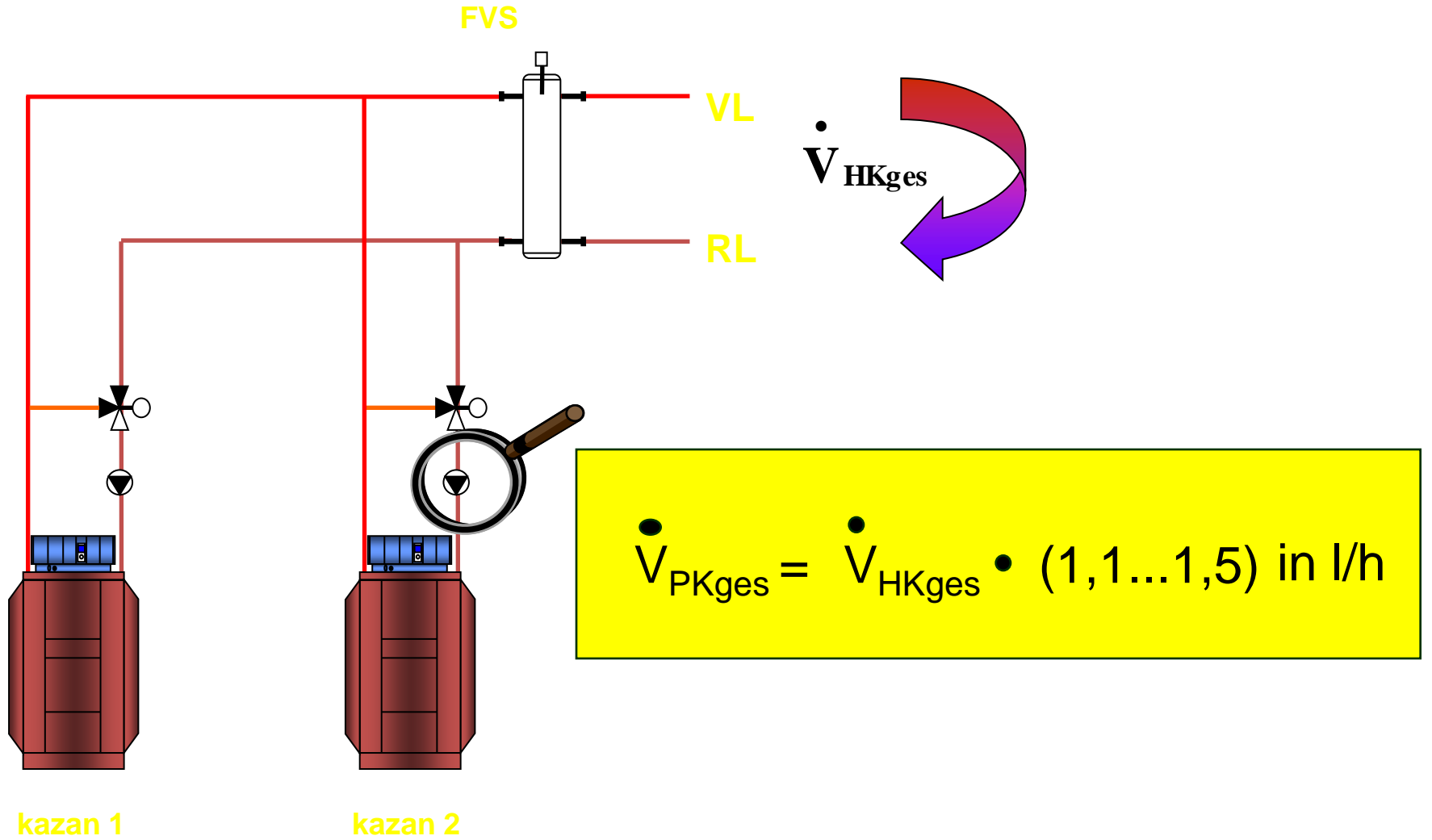

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan

Kazan primer pompası seçimi

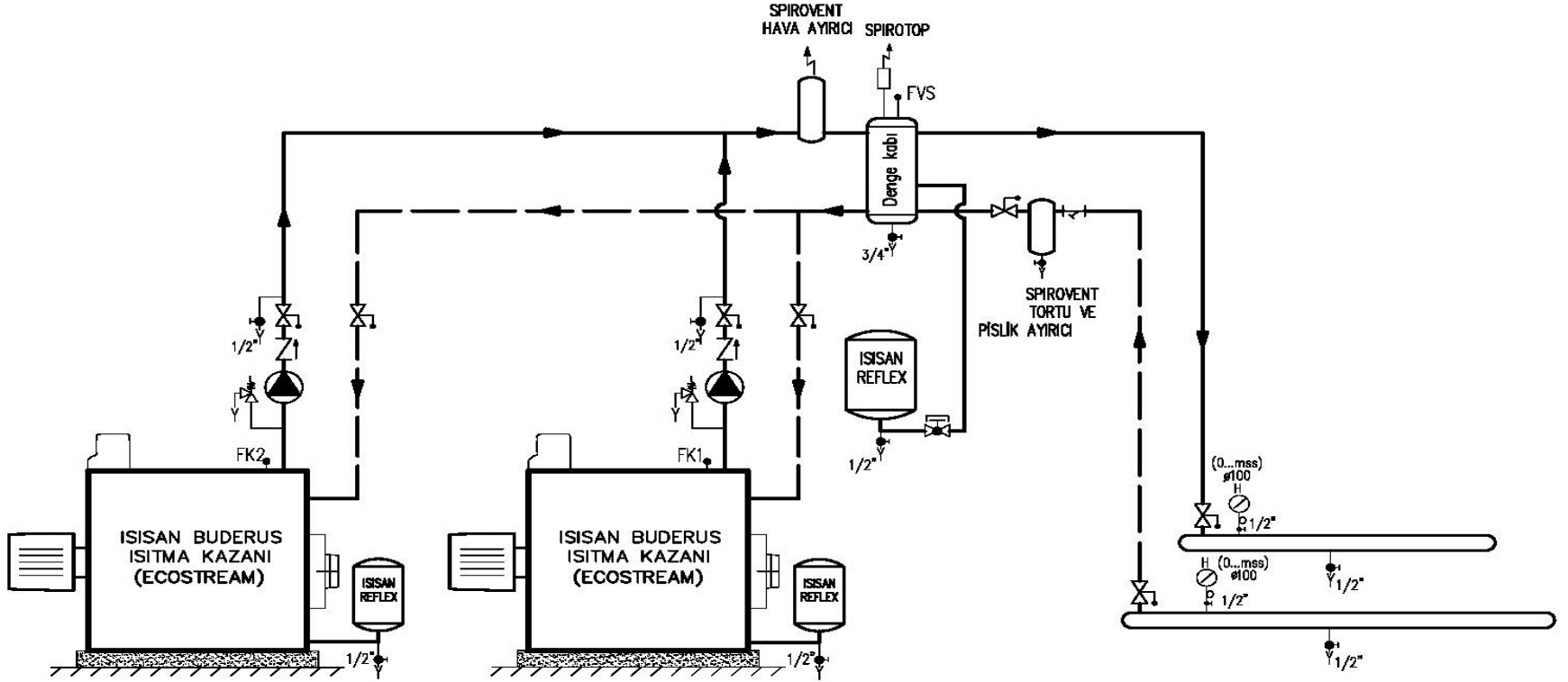

Düşük sıcaklık kazanlarında primer pompa seçimi

İki Kazanla Bina Isıtması

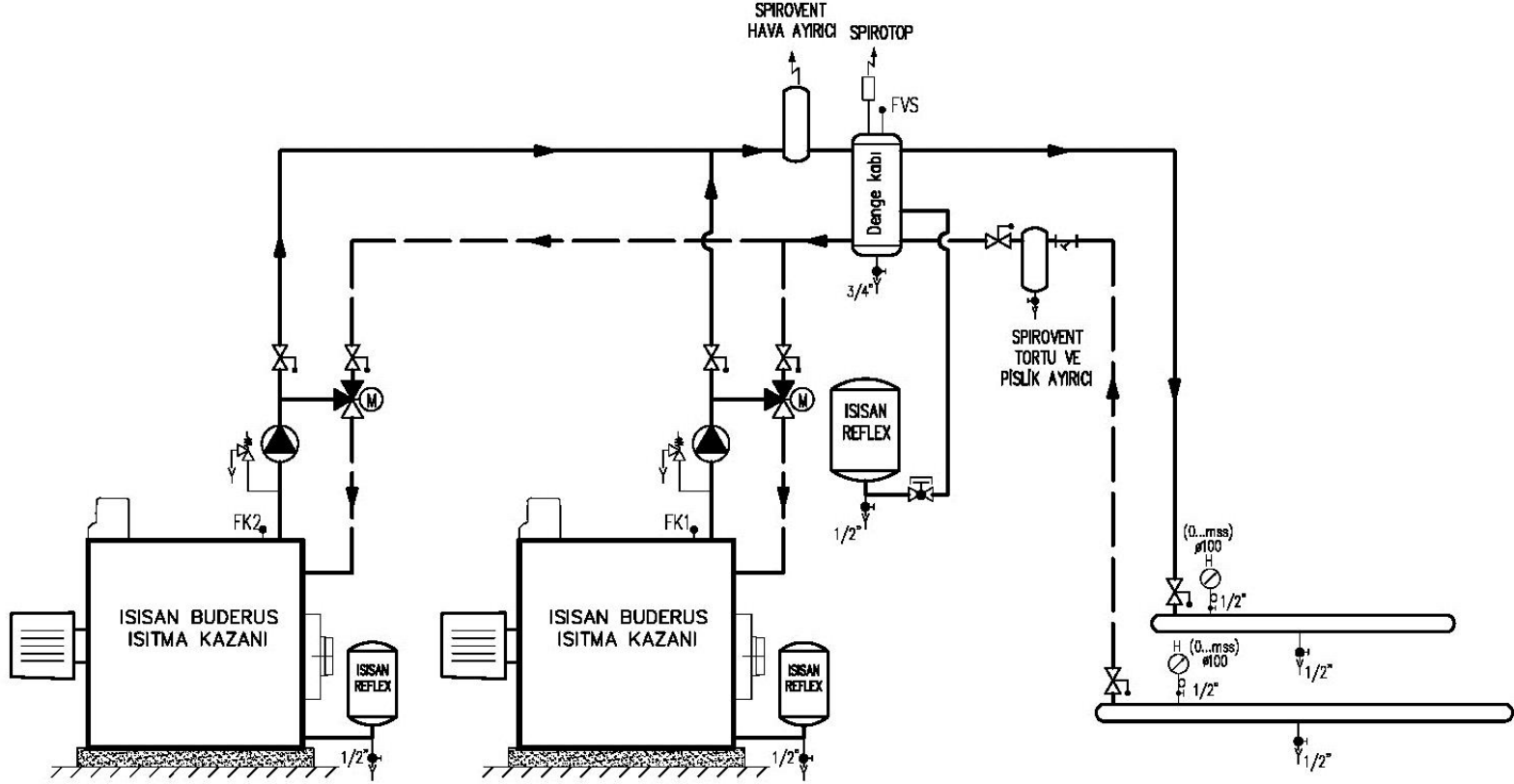
Primer Pompalı + Denge Kaplı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan

İki Kazanla Bina Isıtması

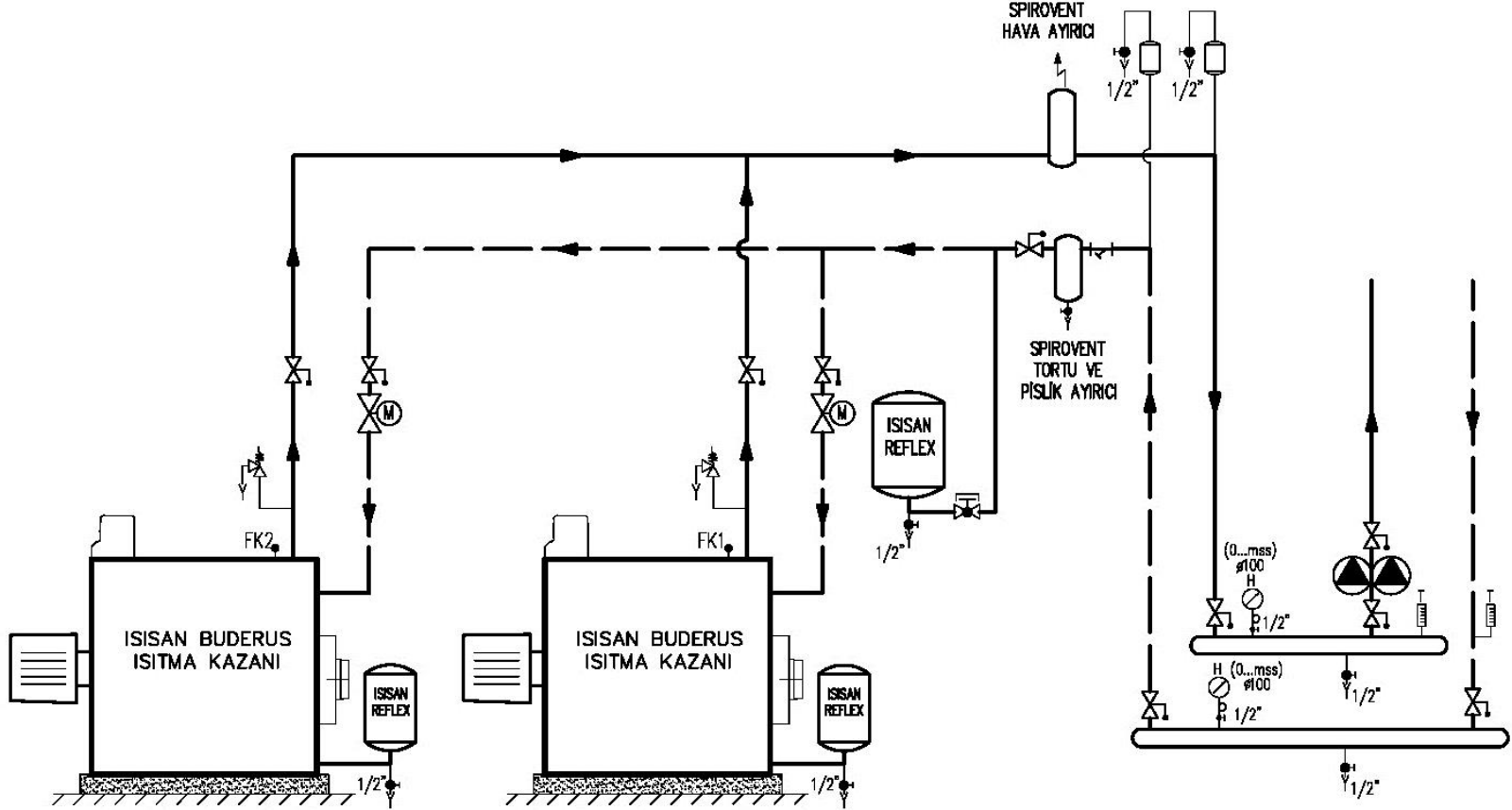
Primer Pompalı + Üç Yollu Vanalı + Denge Kaplı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gereken Kazan

İki Kazanla Bina Isıtması

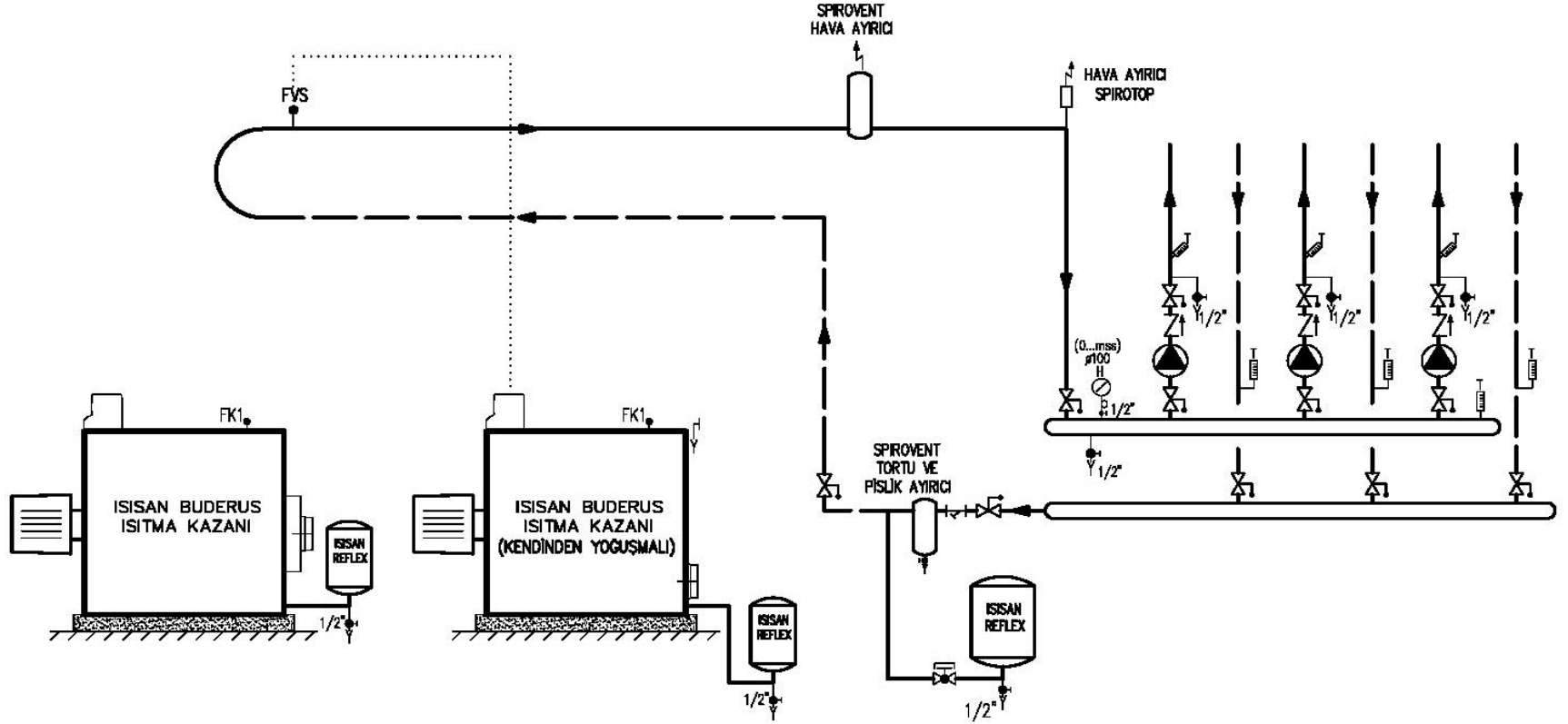
İki Yollu Vanalı Sistem

Dönüş Suyu Kontrolü Gerekmeyen Kazan

İki Kazanla Bina Isıtması

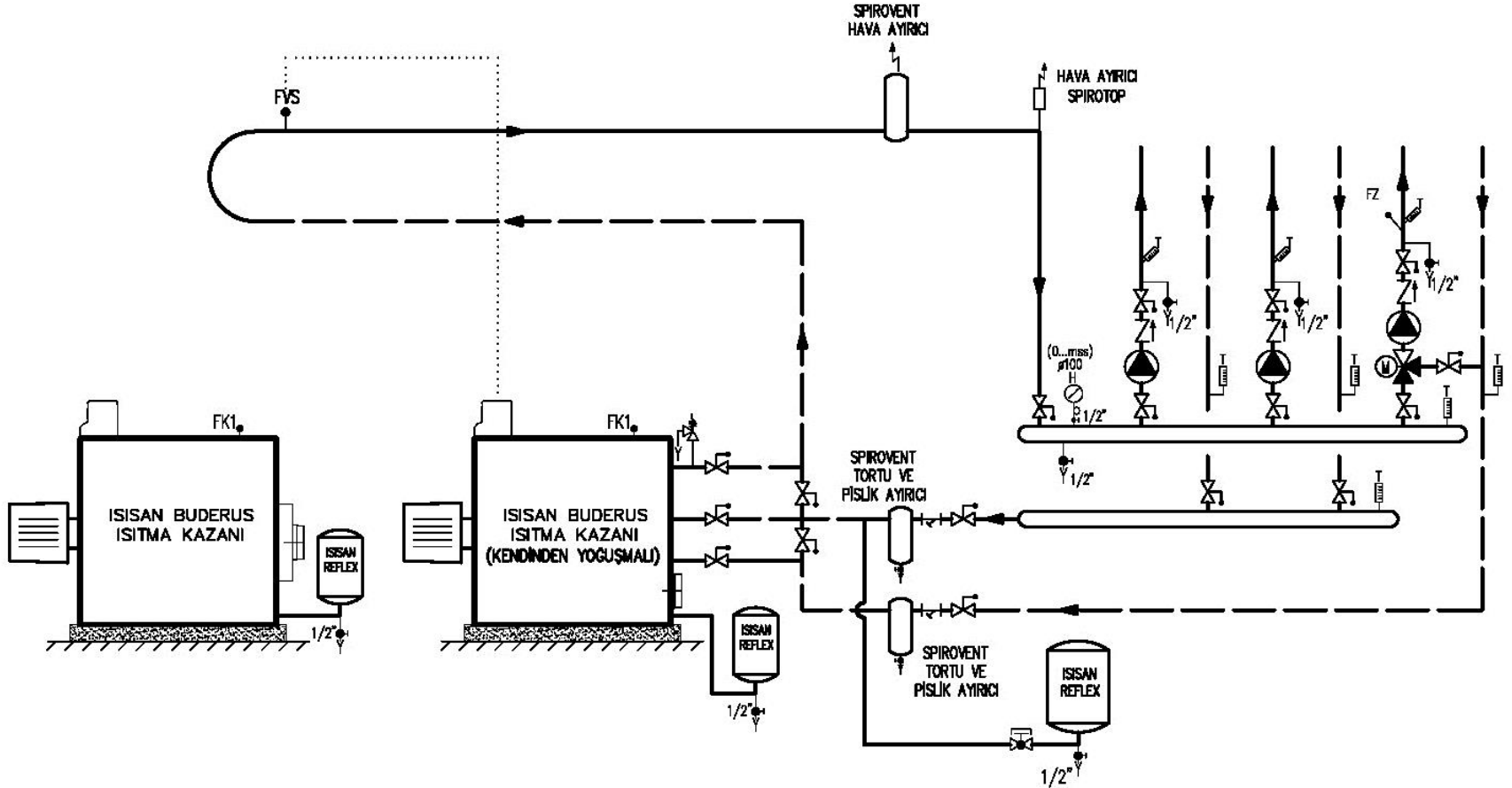
Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

Dönüş Kontrolü Gerekmeyen Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı Uygulama

İki Kazanla Bina Isıtması

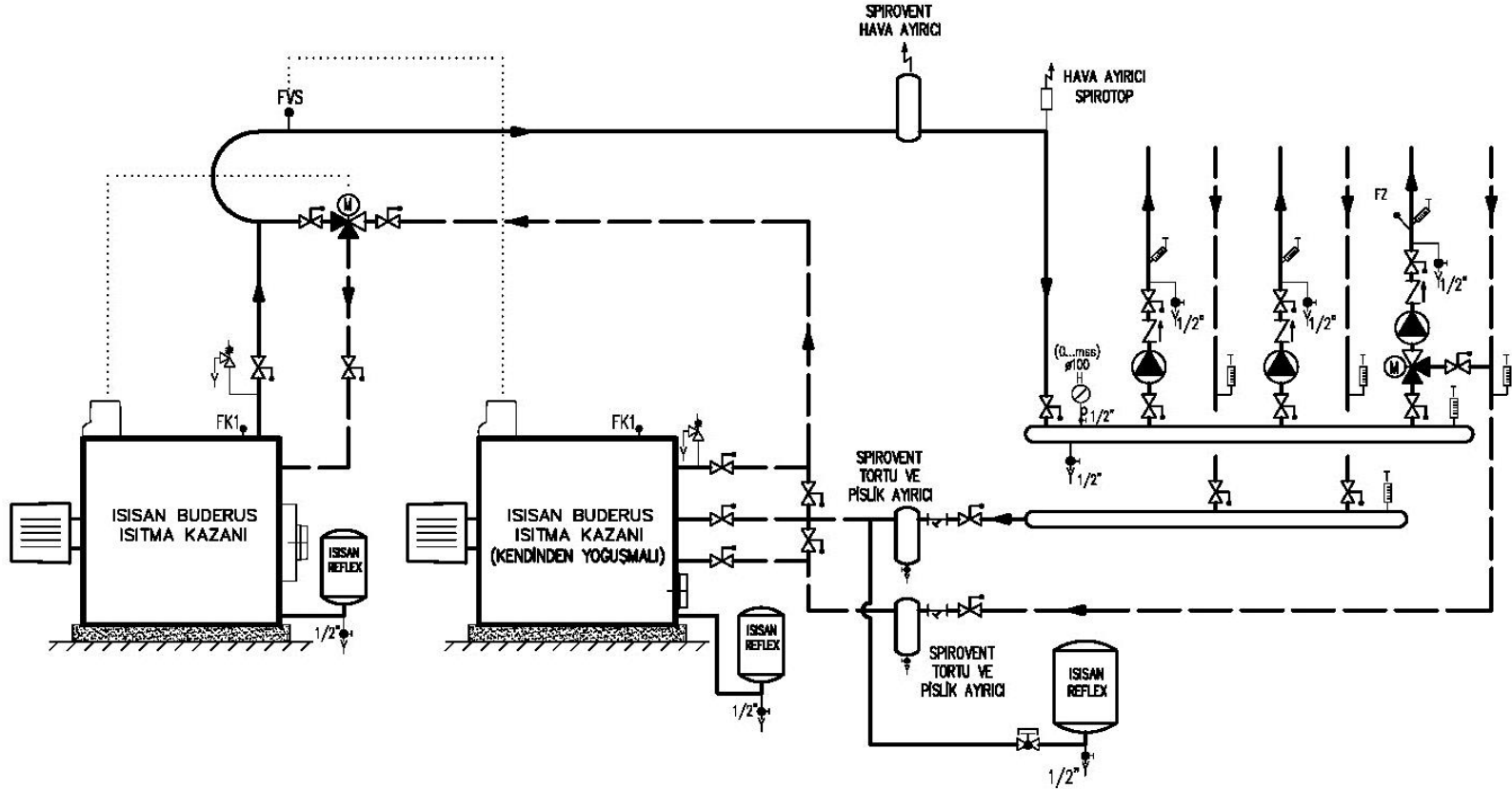
Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

Dönüş Kontrolü Gerekmeyen Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı Yüksek ve Alçak Sıcaklık Zonlu Uygulama

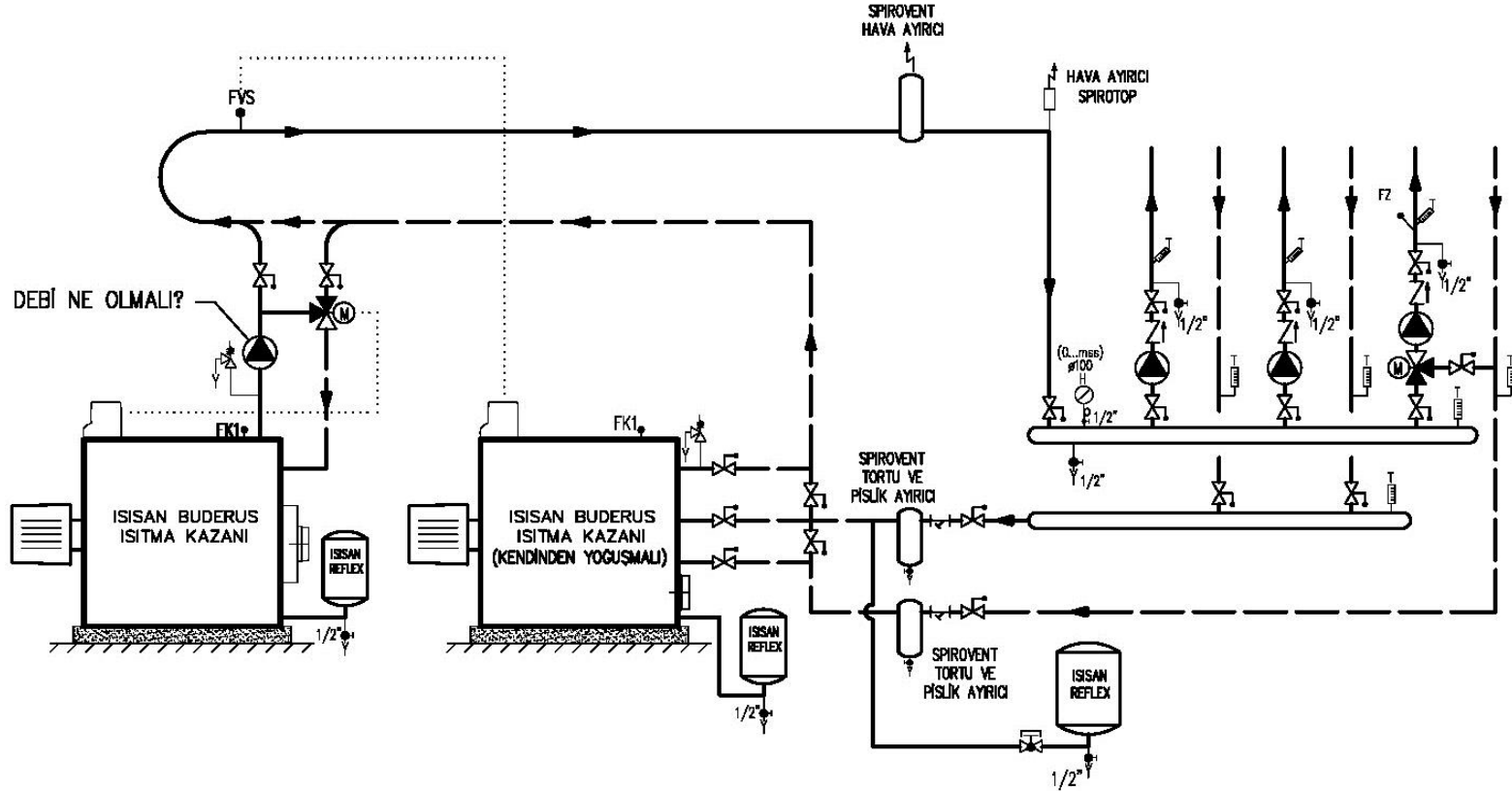
İki Kazanla Bina Isıtması

Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

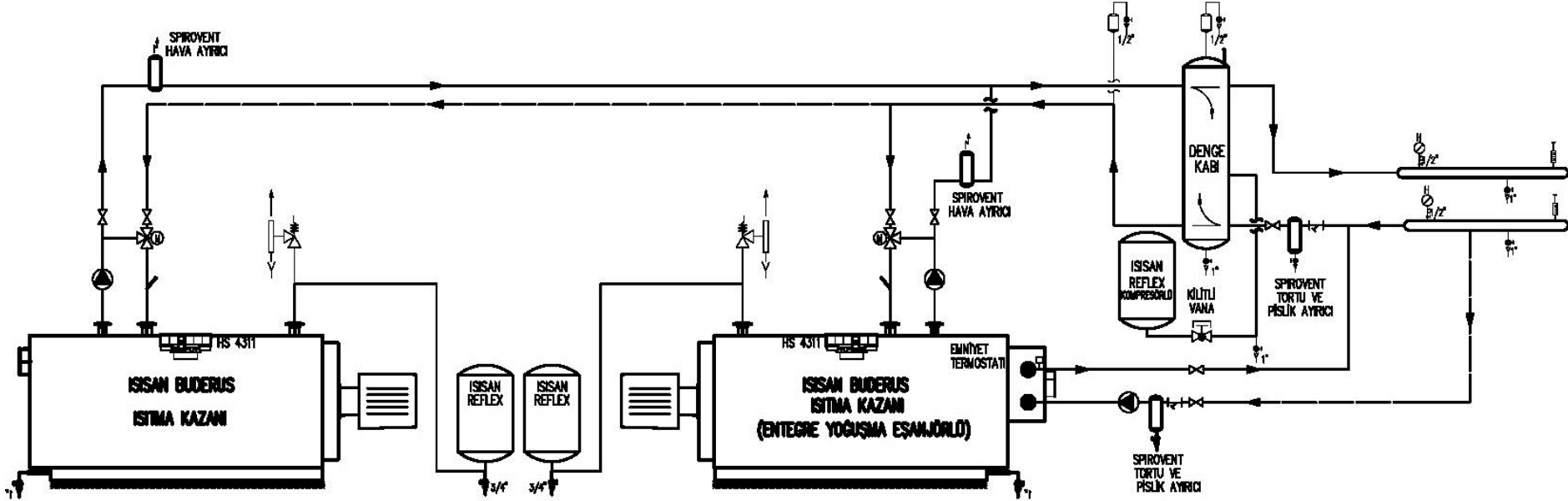
İki Kazanla Bina Isıtması

Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

Dönüş Kontrolü Gereken Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı Yüksek ve Alçak Sıcaklık Zonlu Uygulama

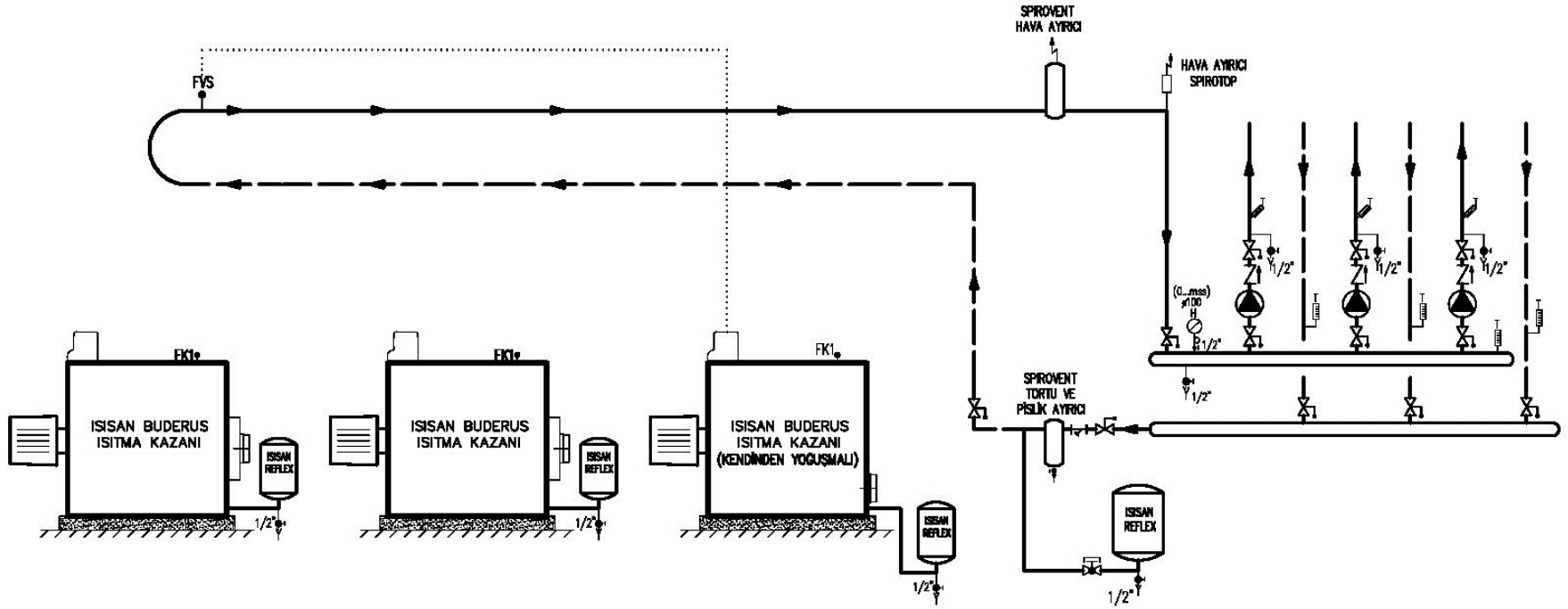
İki Kazanla Bina Isıtması

Dönüş Kontrolü Gereken Yoğuşmasız + Entegre Yoğuşma Eşanjörlü Kazanlı Uygulama

Üç Kazanla Bina Isıtması

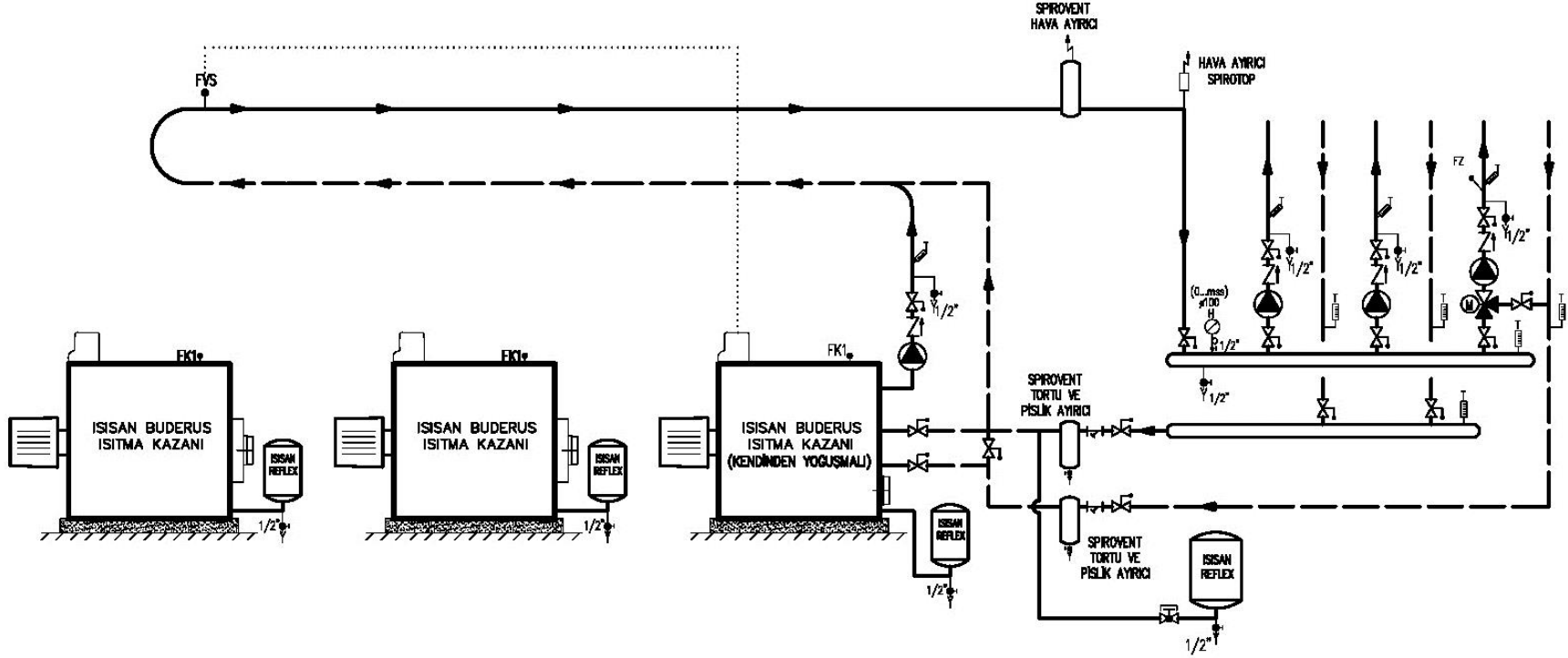
Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı

Üç Kazanla Bina Isıtması

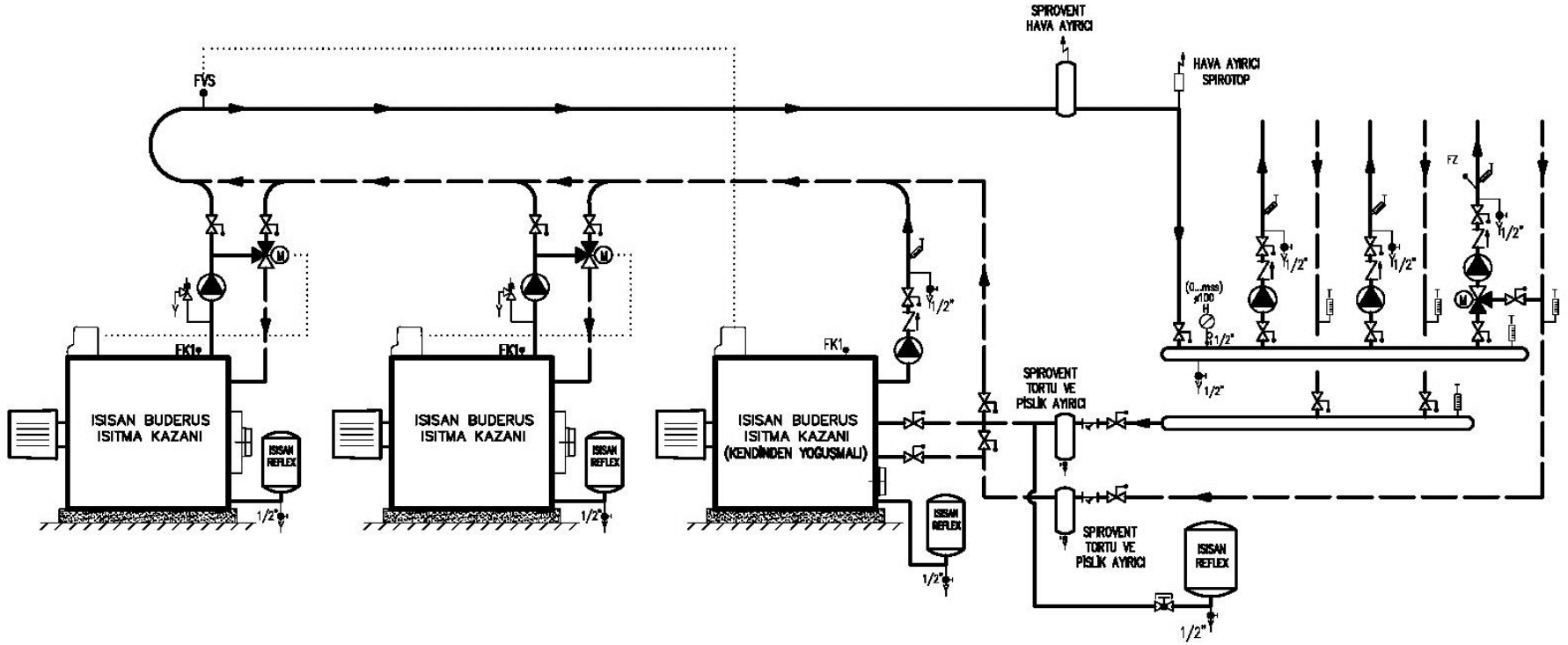
Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı

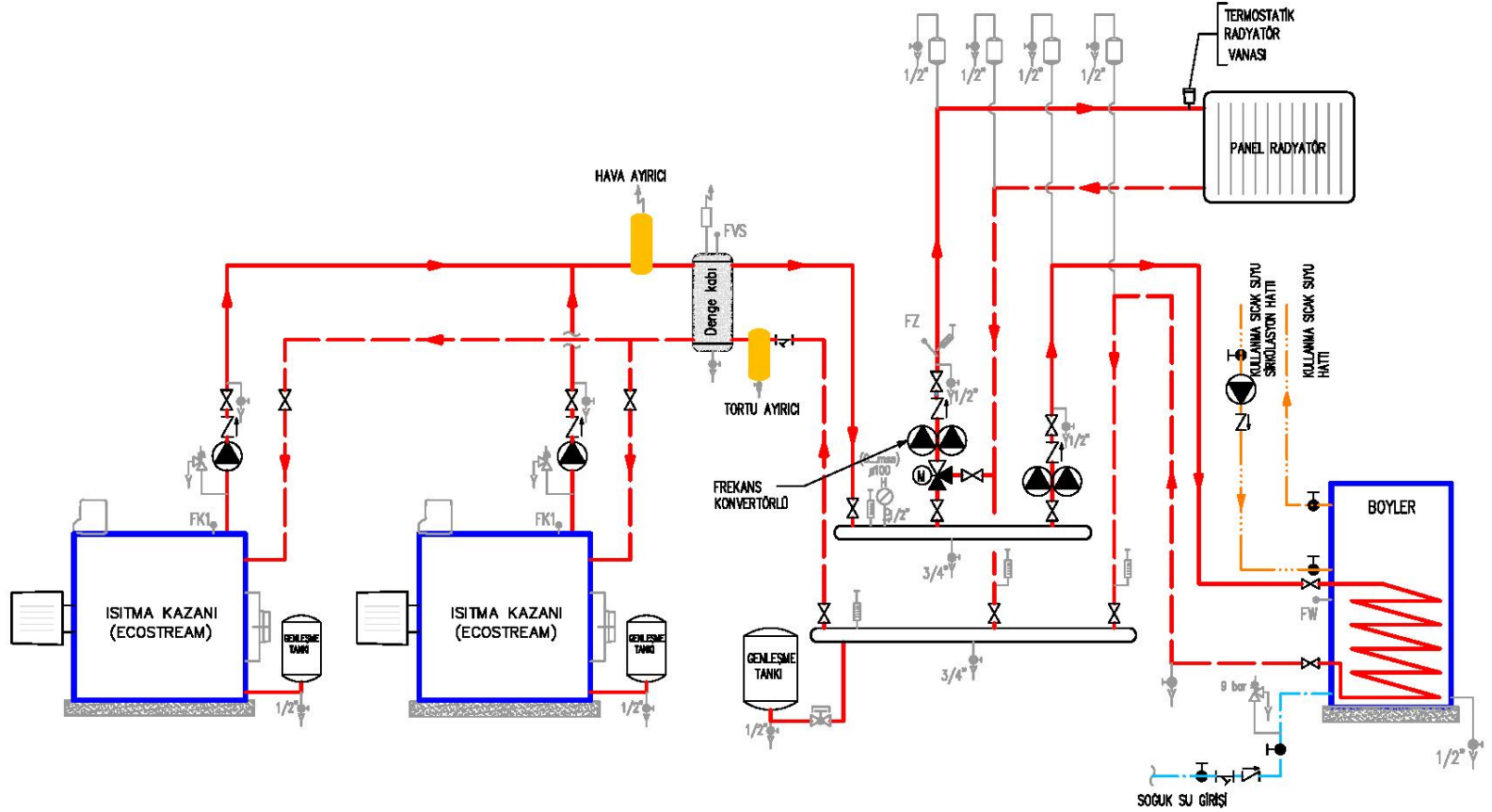
Üç Kazanla Bina Isıtması

Eşit Direnç (Tichelmann) Uygulaması

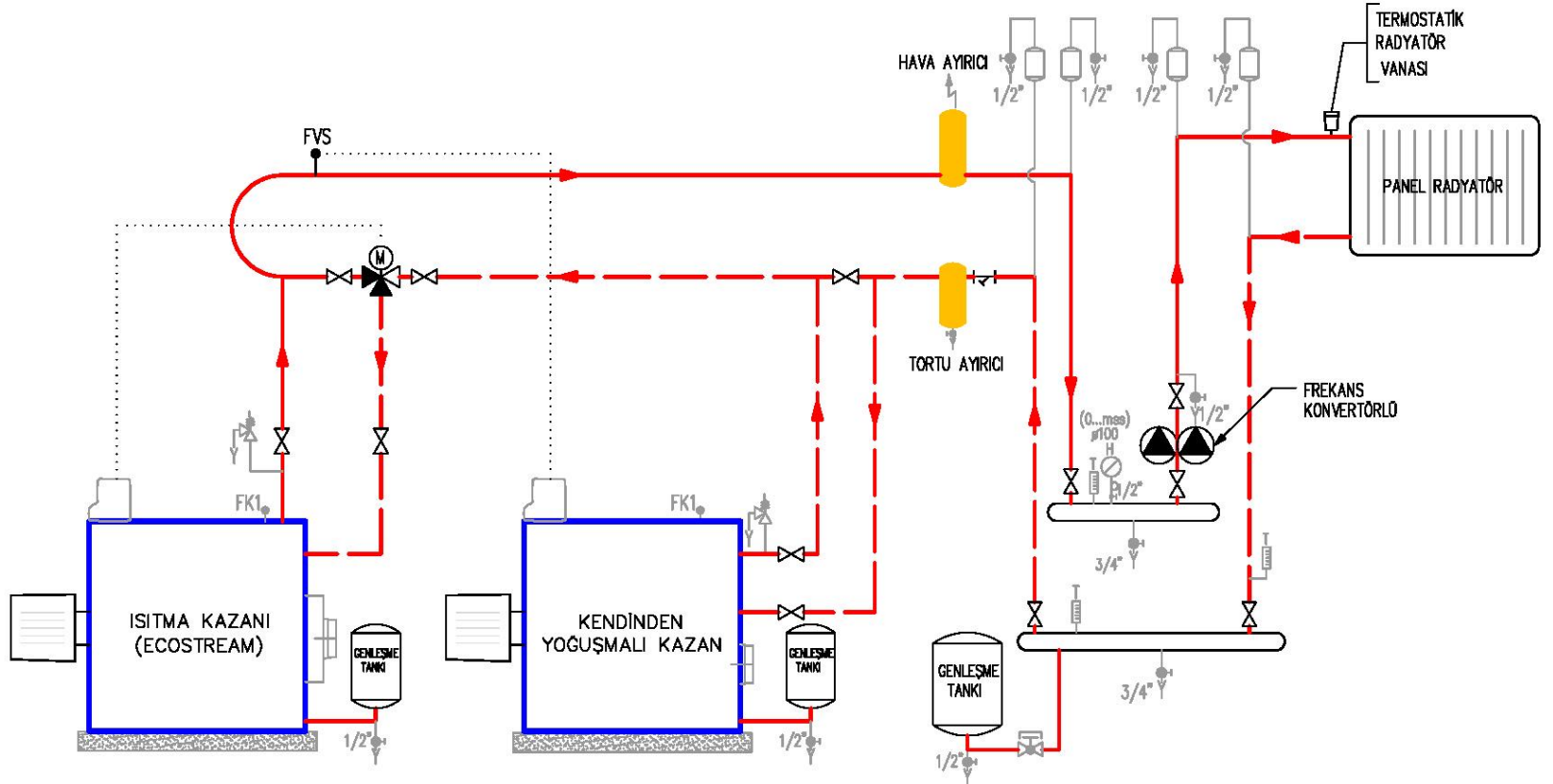
Dönüş Kontrolü Gereken Yoğuşmasız + Kendinden Yoğuşmalı Kazanlı Yüksek ve Alçak Sıcaklık Zonlu Uygulama

İki Kazanla Isıtma + Boyler ile Sıcaksu Temini

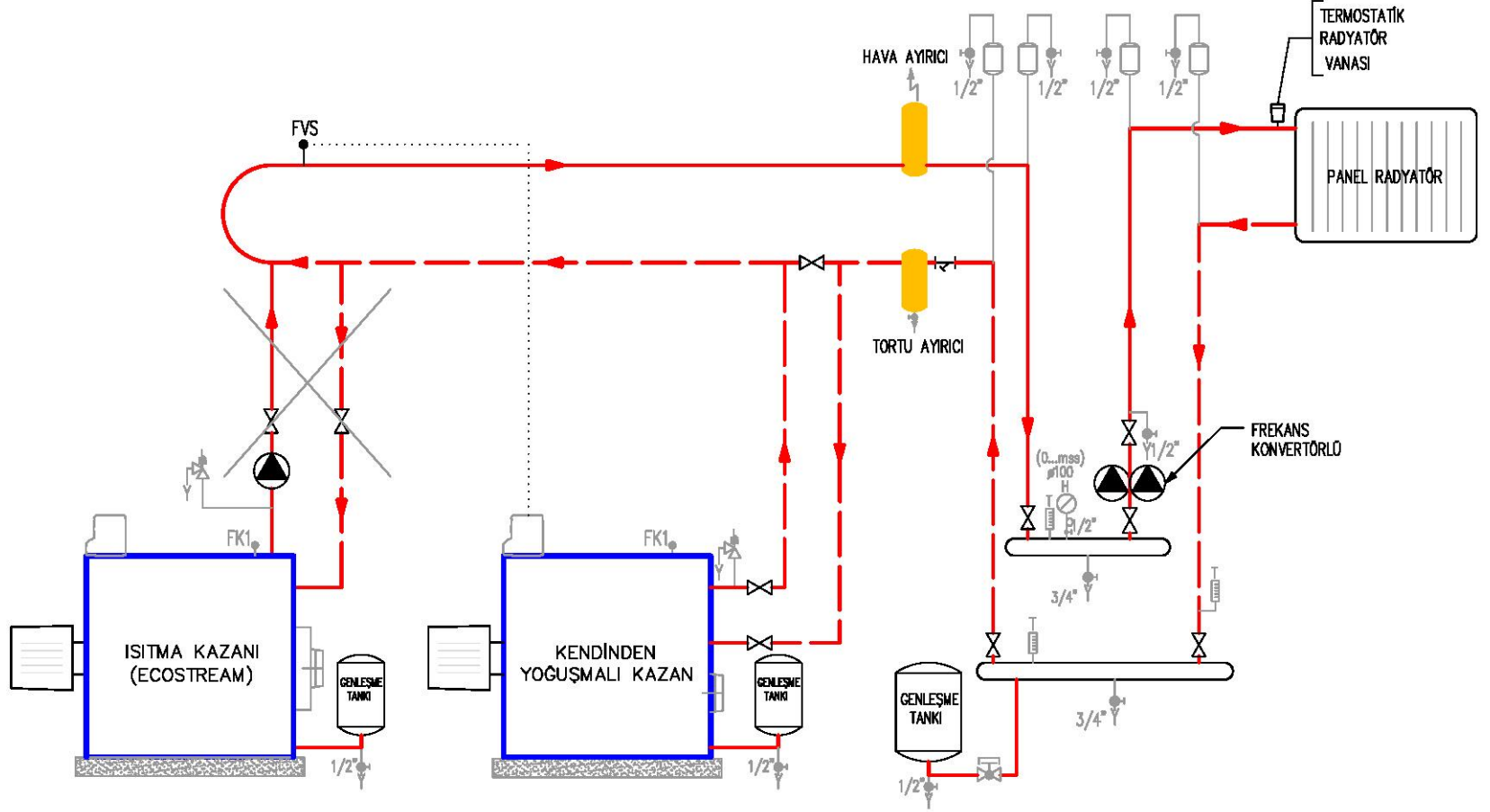
İki Kazanla Bina Isıtması

Yoğuşmalı + Yoğuşmasız Kazan

İki Kazanla Bina Isıtması

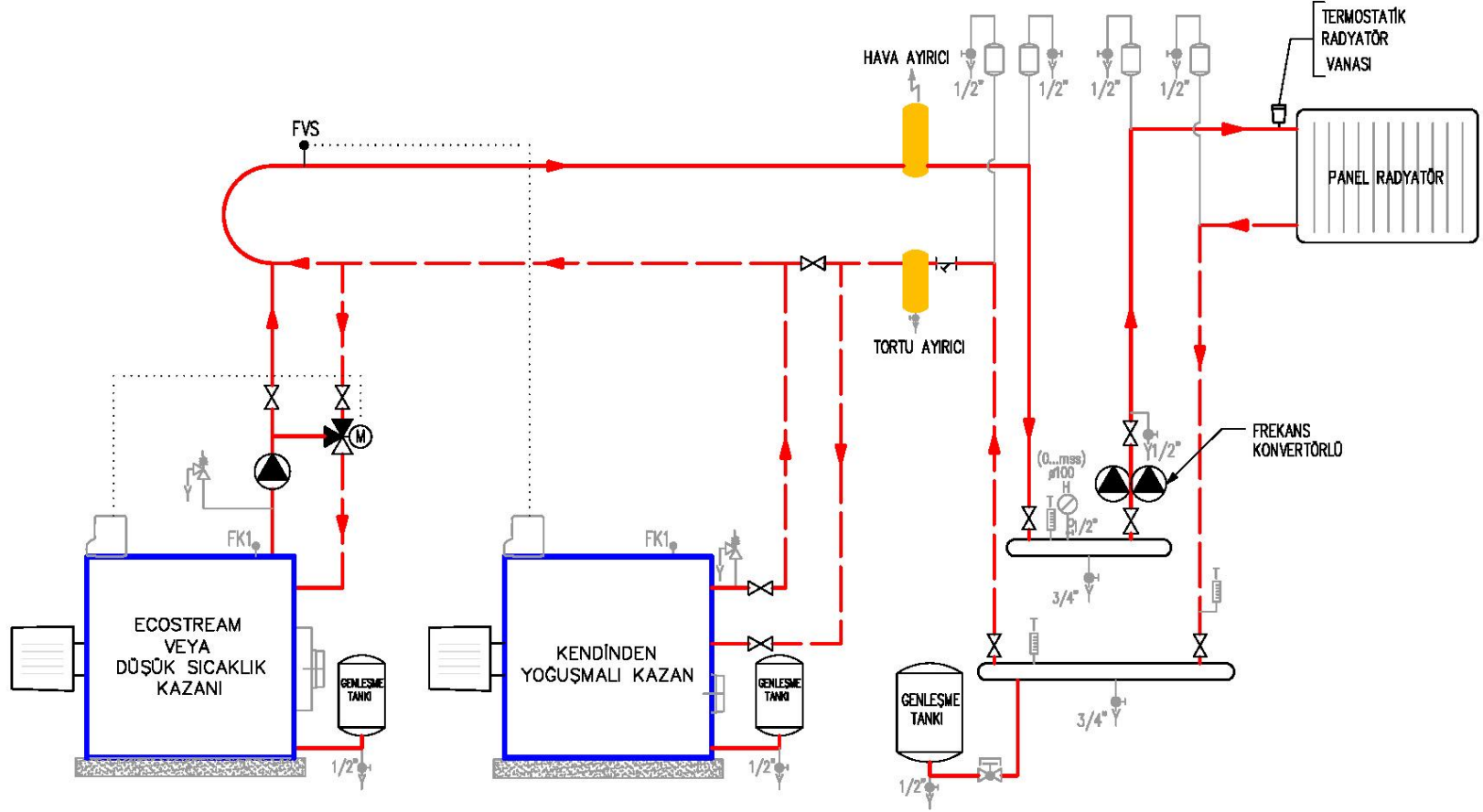
Yoğuşmalı + Yoğuşmasız Kazan

Isıtma kazanının hattında 2 yollu vana olmadığı için, tek kazan çalışırken, az da olsa 2. kazandan su sirkülasyonu olur.

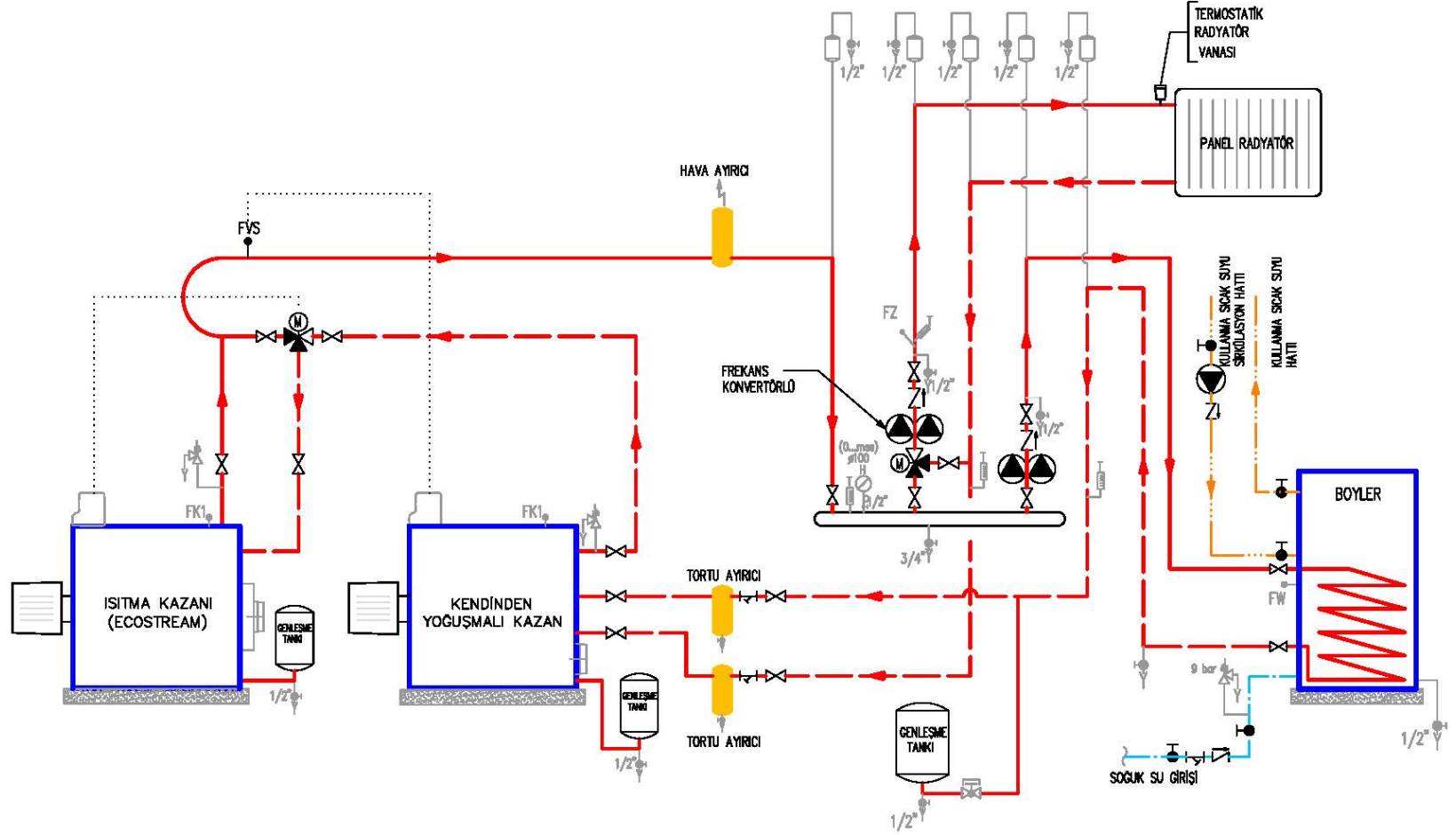
İki Kazanla Bina Isıtması

Yoğuşmalı + Yoğuşmasız Kazan

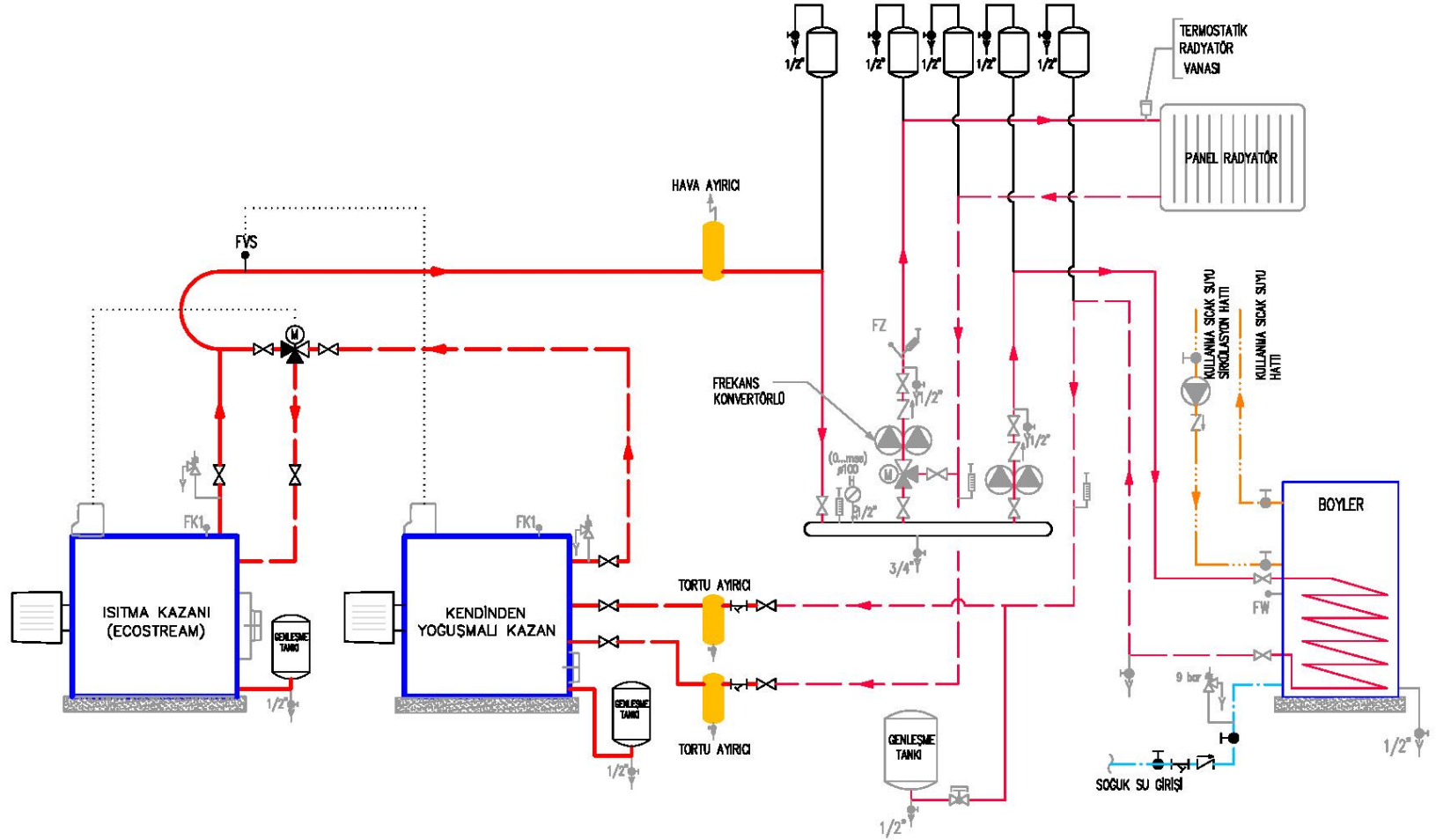
İki Kazanla Bina Isıtması

Yoğuşmalı + Yoğuşmasız Kazan Üç Yollu Vanalı Sistem

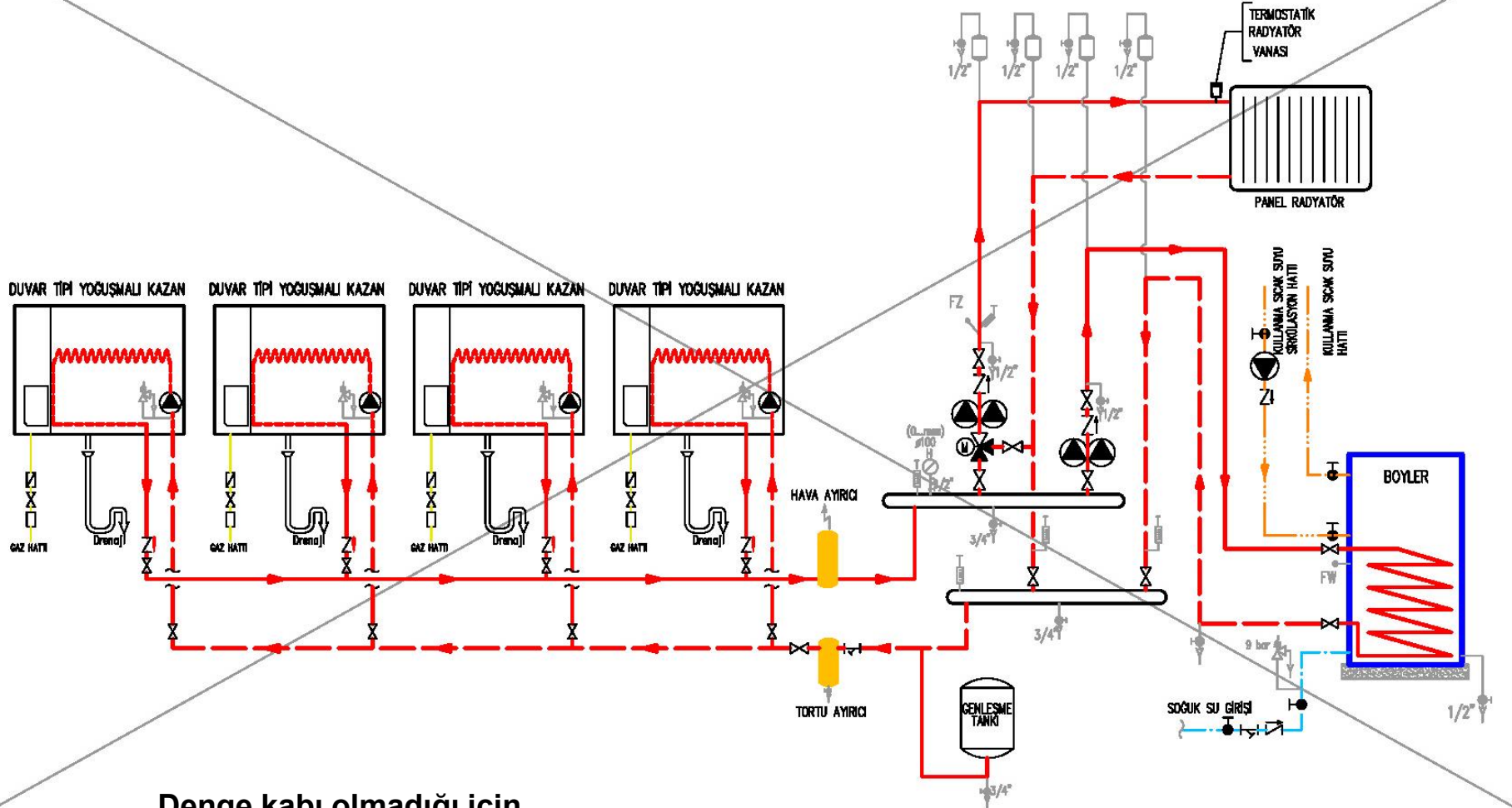
İki Kazanla Bina Isıtması

Yoğuşmalı + Yoğuşmasız Kazan Üç Yollu Vanalı Sistem

Çok Kazanlı Kaskad Sistemle Bina Isıtması

Duvar Tipi Yoğuşmalı Kazanlarla

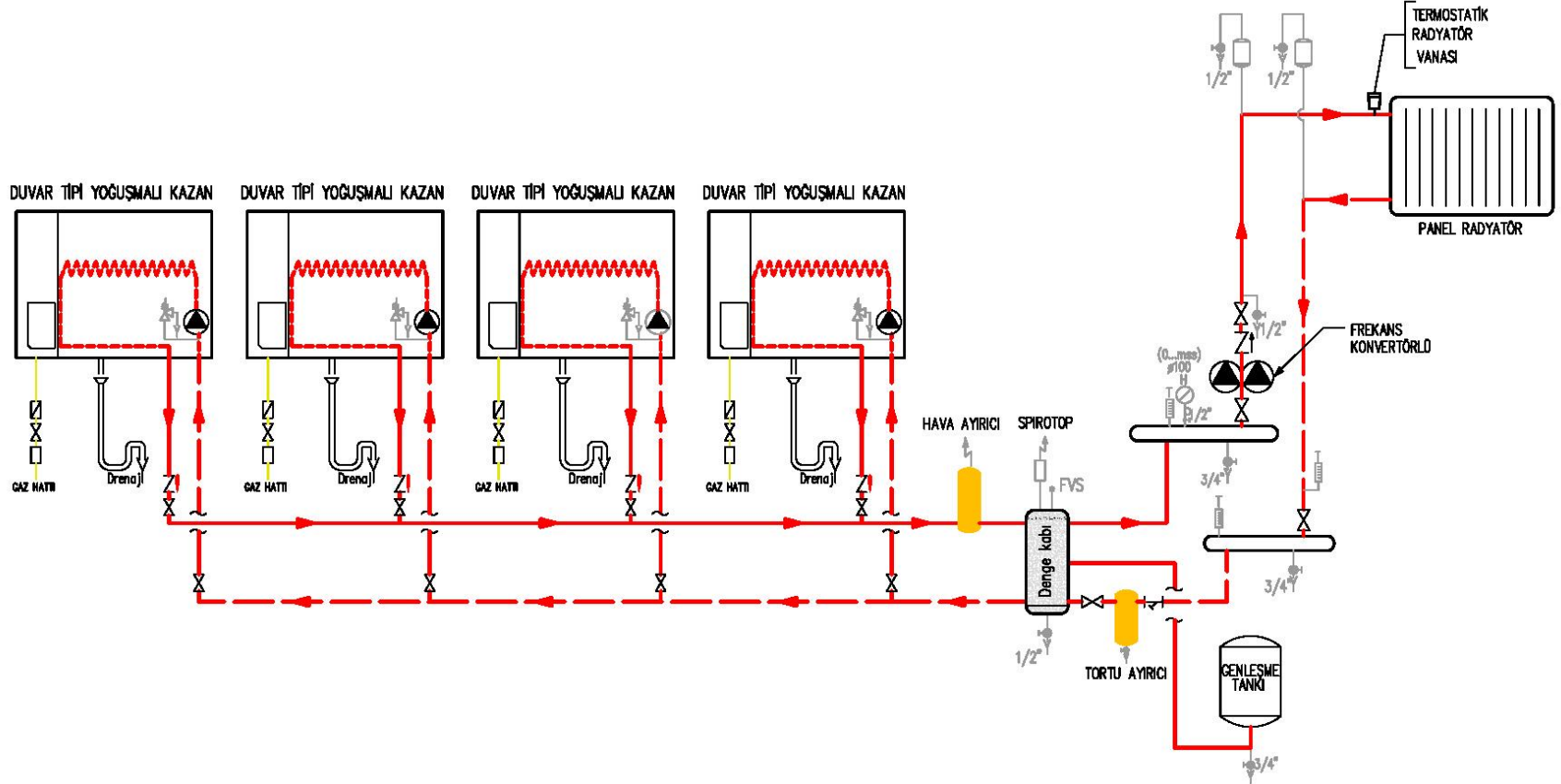

Denge kabı olmadığı için

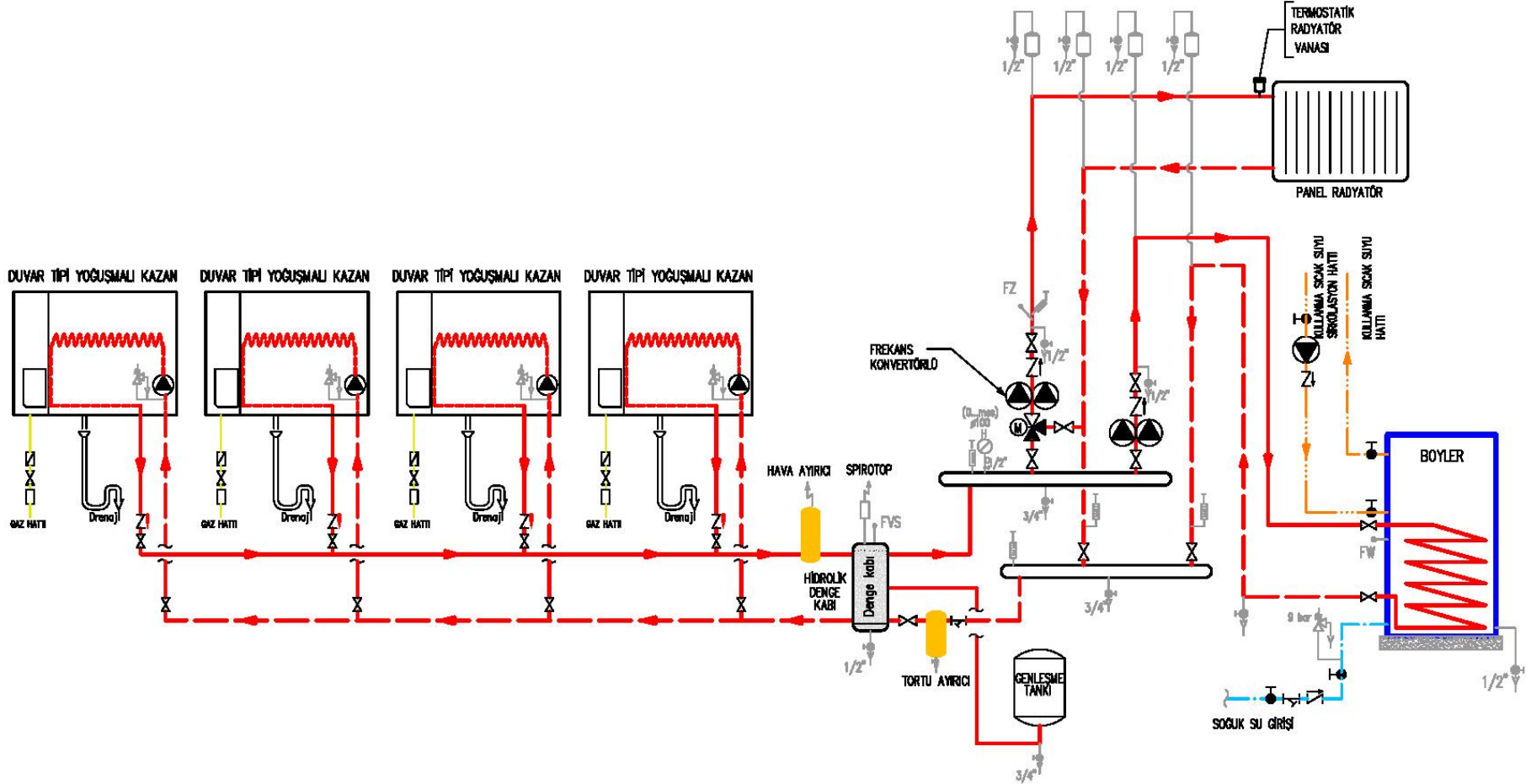
HİDROLİK DENGE YOK!

Çok Kazanlı Kaskad Sistemle Bina Isıtması

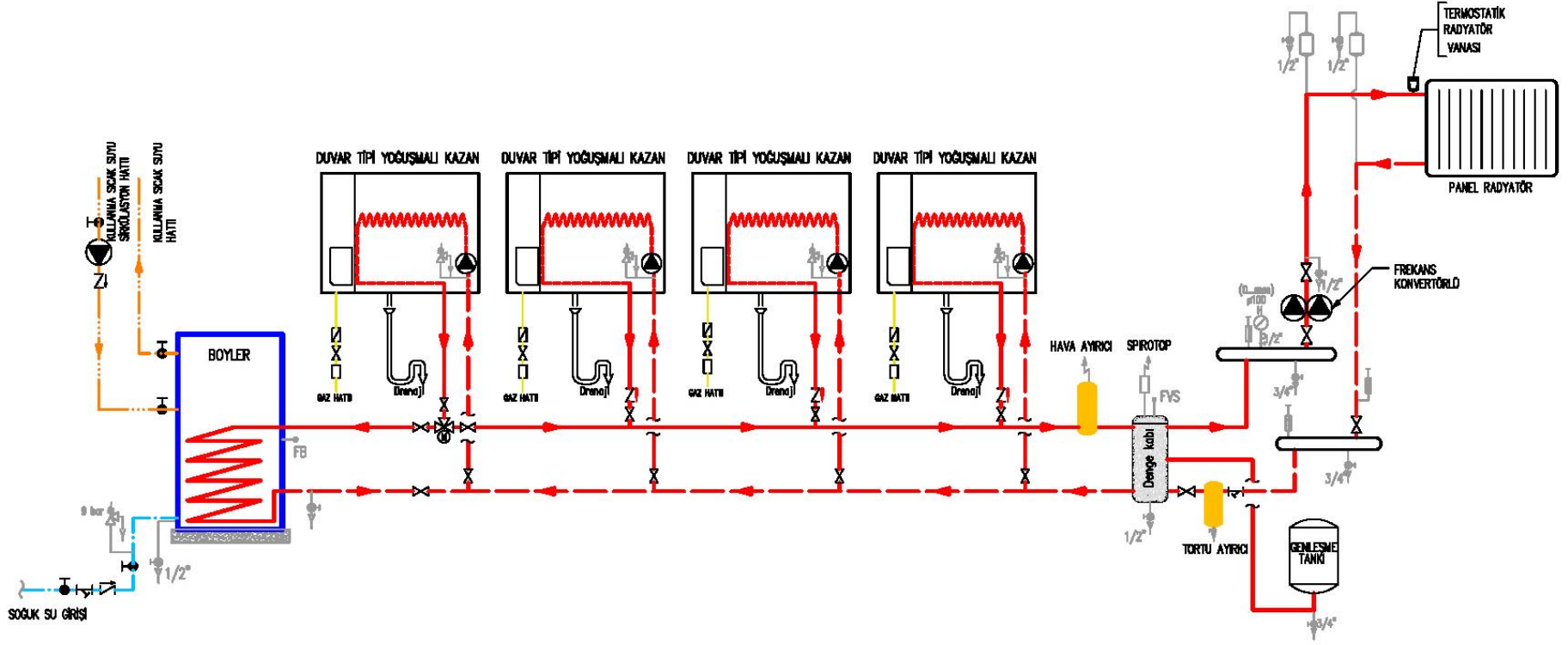
Duvar Tipi Yoğuşmalı Kazanlarla

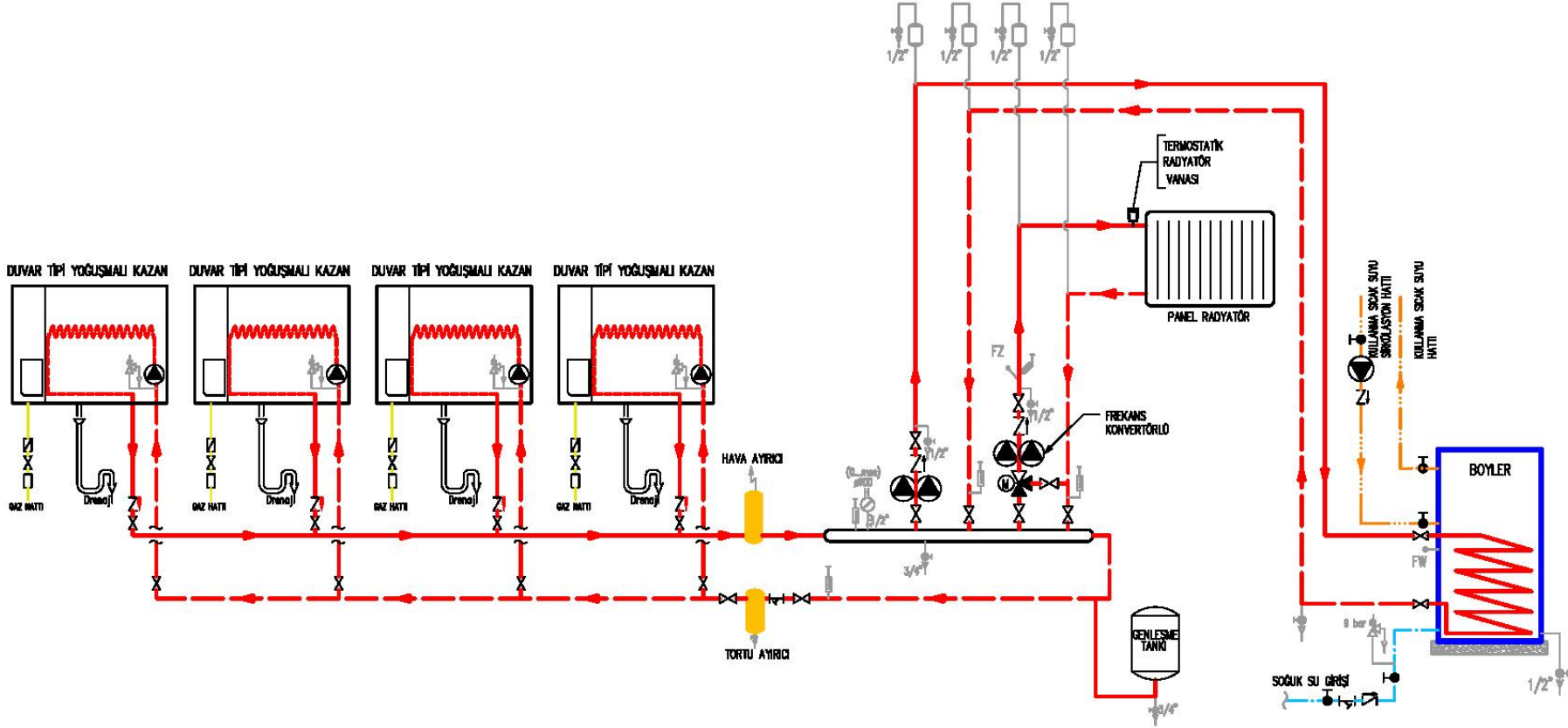
Çok Kazanlı Kaskad Sistemle Bina Isıtması +Boyeler ile Sıcaksu Temini

Çok Kazanlı Kaskad Sistemle Bina Isıtması +Boyeler ile Sıcaksu Temini

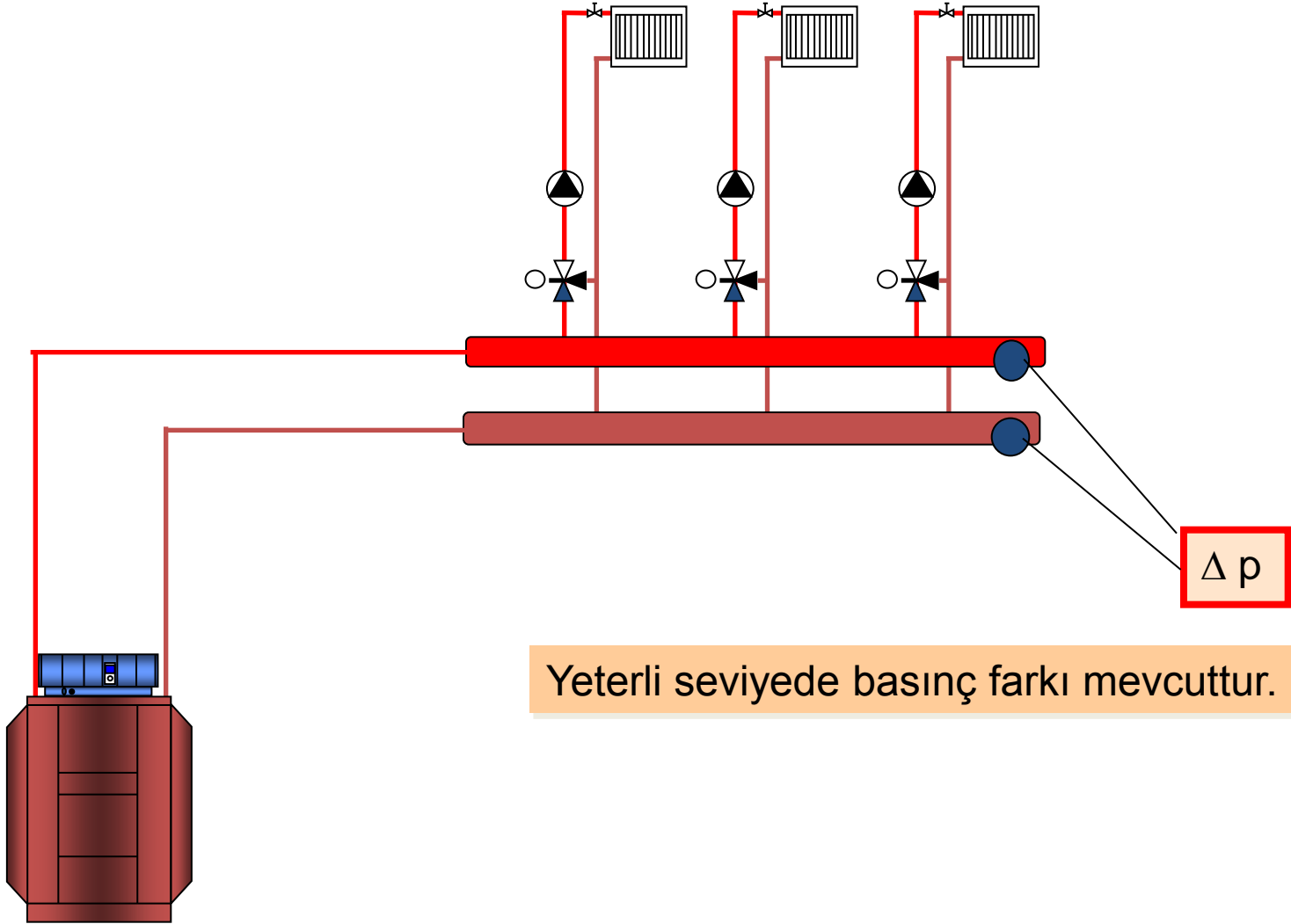

Çok Kazanlı Kaskad Sistemle Bina Isıtması +Boyeler ile Sıcaksu Temini

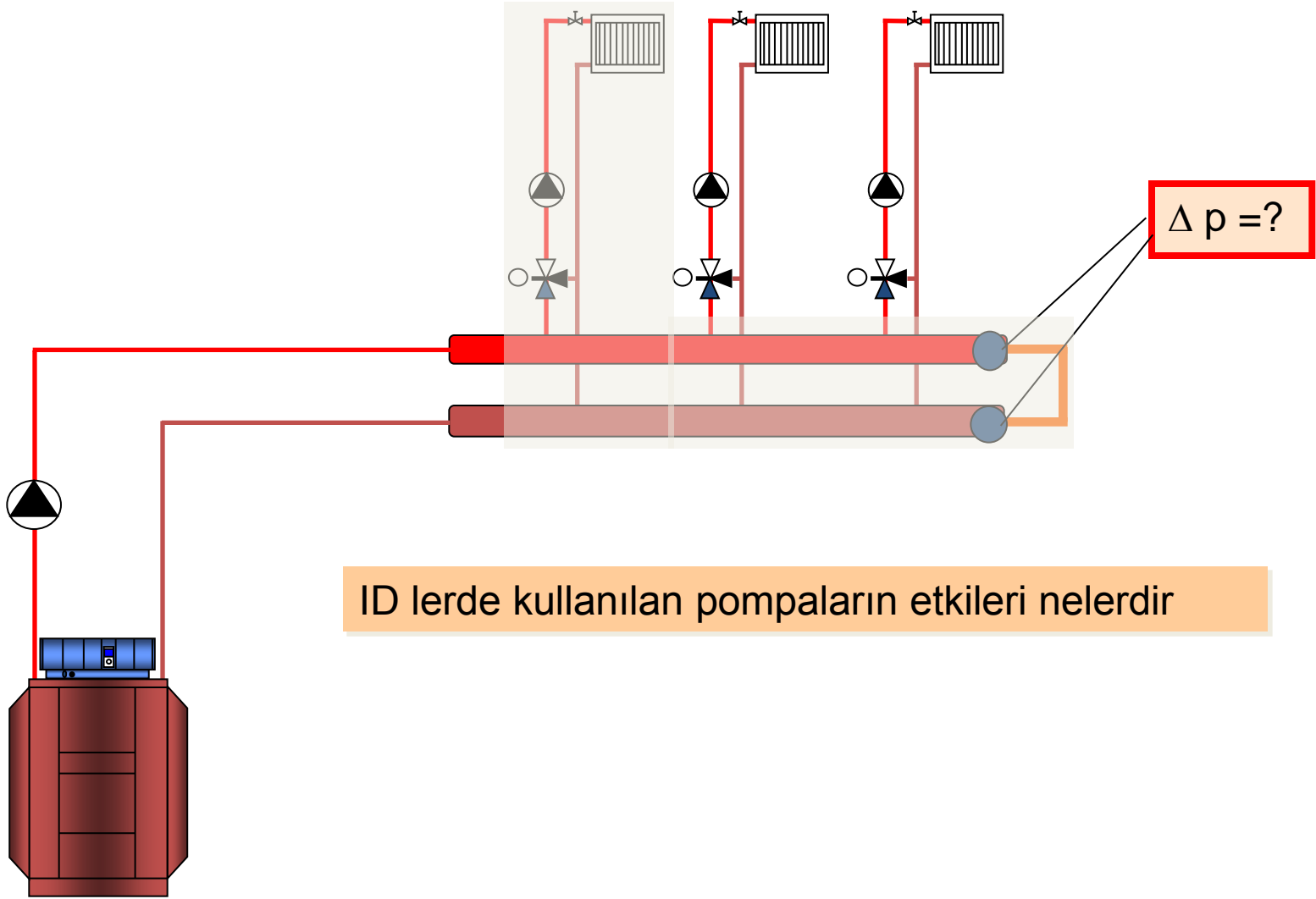

**Kazan ve ısıtma
devrelerinde hidrolik
denge**

Isıtma Sistemlerinde Basınç Değerlendirmesi

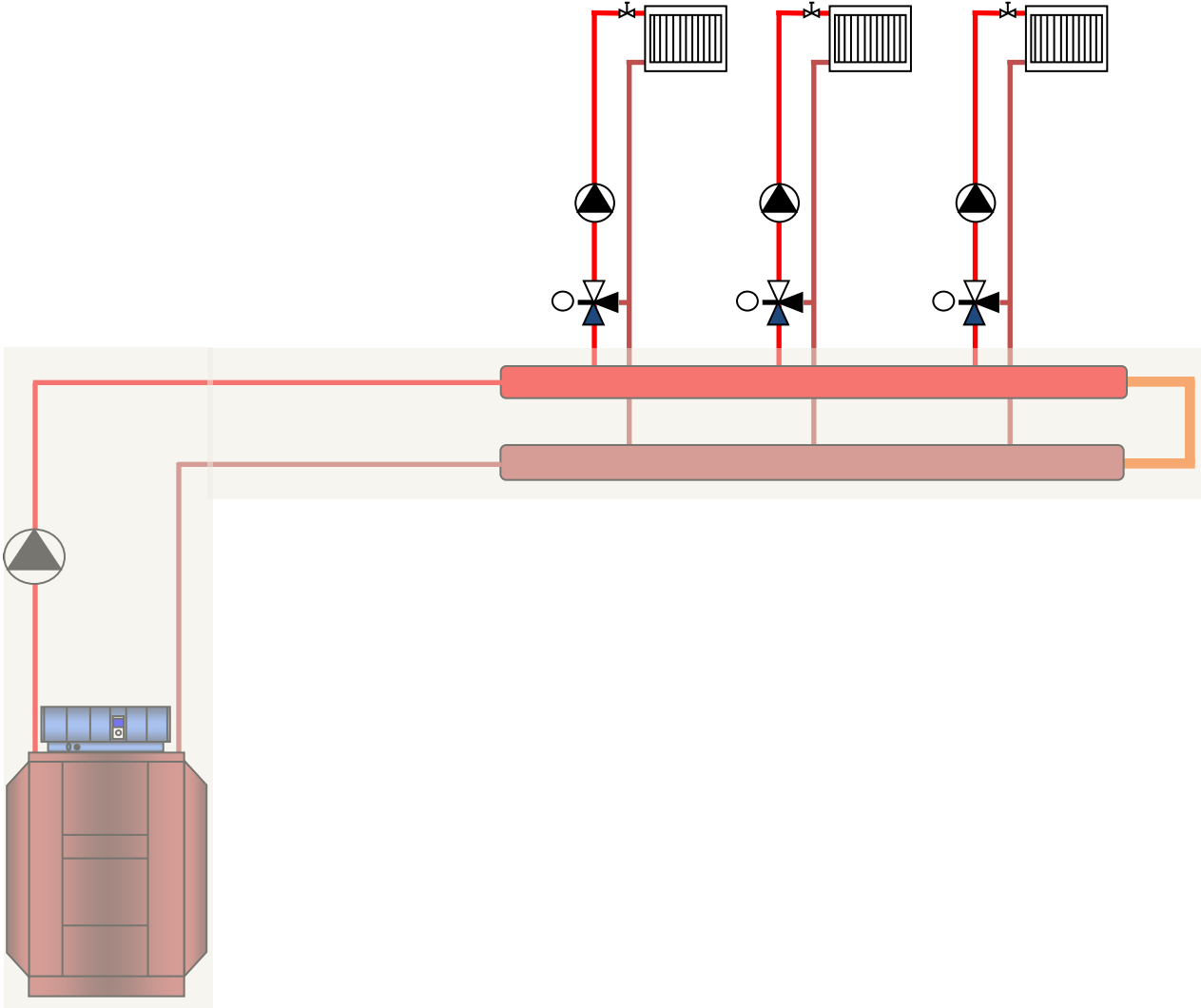

Isıtma Sistemlerinde Basınç Değerlendirmesi

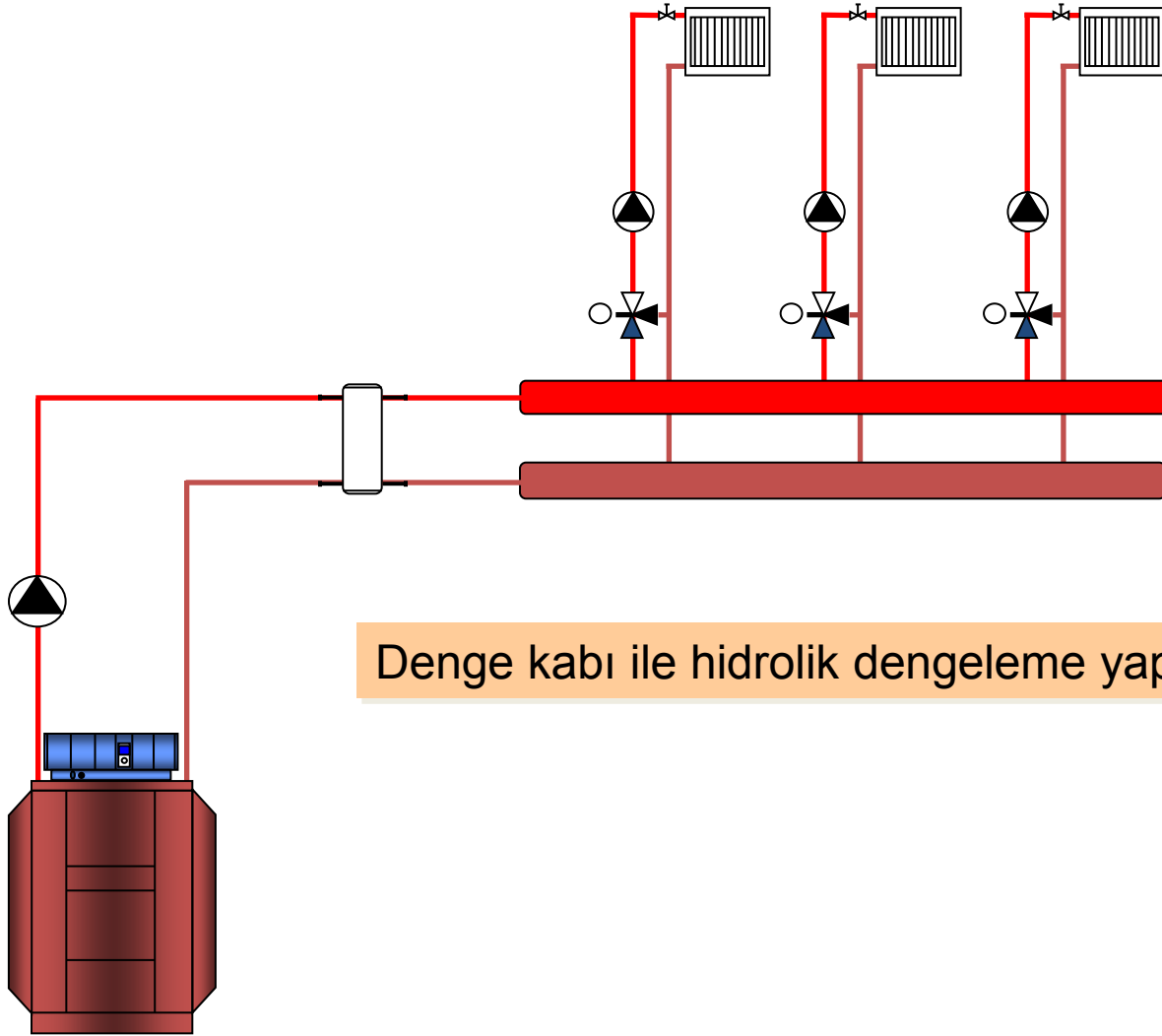
ID lerde kullanılan pompaların etkileri nelerdir

Isıtma Sistemlerinde Basınç Değerlendirmesi

Şematik gösterim

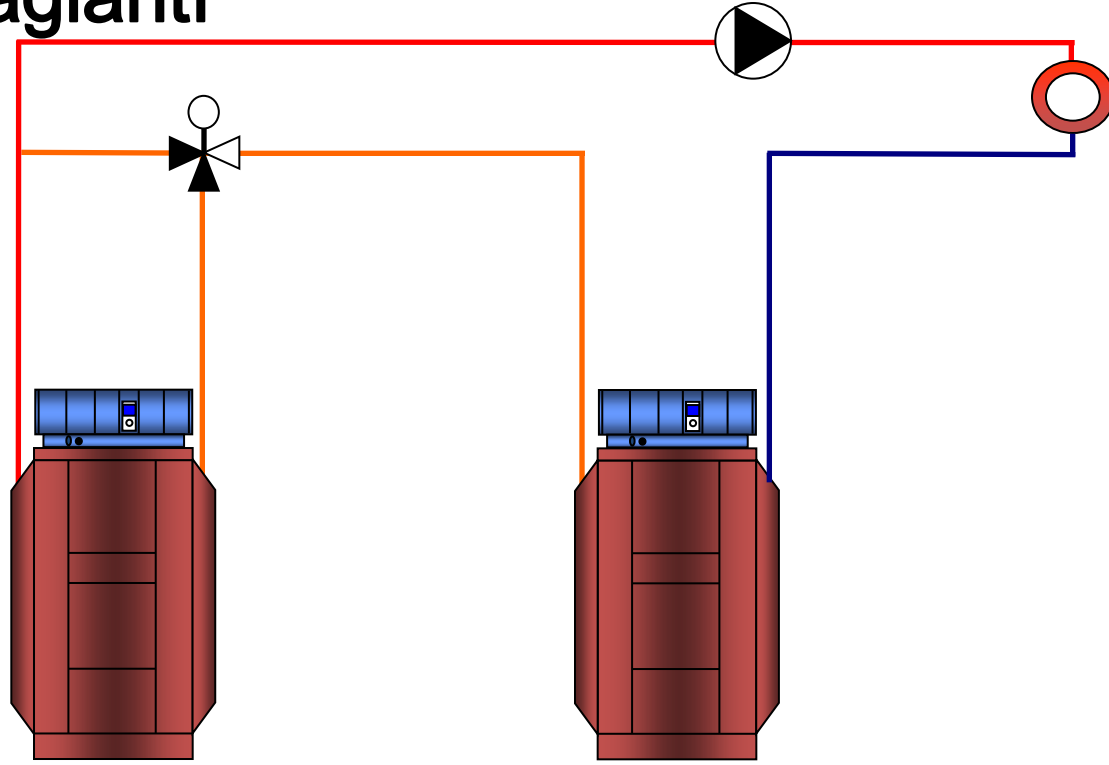
Isıtma Sistemlerinde Basınç Değerlendirmesi

Denge kabı ile hidrolik dengeleme yapılması

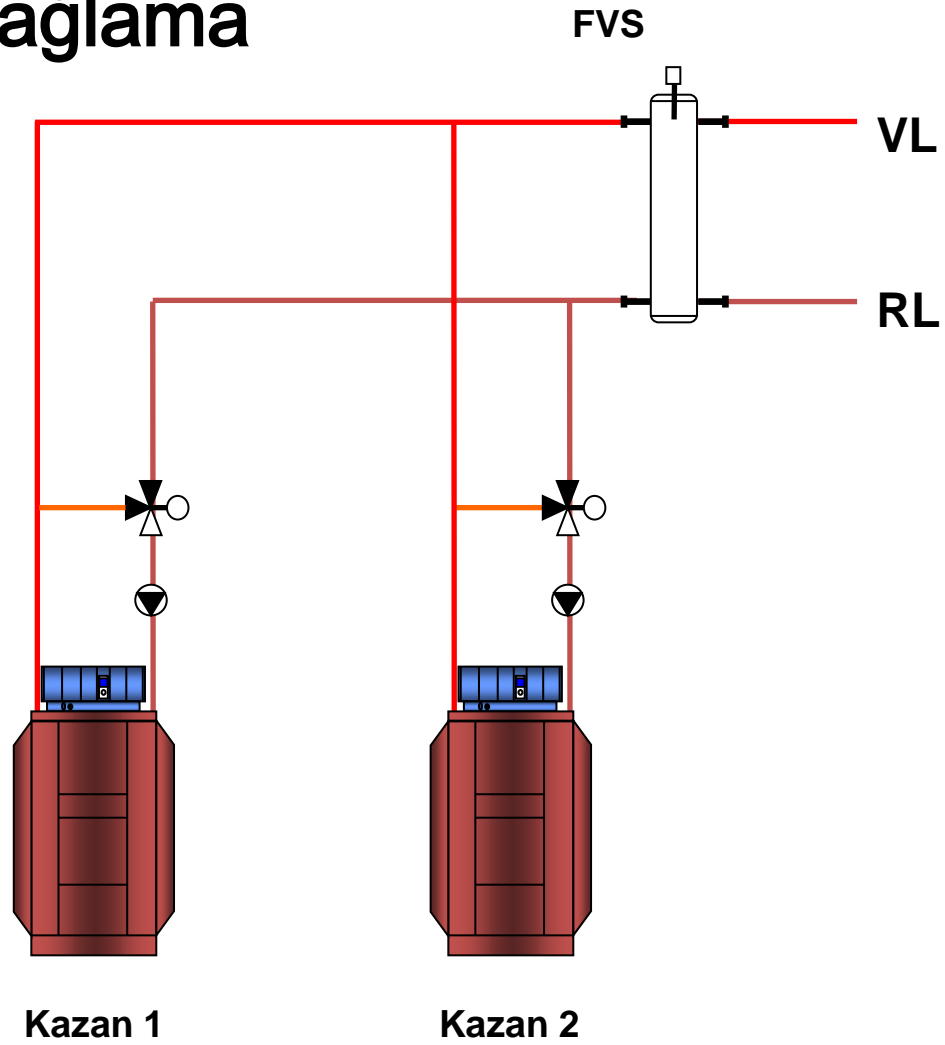
Şematik gösterim

Sıralı bağlantı

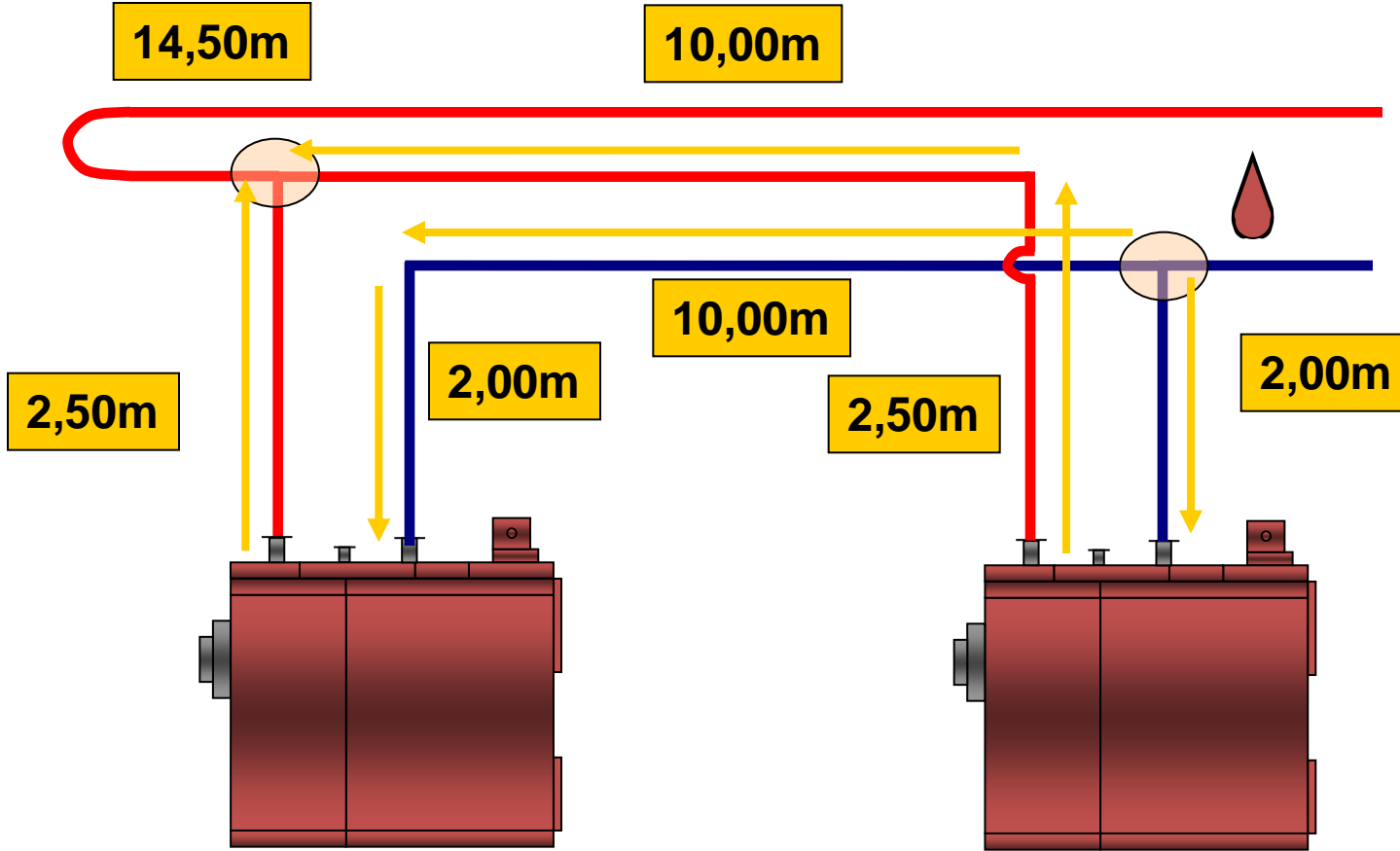

- Primer devre pompası toplam kazan tarafı ve ısıtma devresi tarafı direncini karşılayacak büyüklükte seçilmelidir
- Sıra değişimi, mümkün değildir.

Paralel bağlama

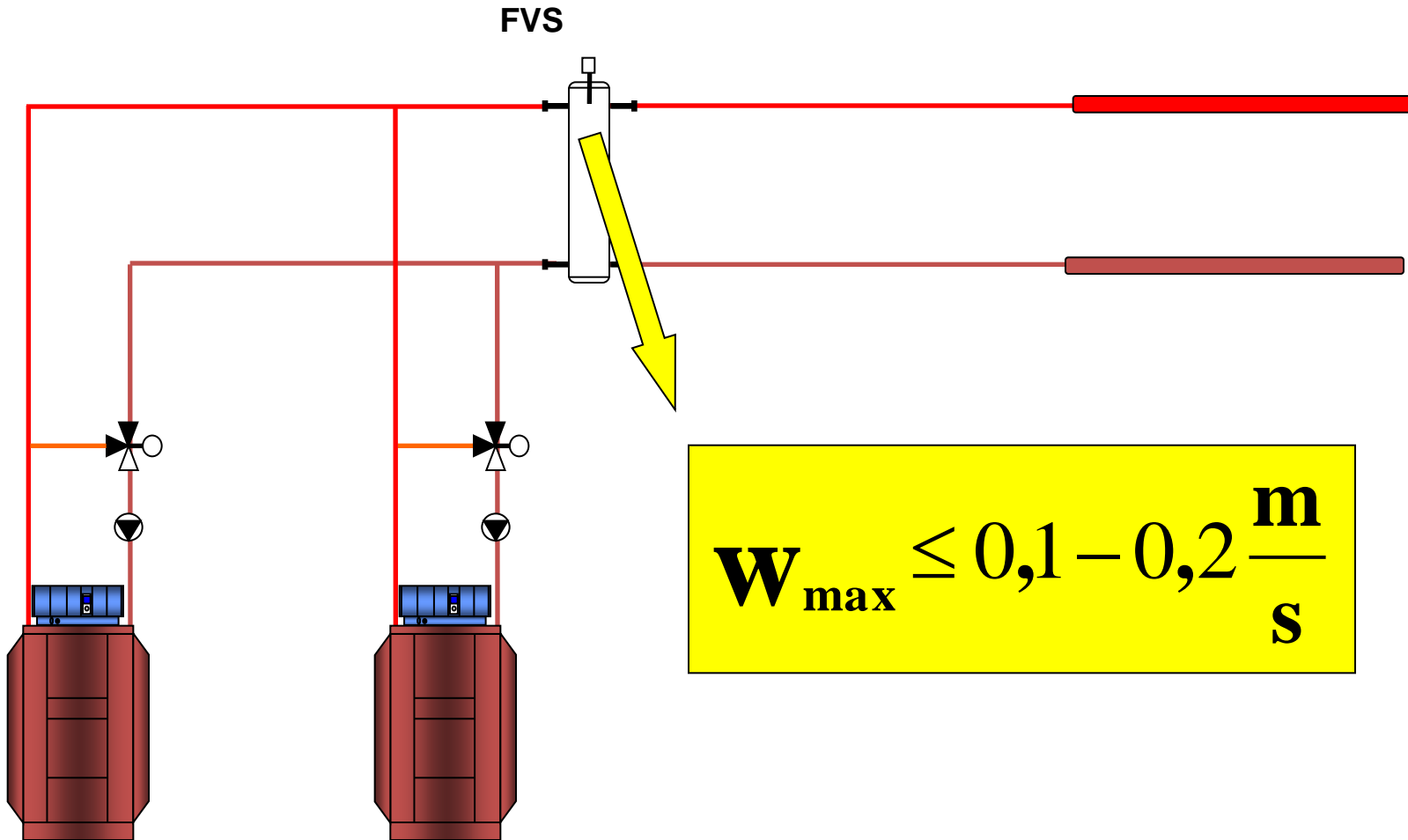

Tichelmann, bağlantısı

- Gidiş ve dönüş hatlarının uzunlukları eşit olmalıdır. Yani toplam direnç aynı olmalıdır.
- Kazan kapasiteleri ve her kazandaki debi dengesi dikkate alınmalıdır.

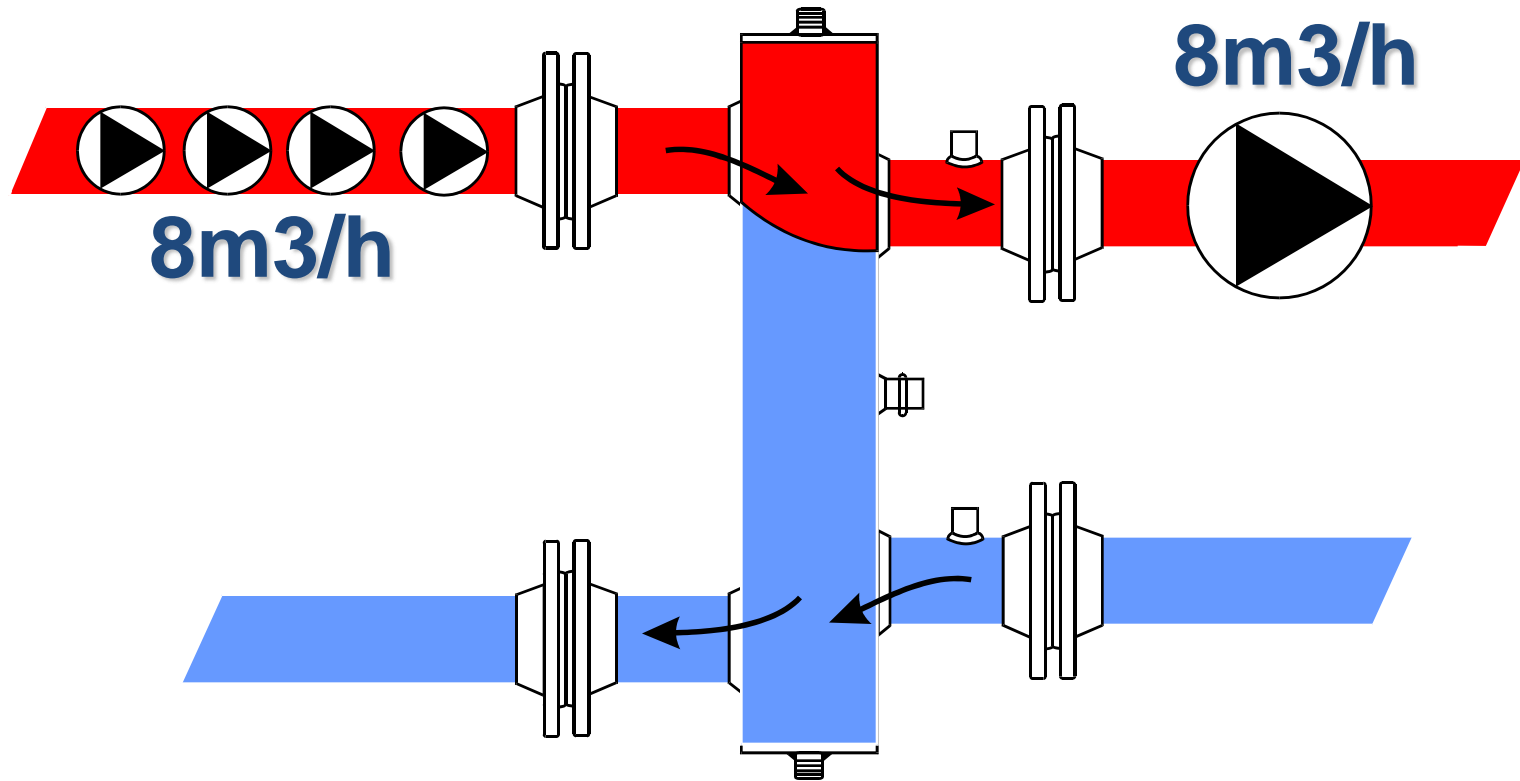
Denge kabı

Denge kabı işleyişi

Vkazan = Vısıtma devresi

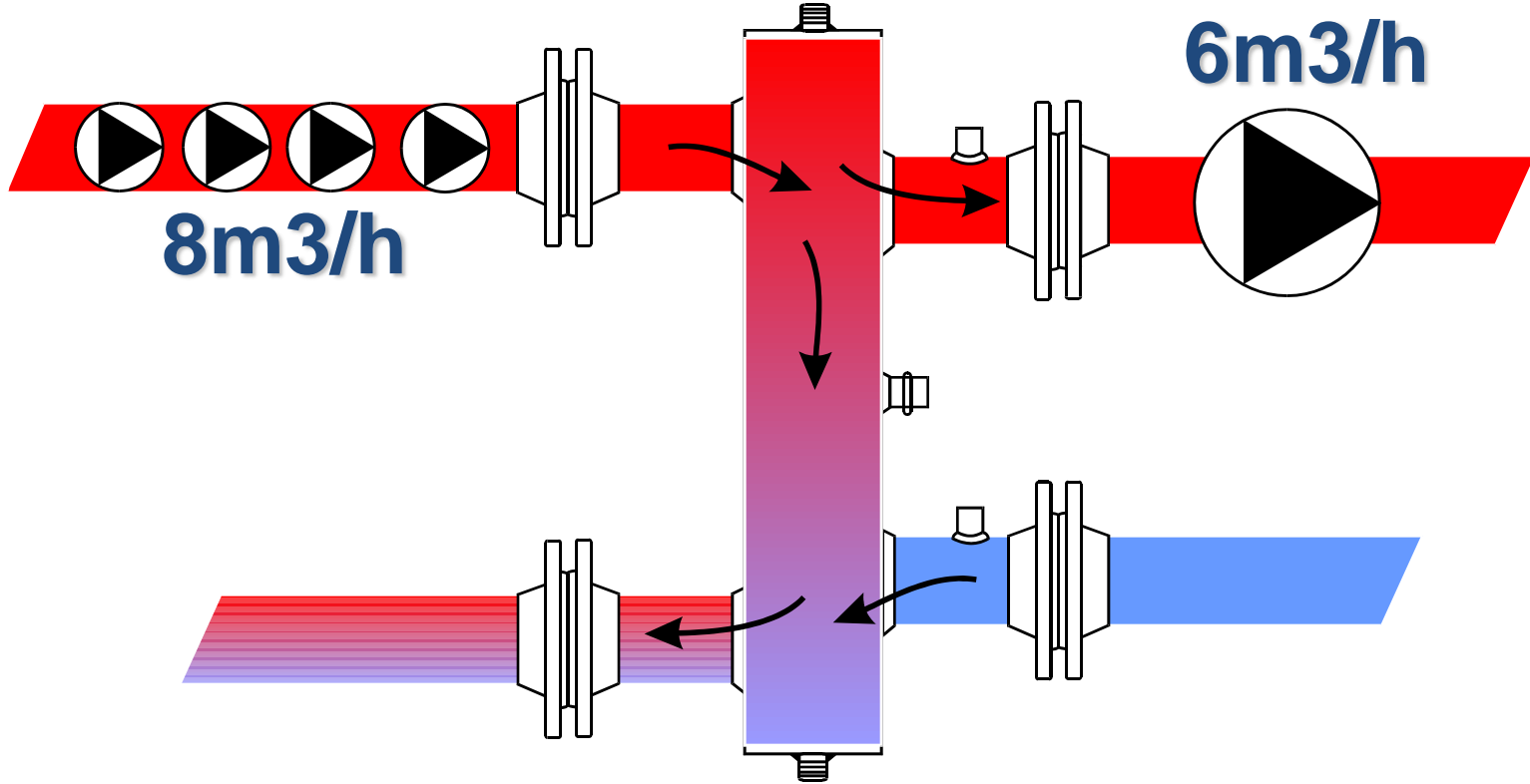
Pompa debisi normal

Denge kabı işleyişi

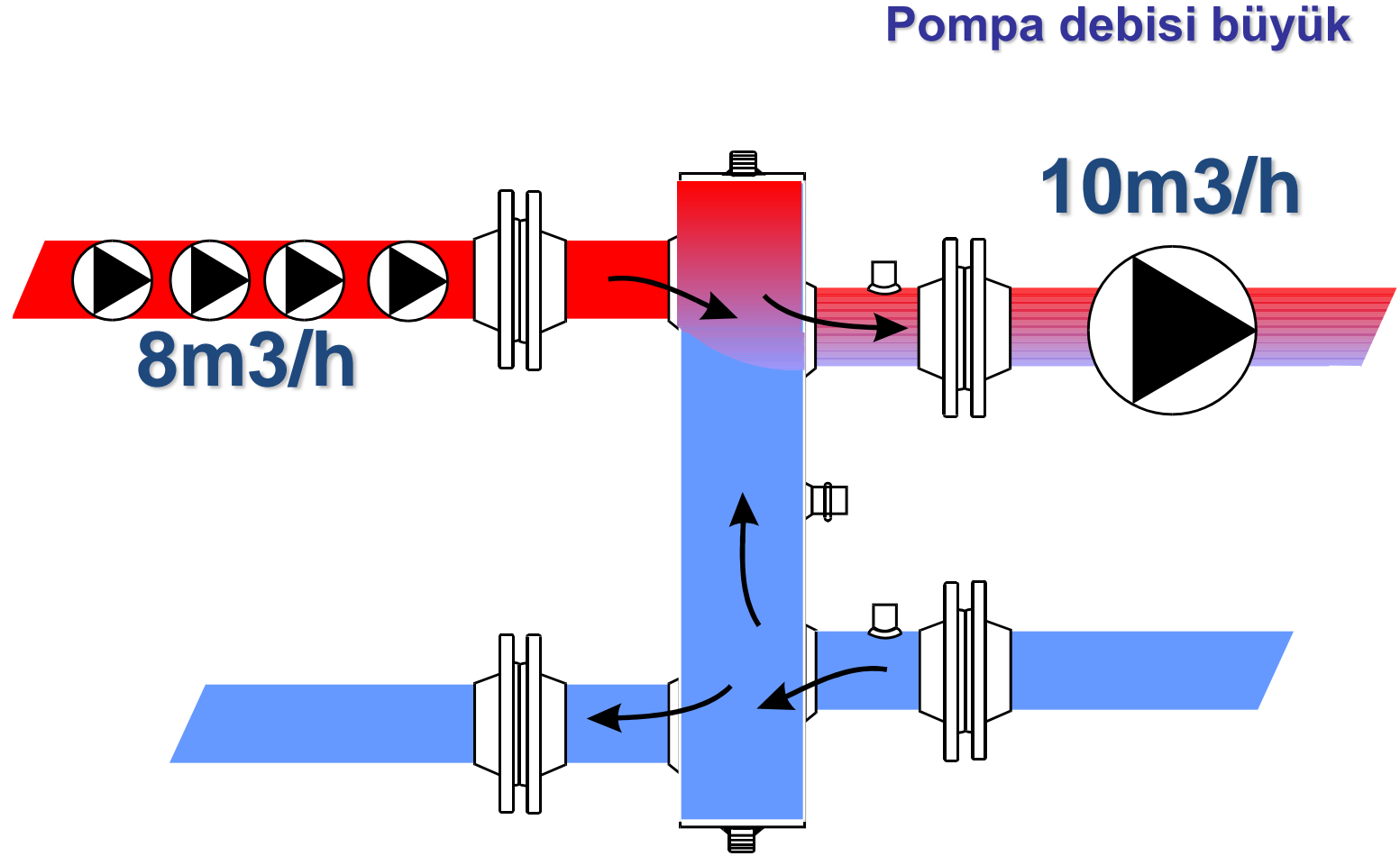
Vkazan < Vısıtma devresi

Pompa debisi küçük

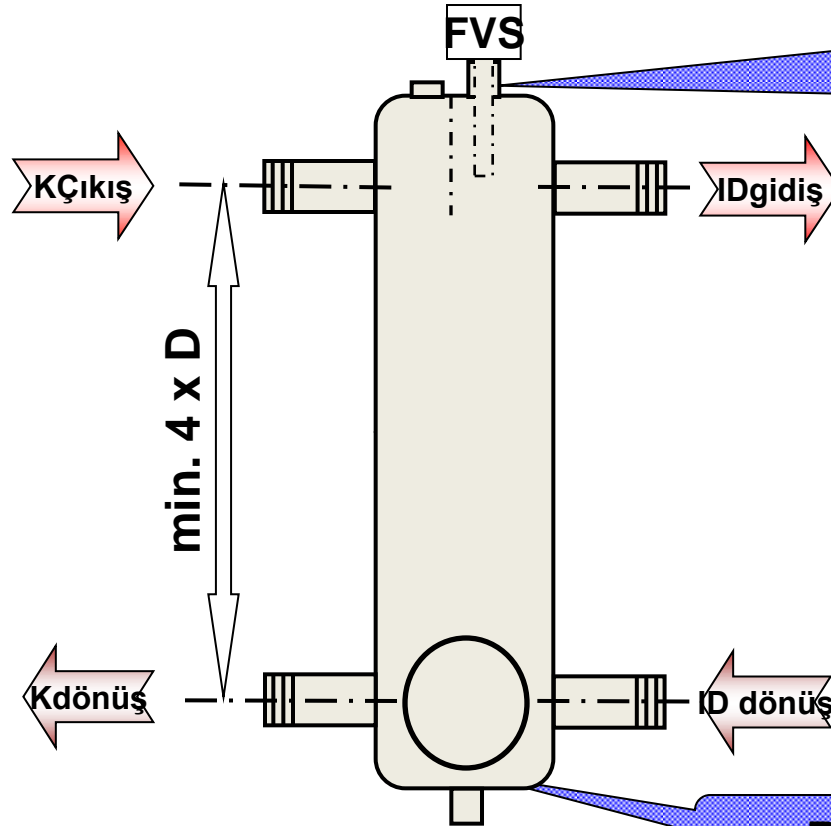

Denge kabı işleyişi

Vkazan < Vısıtma devresi

Denge kabı amaçları

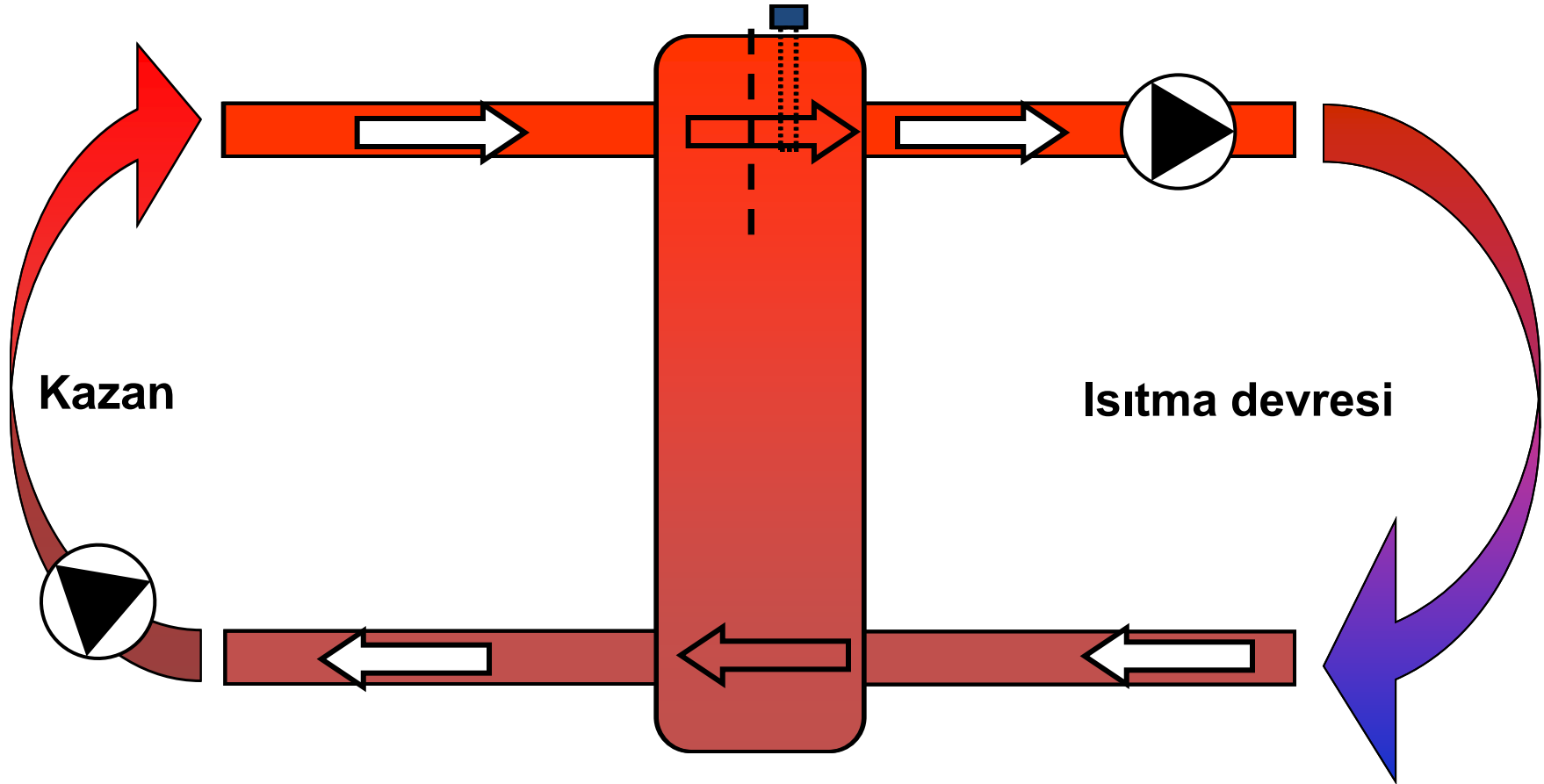

Sensör kovanı

Boşaltma ve tortu toplama

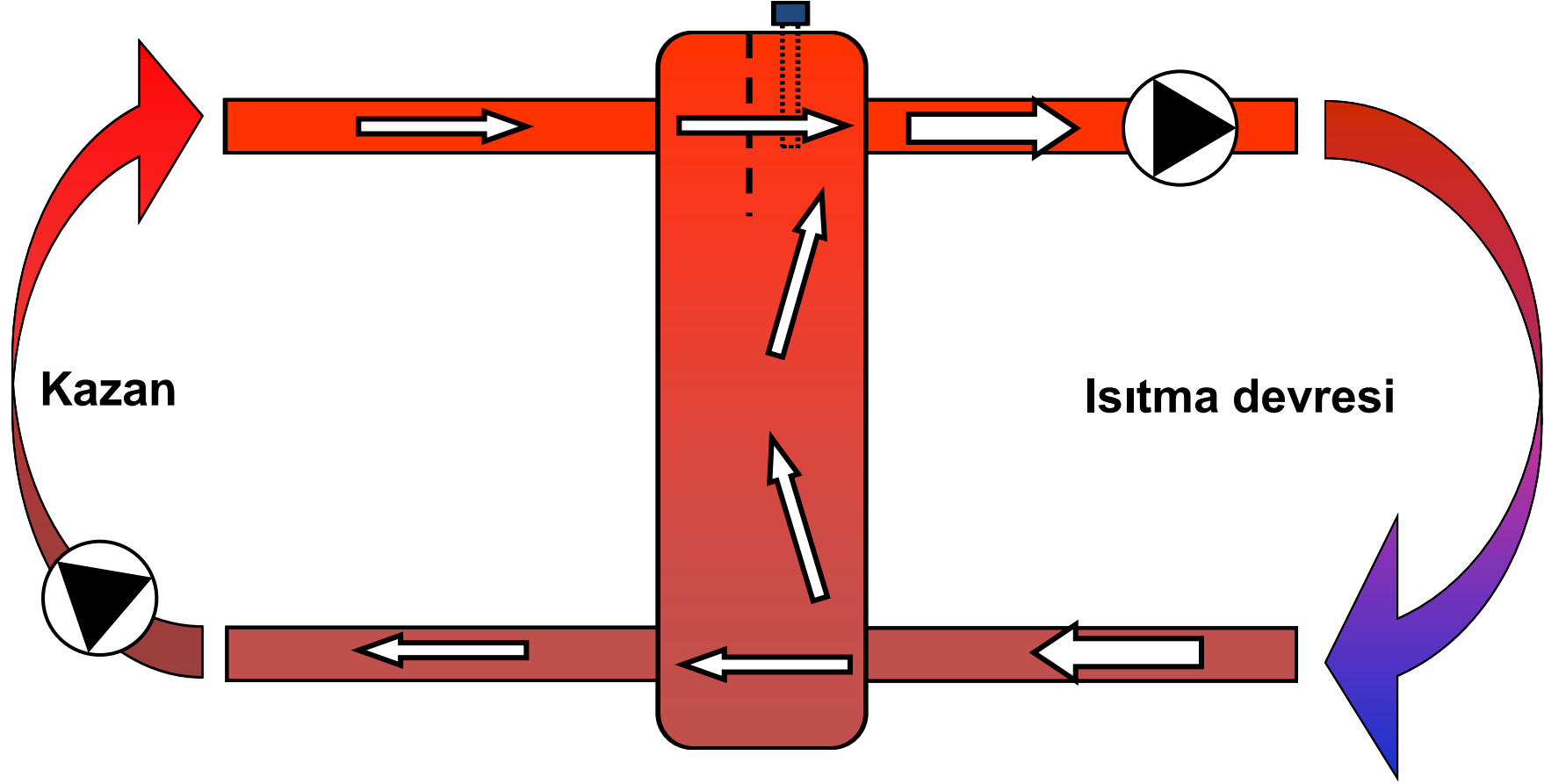
Hidrolik denge kabı 1

$$\dot{V}_{\text{KK}} = \dot{V}_{\text{HK}}$$

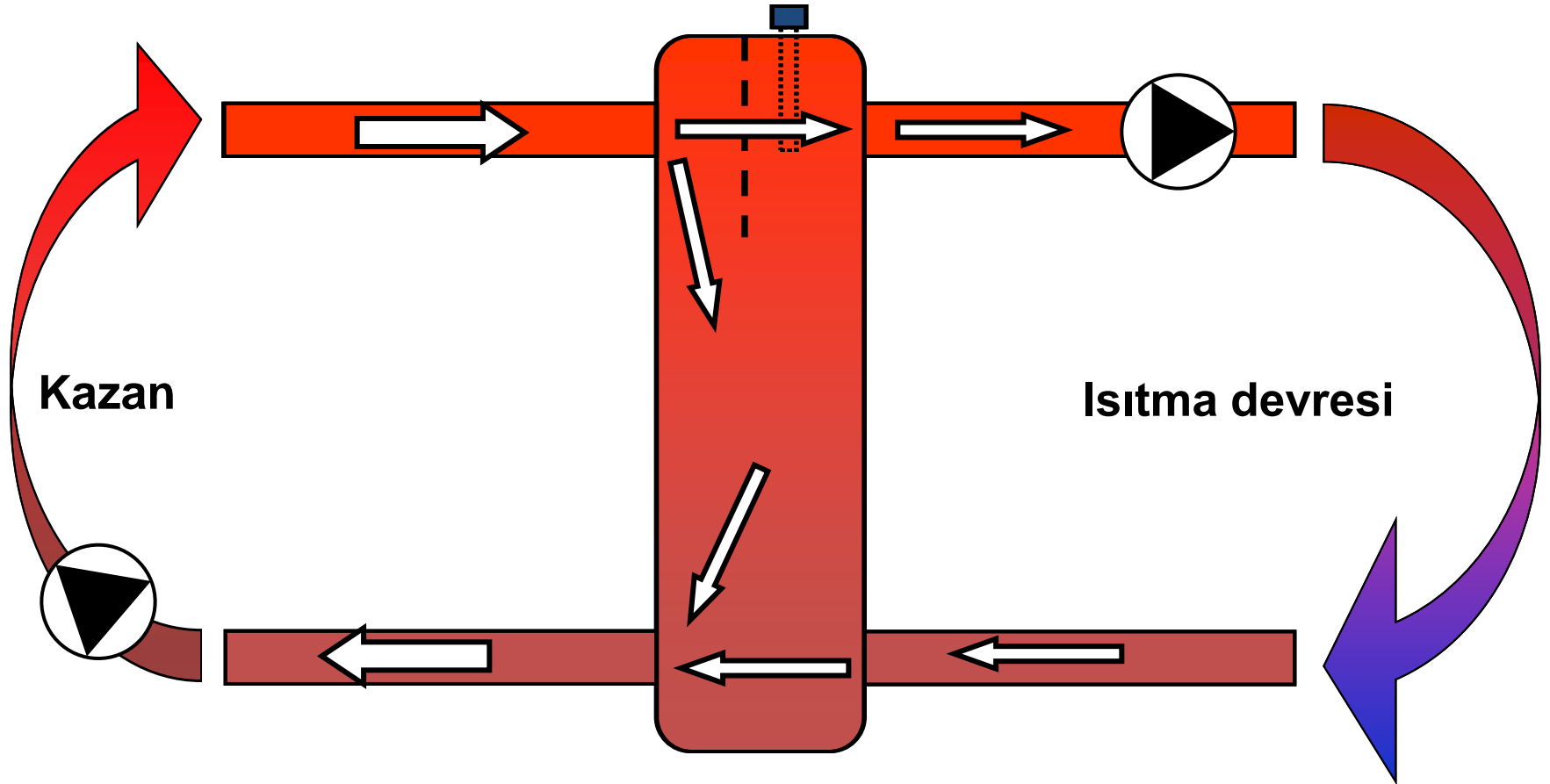
Hidrolik denge kabı 2

$$\dot{V}_{KK} \leq \dot{V}_{HK}$$

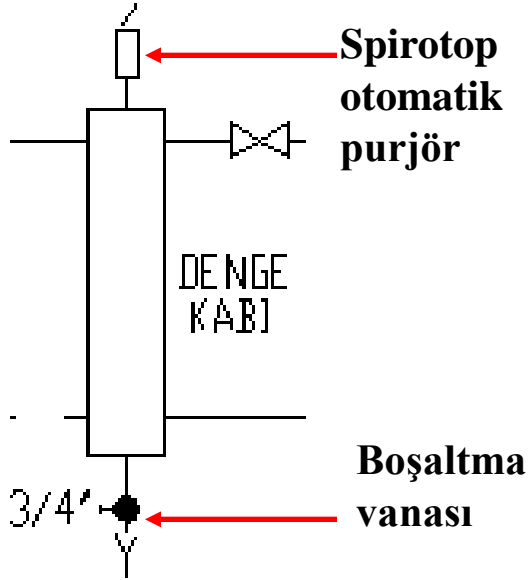

Hidrolik denge kabı 3

$$\dot{V}_{KK} \geq \dot{V}_{HK}$$

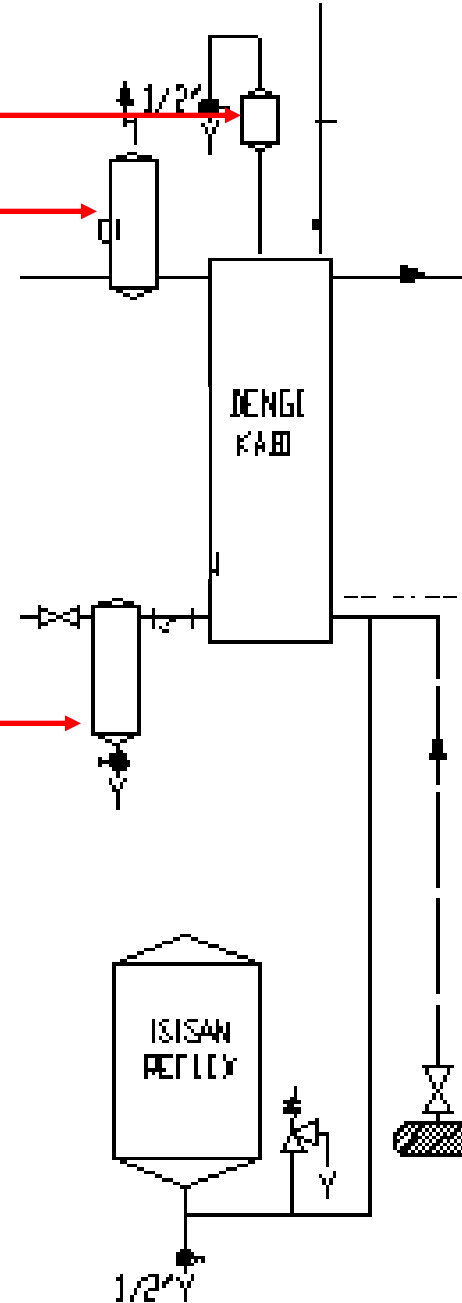
Denge kabının tesisat şemalarındaki gösterimi

Havalık tüpü

Spirovent hava ayırıcı

Spirovent tortu ve pislik ayırıcı

Denge kabının avantajları :

Kazan devresi ile ısıtma devresi arasında hidrolik etkilenme olmaz.

Kazanlar ve ısıtma zonları uygun su debileri ile çalışır.

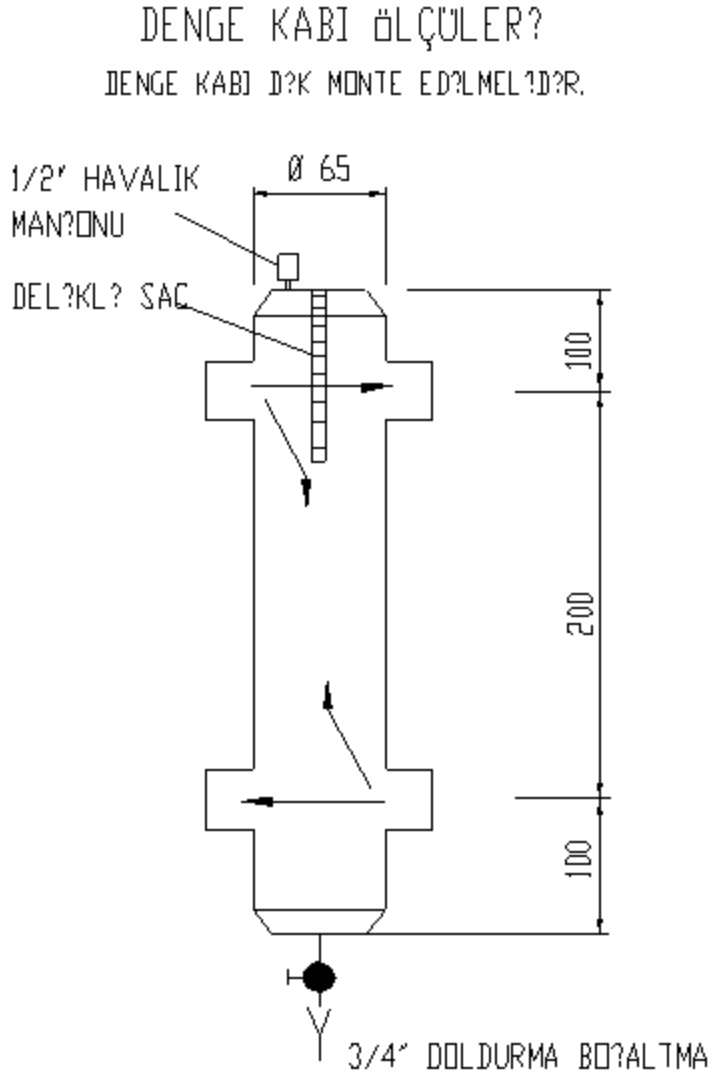
Isıtma devresi va kazan tarafı debileri farklı olsa da denge halinde çalışma sağlanır.

Isıtma devresi kontrol sistemlerinden bağımsız olarak tek veya çok kazanlı sistemlerde kullanılabilir

Denge kabının her iki tarafındaki ÜYV, pompalar optimal çalışır. Kazan devresi ve ÜYV ile pompalar daha problemsiz boyutlandırılır. Isıtma devresi ve kazan devresinin hidrolik olarak ayrılması

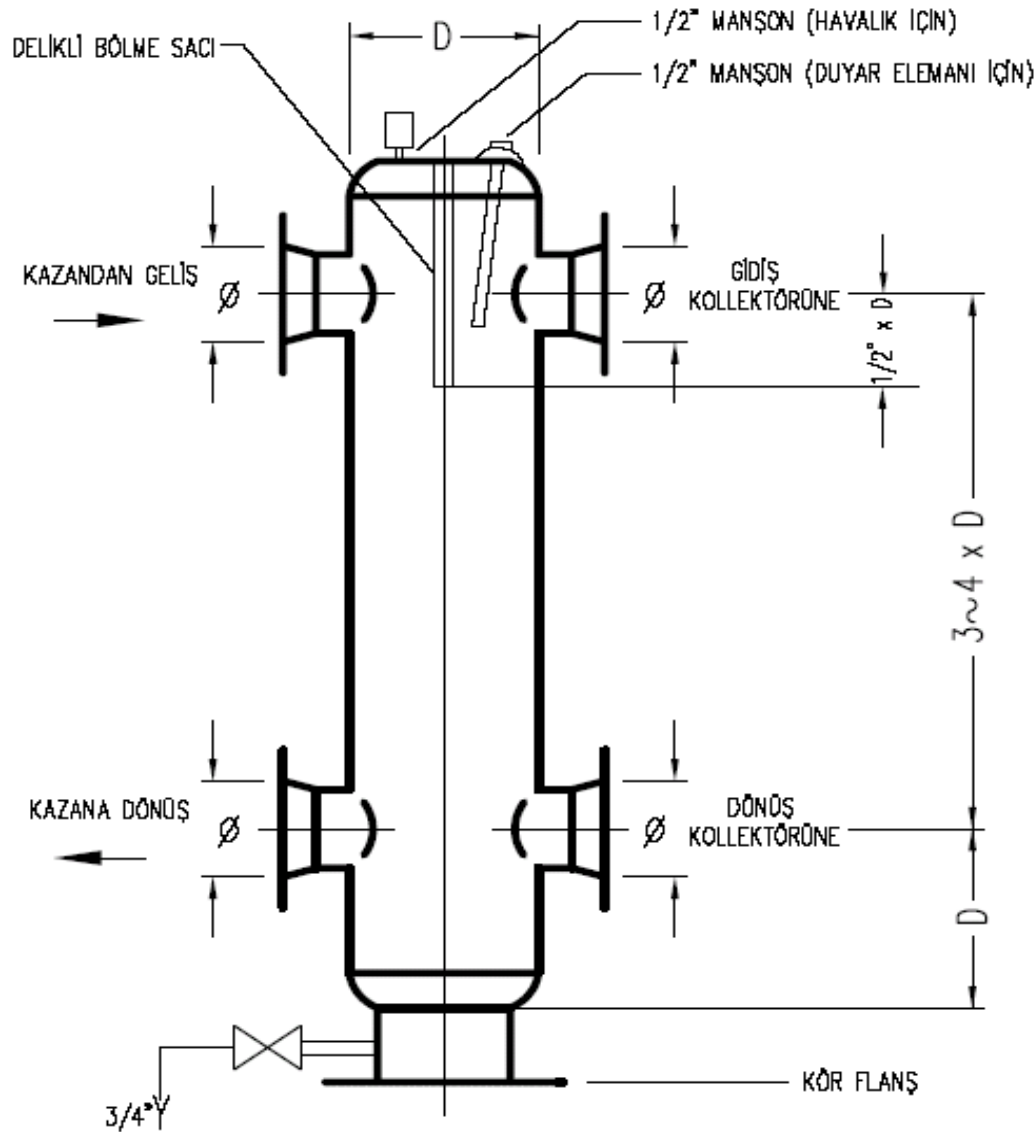
Özellikle eski tesisatlarda tortu ayırma özelliği faydalı olacaktır. Yeni yapılan tesisatlarda da tortu ayırma özelliği kullanılmalıdır.

Denge kabının boyutlandırılması (örnek) :

Denge kabının sağlıklı bir şekilde çalışması için doğru boyutlandırma yapılması gerekir.

Tesisat iletimi, gidiş ve dönüş arasında pratik olarak basınç düşümü olmayacak şekilde yapılmalıdır. Kısacası, anma su debisi için 0,1 – 0,2 m/s su hızı ile hesap yapılmalıdır. Ayrıca üst tarafta delikli sac kullanılmalıdır. Bunun için gerekli tablolardan faydalanılabilir. Kazan çıkış suyu sıcaklığı denge kabının üst kısmında ölçülmelidir. Bunun için kabın üst kısmına 1/2" manşon kaynatılmalı, ayrıca havalık konmalıdır.

TOPLAM ISITMA KAPASİTESİ (kW)	DEBİ $\Delta t=15^{\circ}\text{C}$ için (m ³ /h)	DENGE KABI İÇ ÇAP (mm) (Maks.) D	GİRİŞ/ÇIKIŞ ÇAP (mm) Ø
29	1,7	65	32
43	2,5	80	40
70	4,0	100	50
100	5,7	125	65
140	8	150	65
210	12	200	80
350	20	200	100
550	32	250	125
900	52	300	150
1300	75	350	150
1750	100	400	200
2500	145	450	200
3000	175	500	200
3500	200	550	250
4000	230	600	250
4500	260	650	250
5000	290	700	250
5500	315	750	300
6000	345	800	300
7000	400	850	300
8000	460	900	350
9000	515	1000	350
10.000	575	1000	350
12.000	690	1100	350
14.000	800	1200	350
15.000	860	1250	350
17.000	975	1350	400
20.000	1150	1450	400

DİKKAT: DENGE KABI DİK MONTE EDİLMELİDİR.